

Ad Timotheum I

clarificet nomen dñi nři iesu xpi in vobis r vos in illo fm gratiã dei nři r dñi iesu xpi.

L.S. Remouet errorē aplūs de aduētū anti xpi: de quo vltēri? oñdit xitatē. **II**

Rogamus aut vos fratres p adueytum dñi nostri Iesu xpi r nostre cōgregatio nis in ipm vt nō cito moueamini a vzo sensu neq; terreamini: neq; per spiritū: neq; per sermonem: neq; per eplam tanq̄ per nos missas quasi instet dies dñi. Ne q̄s vos seducat vllō modo. Qm̄ nisi venerit dissentio p̄mū: r reuelat̄ fuerit homo peccati filius pditionis: qui aduersat̄ r extollitur supra omne qd̄ dicit̄ deus. aut qd̄ colit̄ ita vt in templo dei sedeat: ostendens se tanq̄ sit deus. nō retinetis q̄ cum adhuc essem apd̄ vos hec dicebā vobis. Et nunc quid detineat scitis vt reueletur in suo tpe. Nam mysterium iam opatur iniquitatis tm̄ vt qui tenet: nunc teneat donec de medio stat. Et nūc reuelabitur ille iniqu? quē dñs iesus interficiet spū oris sui. Et destruet illū illustratione aduentus sui eū cuius est: aduentus fm opationē sathane in omni x̄tute r signis et pdignis mendacibus. r in omni seductiōe iniquitatis his q̄ peunt: eo q̄ charitatē x̄tutis non receperūt vt salui fierent. Ideo mittet illis de opationē erroris vt credant mēdacio: vt iudicentur oēs q̄ nō crediderūt x̄tutis: sed p̄senserūt iniquitati. Nos aut̄ debemus gr̄as agere deo semp p̄ vobis fratres dilecti a deo q̄ elegerit nos de p̄mitias in salutē in sc̄tificationē spūs. r in fide x̄tutis: in qua r vocauit vos p̄ euangeliū nostrū in acq̄sitiōe glorie dñi nostri iesu xpi. Itaq; fratres state r tenete traditiones quas didicistis: siue p̄ s̄monē: siue p̄ eplam nostrā. Ip̄e aut̄ dñs noster iesus xps r deus r pater noster qui dilexit nos r dedit consolationem eternā r spem bonam in gratiã: exhortetur corda vestra r confirmet i oī opere r s̄mone bono.

L.S. Pet̄it apls thessalonicēsb? orōnē suffragij atq; informat eos in regeneratiōe mali atq; incitat ad laborē manūū. **III**

Decetero fratres orate p̄ nobis vt s̄mo ei currat r clarificet sicut r apud vos: r vt liberemur ab importunis r malis hominibus. nō em̄ oīz est fides: fidelis at̄ de est q̄ s̄firmabit vos r custodiet a malo. Cōfidimus at̄ de vob̄ fratres in dño: qm̄ q̄cūq; precipimus: r facitis r facietis. Dñs aut̄ dirigat corda vestra in charitate dei r paciã xpi. Denunciam? aut̄ vobis fr̄es in noīe dñi nři iesu xpi: vt subtrahatis vos ab oī fratre ambulante inordinate et nō fm traditionem quas acceperunt a nob. Ip̄i em̄ scitis quemadmodum oporteat imitari nos qm̄ non inquieti fuimus inter vos: neq; gratis panē māducauimus ab aliquo, sed i labore r fa-

tigatione nocte ac die operantes: ne quē vestrū grauaremus. Non quasi non habuerimus potestatem: sed vt nosmetipsos formam daremus vobis ad imitandum nos. Nam r̄cum essem? apud vos: hoc denūciabamus vobis: qm̄ si quis non vult operari: nec manducet: Audiuimus enī iter vos quosdam ambulantes in quiete: nihil operantes sed curiose agentes. His autem qui eiusmodi sunt denūciamus: r obsecramus in dño iesu xpo vt cum silentio operantes suum manducet. Vos aut̄ fratres nolite deficere bñfacientes. q̄ si q̄s non obedierit s̄bo nostro: p̄ epistolam h̄ac notate: r nō cōmisceamini cum illo vt cōfundat̄ r nolite quasi inimicum existimare: sed corripite vt fratrem. Ip̄e aut̄ deus pacis det vobis pacē sempiternā in omni loco. Dñs sit cum oībus vobis. Salutatio mea manu pauli qd̄ est signū in omni epla. Ita scribo. Gratia dñi nostri iesu xpi cum omnibus vobis. Amen.

Explicit epla Pauli ad Thessalonicenses secunda. Incipit argumentum in epistolā ad Timotheum primam.

Timotheum instruit r docet de ordinatiōe episcopatus r diaconij. r oīs ecclesiastice discipline scribens ei a laodicia per Tychicum diaconē.

Explicit argumentū. Incipit epistola Pauli ad Timotheū primā

L.S. Timotheū cōmonet apls vt nō attēdat genealogijs ac legalib? obfuitijs: ac gr̄as agit deo p̄ vocatiōe ad apostolatū: atq; iducit timotheū ad resistēdū doctorib? falsitatis. **Ca. I**

Dulus apostolus iesu xpi fm iperū dei saluatoris nři r xpi iesu spei nře. timotheo dilecto filio in fide gr̄a r misericōdia r pax a deo p̄re r xpo iesu dño nro. Sic rogavi te vt remaneres ephesi cū irem i macedoniã vt denūciare quibusdam ne aliter docerent neq; intēderēt fabulis r genealogijs infimatis que q̄stiones p̄stant magis q̄ edificatiōe dei q̄ est i fide. Finis aut̄ p̄cepti est charitas de corde puro r cōsciētia bona r fide nō ficta. A quibus q̄dam aberrantes cōuersi sunt in vaniloquiū: volentes esse legis doctores: nō intelligētes: neq; que loquunt̄: neq; de qb? affirmāt. Scimus aut̄ qz bona est lex si q̄s ea legitime vtaf. scientes h̄: qz lex iusto nō est posita. sed iniustis r nō subditis. impijs r pctōribus: sceleratis r contaminatis. patricidis r matricidis. homicidis. fornicarijs. masculoz ꝑcubitorib?. plagarijs. mendacibus r piuris. r si qd̄ aliud sane doctrine aduersatur q̄ est fm euangeliuz glorie beati dei quod

Mat. xxiij. a
Mat. xij. b
Luce. xxi. b
Ephe. v. b

Esaie. xi. a

E

D

A

B

i. Cor. xi. f

Salat. d

A

B

Roma. iij. Bala. iij.

Erod. iij. a. r. iij. a. 2. cui. iij. a. i. Cor. iij. a.

Tim. i. b

Ad Timotheum I

creditum est mihi. Gratias ago ei qui me confortavit in xpo iesu dno nro. qz fidelem me existavit ponens in ministerio. Qui p̄us blasphemus fui et persecutor et contumeliosus: sed misericordiam dei consecutus sum. qz ignoras feci i incredulitate. Superabundavit autē gr̄a dñi nostri cum fide et dilectione que est in xpo iesu. Fidelis sermo et oī acceptioe dignus. quia xps iesus venit in hunc mundū peccatores saluos facere: quoz p̄mus ego sum. Sed ideo misericordiam consecutus sum: vt in me p̄mo oñderet xps iesus oēm patientiam ad informationem eoz qui credituri sunt illi in vitā eternā. Regi autē seculoz imortalī inuisibili soli deo honor et gl̄ia in secula seculorum amē. Hoc p̄ceptū cōmēdo tibi fili timothee p̄m p̄cedentes in te p̄phetias vt milites in illis bonā militiā hñs fidē et bonā conscientiā. Quā quidem repellentes circa fidē naufragauerūt ex quibus est bymeneus et alexāder q̄s tradidi sat̄hane vt discat nō blasphemare.

L.S. Instruit ap̄ls Timotheū de actu orādi et modo: ac deinde de orōne loquit̄ quo ad populum subiectum.

Obscuro igif̄ p̄mū oīuz fieri obsecratōes orōnes: postulationes: gratiar̄ actōes p̄ oībus hoībus p̄ regibus et oībus qui in sublimitate cōstituti sunt: vt quietam et tranquillā vitā agamus in oī pietate et castitate. Hoc em̄ bonū est et acceptū corā saluatore nro deo: q̄ oēs hoīes vult saluos fieri et ad agnitionem veritatis venire. Unus em̄ deus: vnus et mediator dei et hoīuz homo xps iesus. qui dedit redēptionem semetip̄m p̄ oībus. Cui⁹ testimoniū tp̄ibus suis cōfirmatū est. in quo positus sum ego p̄dicator et ap̄ls. Veritatē dico nō mentior. doctor gētiū in fide et veritate. Volo ergo viros orare in oī loco. leuātes puras man⁹ sine ira et disceptatione. Sifr̄ et mulieres in habitu ornato cū h̄ecūdia et sobrietate ornātes se. et nō in tortis erinib⁹ aut auro aut margarit⁹ vel veste p̄ciosa. s̄ q̄ decet m̄lieres p̄mit̄etes pietatē p̄ bōa opa. Mulier silentio discat cū oī subiectione. Docere autē mulieri non p̄mitto neqz dñari in virū sed esse in silentio. Adam em̄ p̄mus formatus est. deide eua et adam non est seductus. mulier autē seducta i p̄uaricatione fuit. Saluabit̄ autē p̄ filioz generacionem si p̄manserit in fide et dilectione et sanctificatione cū sobrietate.

L.S. Docet timotheus ordinare gradus ecclesie tā quo ad ep̄os q̄ quo ad diacones ac vros eoz. et ponit ratio p̄dictoz.

Fidelis p̄mo. Si quis episcopatum desiderat bonū opus desiderat. Oportet ei ep̄m irrephensibile esse vnus vxoris virum. sobriū. ornātū. prudentē. pudicū. hospitalem.

doctore nō violentū. nō p̄cussore sed modestū. nō litigiosum nō cupidū s̄ sue domui bñ p̄positū. filios habentē subditos cū oī castitate. Si q̄s autē domui sue p̄esse nescit quō ecclie dei diligentia habebit: nō neophitū: ne in supbia elat⁹ in iudiciū incidat diaboli. Oportet autē et illū testimoniū habere bonū ab his q̄ foris sunt vt nō in opprobriū incidat et in laqueū diaboli. Diacones sifr̄ pudicos. nō bilingues. nō multo vino deditos. nō turpe lucrum sectantes. bñtes. mysterium fidei in p̄sciētia pura. Et hī autē probent̄ primus: et sic ministrēt nullū crimē habētes. Mulieres similiter pudicas: nō detrahētes. sobrias. fideles in oīb⁹. Diacones sint vni⁹ vxoris viri. q̄ filijs suis bñ p̄sint: et suis domibus. Qui enī bene ministrauerint: gradū bonū sibi acq̄rēt et multā fiduciā in fide que est in xpo iesu. Nec tibi scribo fili Timothee: speras me venire ad te cito. Si autē tardauero. vt scias quō oportet at te in domo dei cōuersari q̄ est ecclia dei viui. colūna et firmamentum veritatis. Et manifeste magnū est pietatis sacramentum q̄ manifestatum est in carne: iustificatus est in spū. apparuit angelis: p̄dicatum est gentibus. creditum est in mundo. assumptum est in gloria.

L.S. Excludit ap̄ls modum docēdi erroneū. ac ponit verum docēdi modum.

Spiritus autē manifeste dicit. qz in nouissimis tp̄ib⁹ discedēt quidā a fide attendentes spiritib⁹ erroris et doctrinis demonioruz in hypocrisi: loquentiū mendacium et cauteriatā habentiū suā cōscientiā: p̄hibentium nubere: abstinere a cibis q̄s de⁹ creauit ad p̄cipiendū cum gratiarū actioe fidelib⁹: et his qui cognouerūt veritatē. Quia oīs creatura dei bona est et nihil reñciendus qd̄ cum gratiarū actioe p̄cipitur. Sanctificatur enī p̄ verbū dei et oratōez. Nec p̄ponēs fratrib⁹ bon⁹ eris minister xpi iesu: enutrit⁹ verbis fidei et bone doctrine quam assēcut⁹ es. Ineptas autē et aniles fabulas deuota. Exerce autē teip̄m ad pietatē. Nam corp̄alis exercitatio ad modicū utilis est. Pietas autē ad oīa utilis ē: p̄missionē est hñs vite q̄ nūc ē et future. Fidelis p̄mo et oī acceptioe dignus. In hoc enī laboram⁹ et maledicimur qz speram⁹ in deū viuū q̄ est saluator oīuz hoīuz: maxime fidelū. P̄cipe h̄ et doce. Nemo adolescentiā tuam: p̄tēnat: s̄ exēpluz esto fidelīū. in v̄bo. in cōuersatione. in charitate. in fide. in castitate. Dum venio attēde lectioni. exhortatōi et doctrine. noli negligere gr̄am q̄ in te est. q̄ data est tibi p̄ p̄phetiā. cum impositione manū p̄sbyteri. Nec meditare. in his esto: vt p̄fect⁹ tu⁹ manifest⁹ sit oīb⁹. Attēde enī tibi et doctrine: insta i ill. Hoc enī faciēs: et teip̄m saluuz facies et eos q̄ te audiunt.

infra. iij. c
D
Coz. vii. c

ala. vii
D

A

B
infra. v. a

A
Timo. i. c

E
pe. iij. a

D
Coz. viii. s

B

oma. iij
ala. iij

A
rodi. iij
et. iij
eui. iij
Coz. iij

E
Timo. i. b

B

E

D

A

ii. timo. iij. s
ii. Pe. iii. a
Iude. i. f

B

ii. Timo. ii. d
E

s. i. c

D

Ad Timotheum I

L.S. Instituit ap'ls timotheu de viduis r di
cit que vere vidue sunt dicendo: ac loquitur d'p
uisione ministroy ecclesie docēs de actis iudicā
di r puniendi subditos. **V**

Seniores ne increpaueris: sed obsegra vt
patre. Iuuenes vt fratres: anus vt ma
tres: iuuenulas vt sorores in oi castita
te. Viduas honora q̄ vere vidue sunt. Si qua au
tem vidua filios aut nepotes habet discat p̄mū
domū suā regere: r mutuā vicē reddere pentib?
Hoc em̄ acceptū est coram deo. Que aut̄ vere vi
dua est r desolata speret in deū r instet obsegra
tiōibus r orōibus nocte r die. Nā que in deli
tjis est viuēs: mortua est. Et h̄ p̄cipue vt irrepre
hensibiles sint. Si quis autē suoy r maxime do
mesticoy curā non habet: fidē negauit: r est infi
deli deterior. Vidua eligatur non nimis sexagi
ta annoy que fuerit vnus viri vxor: in operib?
bonis testimoniū habens si filios educauit. si
hospitio recepit. si sanctorū pedes lauit. si tribu
lationē patientibus sūministravit. si oē opus bo
nū subsecuta est. Adolescentiores aut̄ viduas de
uita. Cū em̄ luxuriate fuerint, in xp̄o nubere vo
lunt habentes damnationem: quia primā fidem
irritā fecerunt. Si aut̄ r ociose discunt circūire
domos: non solū ociose sed r verbose et curiosc
loquentes que non oportet. Volo aut̄ iuniores
nubere. filios procreare. matressfamilias eē. nul
lā occasionem dare aduersario maledicti gratia
Jam em̄ quedā conuerse sunt retro post satha
nā. Si quis fidelis habet viduas sūministrat il
lis vt nō grauetur ecclesiav̄ his que vere vidue
sunt sufficiat. Qui bñ p̄sunt p̄s byteri duplici ho
nore digni habeantur. maxime q̄ laborāt in v̄bo
r doctrina. Dicit em̄ scriptura. Non infrenabis
os boui trituranti. r dignus est oparius merce
de sua. Aduersus p̄s byterū accusationē noli reci
pere nisi sub duobus aut tribus testibus. Pec
cantes corā oibus argue: vt r ceteri timores ha
beant. Testor corā deo r xp̄o iesu r electis ange
lis eius vt hec custodias sine p̄iudicio. nihil fa
ciens in alteram partē declinando. Manus ci
to nemini imposueris neq; cōmunicaueris pec
catis alienis. Teipm̄ castus custodi. Noli adhuc
aquā bibere. sed modico vino vtere p̄pter stoma
chum tuū r frequentes tuas infirmitates. Quo
rundā hoīuz peccata manifesta sūt p̄cedētia ad
iudiciū. quorundā aut̄ sequuntur. Similiter r fa
cta bona manifesta sunt. r que aliter se habēt ab
scondi nō possunt.

L.S. Inducit ap'ls ep̄os ad custodiā paupe
rū in fuitio dñoy. ac demū iducit ad sectandam
humilitatē. pietatē. r ceteras v̄tutes. **VI**

Quicumq; sunt sub iugo serui dños suos
omni honore dignos arbitrentur ne no

men dñi r doctrina blasphemetur. Qui at̄ fide
les hñt dños: non p̄temnant. qz fratres sunt: se
magis seruiāt. qz fideles sunt r dilecti. qz bñficij
participes sunt. Hec docet et exhortare. Si q̄s
aliter docet. r nō acq̄escit sanis sermonib? dñi
nostri iesu xp̄i: r ei que s̄m pietatē est doctrine:
supbus nihil sciēs: s; languens circa q̄stioēs r
pugnās verborū. ex quib? oriunt̄ inuidie. p̄ten
tiones. blasphemie. suspitiones male cōfictati.
ones hoīum mente corruptorum. r qui a verita
te priuati sunt. existimantuz questum esse pieta
tem. Est autem questus magn? pietas cum suffi
cientia. Nihil enī intulim? in hunc mundū. haud
dubium: qz nec offerre quid posum?. Habentes
autēz alimenta r q̄bus tegamur: his cōtenti su
mus. nā qui volunt diuites fieri: incidunt in tē
ptationē r in laqueū diaboli. r desideria multa
inutilia r nociua q̄ mergunt hoīes in interituz
r perditionem. Radix enim oīum malorum est
cupiditas. quā quidā appetentes errauerunt a
fide r inseruerunt se dolorib? multis. Tu autēz
o homo dei hec fuge. Sectare vero iusticiā. pie
tatem. fides. charitatē. patientiā. mansuetudinē
Certa bonū certamen fidei. apprehende vitam
eternā: in qua vocatus es r cōfessus bonaz con
fessionem corā multis testibus. P̄cipio tibi
corā deo qui iustificat omnia in christo iesu qui
testimoniū reddidit sub pōtio pilato bonā con
fessionē. vt serues mandatum sine macula irre
prehensibile vsq; in aduentu dñi nostri iesu xp̄i.
quē suis tēporib? ostendet beatus r solus po
tens. rex regum r dñs dñantium: qui solus h̄z
immortalitatem. r lucem habitat inaccessibile.
quem nullus hominum vidit. sed nec videre po
test. cui honor r imperiū sempiternū. Amen. Di
uitibus huius seculi p̄cipe non sublime sapere.
neq; sperare in incerto diuitiarum. s; deo viuo
qui prestat nobis oīa abunde ad fruendū bene
agere: diuites fieri in bonis operibus. facile tri
buere. cōmunicare. thesaurizare sibi fundamen
tum bonum in futurum vt apprehendant bonā
vitam. **O** Timothee depositum custodi deuitās
prophanas vocum nouitates. r oppositiones
falsi noīs scientie quam quidā p̄mittentes circa
fidem exciderunt. Gratia tecū. Amen.

Explicit epla Pauli ad Timotheū p̄ma.

Incipit argumentum in epistolam scđam.

Tem Timotheo scribit de exhortatione
martyrij et de omni regula veritatis r
quid futurum sit temporib? nouissimis
r de sua passione: scribens ei ad vrbe roma.

Explicit argumentū. **Incipit** episto
la Pauli ad Timotheū secunda.

L.S. **Incipit** ap'ls Timotheuz ad cōstanter
p̄dicandum euangeluz xp̄i ex pōtificiali digni

z

5.ij.b

z

Deut. xv. a
1. Cor. ix. b

D

z

Eccl. v. c
Job. v. d

Eccl. v. b

E

ij. Timo. d

Timo. f.

Epoca. g.

Job. h.

1. Job. i.

D

Cor. ix. b

Ad Timotheum II

tate ac predicantium paucitate.

Ca. I

Aulus apofot-

lus iesu xpi per voluntate dei fm pmissionem vite que est in xpo iesu. Timotheo charissimo filio: gratia et misericordia et pa-

a deo patre nostro et xpo iesu domino nro. Gratias ago deo meo cui seruo a pgenitoribus meis in conscientia pura: q sine intermissione habeam tui memoriam in orationibus meis nocte ac die desiderans te videre. Memor lacrymarum tuarum vt gaudio impleat. Recordationem accipiens eius fidei que est in te non ficta: que et habitauit primu in auia tua loide: et matre tua eu nice: certus sum autem q et in te. Propter quas causam ammoneo te vt resuscites gratia dei que est in te per impositionem manuum mearu. Non em dedit nobis deus spiritum timoris: sed virtutis et dilectois et sobrietatis. Noli itaq erubescere testimoniu domini nostri: neq me vincu eius. sed collabora euangelio fm virtutem dei: qui nos liberauit et vocauit vocatione sua sancta. non fm opera nostra: sed fm ppositum suu et gratiam que data est nobis in xpo iesu ante te pora secularia. Manifestata est autem nunc p illuminationem saluatoris nostri iesu xpi q destruxit quide morte: illuminauit aut vitam et in corruptionem p euangeliu. in quo positus sum ego pdicator et apostolus et magister gentium. Ob qua causam etia hec patior sed no confundor. Scio em cui credidi et certus sum. q potens e de positu meu suare in illu diem. Formas habe sanor verbor que a me audisti in fide et in dilectione in xpo iesu. Bonu depositu custodi p spiritu sanctu qui habitat in nobis. Scis em hoc q auersi sunt a me oes q in asia sunt. ex quibus est philetus et hermogenes. Det misericordia dñs onerosi domini. q sepe me refrigerauit. et catenam mea no erubuit. sed cu roma venisset sollicitate me quesiu et inuenit. Det illi dñs iuenire misericordia a deo in illa die: et quata ephesi mi strauit mibi. tu melius nosti.

E. S. Sollicitat apostolus timotheu ad exequendu pdicatiois officiu. ac monet ipm iuuenilia desideria fugere.

II

Vergo fili mi confortare in gratia que e in xpo iesu. et que audisti a me p multos testes. hec comenda fidelibus hoib qui idonei erunt et alios docere. Labora sicut boni miles xpi iesu. Nemo militans deo implicat se negocijs secularibus vt ei placeat cui se probauit. Nam et q certat in agone. no coronabitur nisi legitime certauerit. Laborante agricolam oportet pma de fructib accipere. Intellige que dico. da-

bit eni tibi dñs in oib intellectu. Memor esto dñm iesum xpm resurrexisse a mortuis ex semine dauid fm euangelium meum in q labro vsq ad vincula qsi male opans: s; verbis dei no est alligatus. Ideo oia sustineo ppter electos vt et ipi salute psequant q est in xpo iesu cu glia celesti. Fidelis fmo. na si comortui sum? et conuimus: si sustinebim? coregnabim? si negauerim? et ille negabit nos. si no credim? ille fidelis permanet negare seipm no potest. Nec comone testificas cora deo. Noli ptere verbis. ad nihil eni vtile est nisi ad subuersione audientiu. Sollicite aut cura teipm pbabilem exhibere deo. opariu incosufibile recte tractante verbu veritatis. Propbana aut et vaniloqa deuita. Multum eni pficiut ad impietate: et sermo eorum vt cancer serpit. Ex quib e hymene? et philetus qz a veritate exciderunt: dicetes resurrectione ia facta. et subuerterunt qrundam fide. S; firmum fundamentum dei stat: habens signaculum hoc. Cognouit dñs qui sunt ei? et discedat ab imiqz tate omnis qui inuocat nomez dñi. In magna aut domo no solu sunt vasa aurea et argetea: s; et lignea et fictilia. et qda qda in honorem. qdas aut in ptumelia. Si qs ergo se emudauerit ab istis: erit vas in honore sanctificatu. et vtile dño ad oe opus bonu paratu. Iuuenilia aut desideria fuge. sectare iusticia. fide. spem. charitates et pacem cum his qui inuocat dñm de corde puro. Stultas aut et sine disciplina questioes deuita sciens qz generat lites. Seruum autem dñi non oportet litigare: s; mansuetu esse ad oes docibilem patientem cu modestia corripiente eos qui resistunt veritati. ne quando deus det illis penitentiam ad cognoscenda veritatem et resipiscat a diaboli laqueis: a quo captiui tenentur ad ipsi voluntatem.

E. S. Dicitur apostolus timotheu ad pdicandum: ppter falsoz pdicatoru multiplicatioe futuram et iam inchoataz. ac ponitur timothei monitio de firmitate.

Ca. III

Hoc aut scito qz in nonissimis dieb in stabunt tpa periculosa. et erunt hoies scipos amates. cupidi. elati. supbi. blasphemii. paritib? no obediētes. ingrati. scelesti. sine afflictione. sine pace. criminatores. incontinentes. immites. sine benignitate. pditores. proterui. tumidi. et voluptatus. amatores magis q dei habetes spem quide pietatis. virtute aut ei abnegates. Et hos deuita. Ex his eniz sunt qui penetrat domos et captiuas ducut mulierculas oneratas pctis q ducuntur varijs desiderijs. sp discetes et nuq ad sciaz vitatis puenietes. Que admodu at ianes et mabres resisterut moyfi. ita et h; resistut vitati. hoies corrupti mete. reprobii

X iij

i. Timo. ii. b

ibidem. vi. c

Tiru. iii. c

A
i. Timo. iii. a
ii. Pe. ii. a
Jude. i. f

Exodi. vii. b

Ad Titum

E circa fidē. sed ultra nō pficiēt. Insuperbia em̄ co-
rum manifesta erit oībus sicut ⁊ illorū fuit. Tu
autē affectus es meā doctrinā: institutionē: ppo-
sitū: fidē: longanimitatē: dilectionē: patientiā: p-
secutiōes: passiones: qualia mibi facta sūt. An-
tiochie: iconio: listris: q̄les psecutiōes sustinui:
⁊ ex oībus eripuit me dñs. Et oēs q̄ pie volunt
D viuere in xp̄o iesu psecutionē patient. Mali autē
hoīes ⁊ seductores pficiēt in peius: errātes ⁊ in
errore mittētes. Tu nō pmane in his q̄ didicisti
⁊ credita. sunt tibi: sciens a quo didiceris. Et q̄
ab infantia sacras lras nosti q̄ te possunt instru-
ere ad salutē p fidem que est in xp̄o iesu. Dis eī
scriptura diuinitus inspirata utilis est ad docē-
dū. ad arguendū. ad corrigendū. ad erudien-
dū in iusticia vt pfectus sit homo dei ad omne
opus bonum instructus.

E. S. Predicit apls multiplicationē maloz
auditorū cū denūciatiōe sui martyrii: ⁊ aduentū
timothei ad se flagitat ⁊ amicos salutat.

A Estifcor coram deo ⁊ iesu xp̄o **III**
qui iudicaturus est viuos ⁊ mortuos ⁊
p aduentū ipius ⁊ regnū eius: p̄dicaver-
bum: in ista oportune importune: argue: obsecra:
increpa in oī patientia ⁊ doctrina. Erat em̄ tps
cū sanā doctrinā nō sustinebant. sed ad sua desi-
deria coaceruabant sibi magistros prurientes
auribus. ⁊ a veritate q̄dē auditū auertēt: ad fabu-
las autē cōuertent. Tu nō vigila: in oībus labo-
ra. opus fac euāgeliste. ministeriū tuū imple. so-
brius esto. Ego em̄ iam delibor: ⁊ tps resolutio-
nis mee instat. Bonū certamē certavi: cursū cō-
summaui. fidē seruaui. In reliquo reposita ē mi-
hi corona iusticie. quā reddet mibi dñs i illa die
iustus iudex. Nō solū autē mibi: sed ⁊ his qui di-
ligūt aduentum eius. Festina ad me venire cito
Demas em̄ me reliquit diligens hoc seculum: ⁊
abiit thessalonicā. crescēs in galatiā. titus i dal-
maciā: lucas est mecū sol⁹. Marcū assume ⁊ ad-
duc tecum. est em̄ mibi utilis in ministerio. Ty-
chicū autē misi ephesum. Penulā quā reliq̄ troa-
de apud carpū veniens affer tecū ⁊ libros maxi-
me autē membranas. Alexāder erarius multa ma-
la mibi oñdit: reddet illis dñs p̄ opera ei⁹ que
⁊ tu deuita. Valdelem restitit verbis nostris. In
p̄ma mea defensione nemo mibi affuit. sed oēs
me dereliquerunt. non illis imputetur. Dñs au-
tem mibi assistit ⁊ p̄fortauit me vt per me predi-
catio impleatur. ⁊ audiant oēs gentes ⁊ libera-
tus sum de ore leonis. Liberauit me domin⁹ ab
omni opere malo: ⁊ saluū faciet in regnum suuz
celestē: cui glia in secula seculoz amen. Saluta-
risca ⁊ aquilā ⁊ onesiforū domū. Erastus remā-
sit corinthi. trophimū autem reliqui infirmū my-
leti. Festina ante hyemem venire. Salutāt te eu-

bolus ⁊ prudens ⁊ linus ⁊ claudia ⁊ fratres om-
nes. Dominus iesus xp̄s cum spiritu tuo. Gra-
tia vobiscum. Amen.

E xplicit epla pauli ad Timotheum secunda
Incipit argumentum in epistolam ad Titum.
A Itū cōmone facit ⁊ instruit de p̄stitutōe
presbyteri. ⁊ de spirituali conuersatio-
ne ⁊ hereticis vitandis q̄ traditionibus
iudaicis credūt. scribēs ei a nicopoli.

E xplicit argumentum. Incipit epi-
stola Pauli ad Titum.

E. S. Titum instruit apostolus quales debe-
at episcopos ordinare: ⁊ quomodo mali sunt in-
crepandi **Ea. I**

D Aulus seruus
dei: apls autē iesu xp̄i p̄m fi-
dem electoz dei ⁊ agnitōez
veritatis que p̄m pietatem ē
in spem vite eterne: quā p̄mi-
sit q̄ nō menti ē de aī tpa se-
cularia. Manifestauit autē t̄pibus suis v̄bū suū
in p̄dicatiōe q̄ credita est mibi p̄m p̄ceptū salua-
toris oīi dei. Tito dilecto filio p̄m cōmunē fidē
grā ⁊ pax a deo p̄re ⁊ xp̄o iesu saluatore nostro
hui⁹ rei grā reliq̄ te crete vt ea q̄ desūt corrigas
⁊ p̄stituas p̄ ciuitates p̄s byteros sicut ⁊ ego di-
sp̄osui tibi si q̄s sine crimine est vni⁹ vxoris vir:
filios hñs fideles. nō in accusatiōe luxurie. aut
nō subditos. Oportet em̄ ep̄m sine crimine esse
sicut dei dispensatorē nō sup̄bum. nō iracūdum
nō vinoſentū. nō p̄cussorē. nō turpis lucri cupi-
dum. sed hospitalē. benignū. sobriū. iustum.
sanctum. continentē. amplectentē eū qui p̄m do-
ctrinam est fidelē p̄monem vt potens sit exhor-
tari in doctrina sana. ⁊ eos qui contradicunt ar-
guere. Sunt em̄ multi etiam inobedientes vani
loqui ⁊ seductores: maxime qui de circūcisione
sunt: quos oportet redargui qui vniuersas do-
mos subuertunt: docentes que non oportet tur-
pis lucri gratia. Dixit quidam ex illis proprius
ip̄ozum propheta. Cretenses semper mēdaces
male bestie. ventris pigri. Testimonium hoc ve-
rum est. Quam ob causam increpa illos dure vt
sani sint in fide. non intendentes iudaicis fabu-
lis ⁊ mandatis hominum auersantium se a veri-
tate. Omnia munda mundis. coinquinatis au-
tem ⁊ infidelibus nihil est mundum: sed iniqui-
tate sunt eozum ⁊ mens ⁊ conscientia. Confitē-
tur se nosse deum. factis autem negant cum sint
abominati ⁊ incredibiles: ⁊ ad omne opus bo-
num reprobi.

E. S. Apl̄s Titū instruit ad informā dū existē-
tes in statu senilium enli ac puili, **II**

ij. pe. i. d

ij

ij

lolo. iij. d

E

D

i. Timothei

roma. p̄m

II

Ad Philemonem

Quā autē loquere que decent sanam doctrinā. Senes ut sobrii sint: pudici: prudentes: sani in fide: in dilectione: in patientia. Anus similiter in habitu sancto: non criminatrices: nō multo vino fientes: bene docentes ut prudentiā doceant. Adoleſcētulas ut viros suos ament: filios suos diligant prudentes: castas: sobrias: domus curā hñtes benignas. subditas viris suis ut nō blasphemet vrbū dei. Iuvenes similiter hortare ut sobrii sint. In oib⁹ teip⁹ pbe exemplū bonorū operū in doctrina. in integritate: in grauitate. Verbum sanum irreprehensibile ut his qui ex aduerso ē vereatur nihil habēs malum dicere de nobis. Seruos dominis suis subditos esse. in oibus placentes. nō contradicentes. nō fraudātes: sed in oibus fidem bonarū ostendētes. ut doctrinā saluatoris nostri dei orrent in oibus Apparuit em̄ grā dei et saluatoris nostri oibus hoib⁹ erudiēs nos. ut abnegantes impietate et secularia desideria. sobrie et iuste et pie viuamus i hoc seculo expectātes beatā spem et aduentū glie magni dei et saluatoris nostri iesu xpi. quid dedit semetipsum pro nobis ut nos redimeret ab omni iniquitate. et mundaret sibi populū acceptabilem sectatorē bonorū operū. De loquere et exhortare. et argue cū omni imperio. Ne mo te cōtemnat.

L. S. Ostēdit ap̄ls quō ppl̄s debeat se hēre erga p̄ncipes cū ratioe dicti atq; erga hereticos et annectit salutationem.

Admonere illos p̄ncipibus et potestatib⁹ subditos esse. dicto obedire. ad oē opus bonum paratos esse. Neminem blasphemare. non litigiosos esse. sed modestos. oē ostēdentes mansuetudinem ad omnes homines. Eramus em̄ aliquando et nos insipientes et increduli. errantes. fientes desiderijs et voluptatibus varijs. in malicia et inuidia agentes odibiles. oīdientes inuicem. Cum autem benignitas et humanitas apparuit saluatoris nostri dei. non ex operibus iusticie que fecimus nos. sed p̄ misericordiam suam saluos nos fecit per lauacrū regenerationis et renouationis spiritus sancti. quē effudit in nos ab iude p̄ iesum xpm saluatorē nostrū ut iustificati grā ip̄ius heredes sim⁹ p̄ spem vite eterne. Fidelis sermo est. Et de his volo te confirmare ut curent bonis operibus p̄cesse q̄ credunt deo. Hec sunt bona et utilia hominibus Stultas autem questioes et genealogias et cōtentioes et pugnas legis deuita. Sunt em̄ inutiles et vane. Hereticū hoīem post vnam et secūdā correptionē deuita. sciens q̄ subuersus est q̄ eiusmodi est. et delinqt cum sit p̄prio iudicio cōdēnatus. Cū misero ad te artemā aut tychicum festina ad me venire nicopolim. Ibi enī statui.

byemare. Zenā legisperitus et appollo sollicitē p̄mittere: ut nihil illis desit. Discant autē et vestri bonis operib⁹ p̄esse ad vsus necessarios ut nō sint infructuosi. Salutāt te qui mecum sunt oēs. Saluta eos qui nos firmant in fide. Grā dei cū omnibus vobis. Amen.

Explicit epistola Pauli ad Titum. **Incipit** argumentum in eplam ad Philemonem.

Philemoni familiares lras facit p̄ onesimo seruo eius: scribēs ei ab vrbe Roma de carcere p̄ superscriptū onesimo

Explicit argumentum **Incipit** epistola Pauli ad Philemonem.

L. S. Ap̄ls scribit Philemoni formans ad eius petitionē de recipiēdo onesimo: et adiungit salutationem. **Ca. I**

Aulus vincit

Philemoni dilecto adiutori nostro. et Apie sorori charissime et archippo commilitoni nro. eccleie que in domo tua est. grā vobis et pax a deo p̄re nostro et dño iesu xpo. Grās ago deo meo. sp̄ memoriam tuam facies in orōib⁹ meis audies charitatem tuā et fidem quā habes dño iesu et in oēs sanctos: ut cōmunicatio fidei tue euidēs fiat in agnitione oīs opis boni in xpo iesu. Gaudius enī magnus habui et cōsolationem in charitate tua. q̄ viscera sanctorū requieuerunt p̄ te frater. Propter qd̄ multam fiduciam hñs in xpo iesu imperādi tibi: qd̄ ad rem p̄tinet. propter charitatem magis obsecro cū sis talis ut Paulus senex: nunc autē et vincit iesu xpi. obsecro te p̄ meo filio quē genui in vinculis onesimo q̄ tibi aliquā inutilis fuit: nunc autē et mihi et tibi ut illis quē remisi tibi. Tu autē illum ut mea viscera suscipe. Quē ego vulnerā mecum detinere: ut pro te mihi ministraret in vinculis euāgelij. Sine cōsilio at̄ tuo nihil volui facere: uti ne velut ex necessitate bonū tuus esset. s; voluntarius. Foris enī ideo discessit ad horā ad te: ut eternū illum recipies. iam nō ut seruus. s; p̄ suo charissimus frater: maxime mihi. Quāto autē magis tibi. et in carne et in dño. Si gō habes me sociū: suscipe illuz sic me. Si at̄ aliqd̄ nocuit tibi aut debet b̄ mihi ip̄ta. Ego paul⁹ scripsi mea manu. ego reddā ut nō dicā tibi: q̄ et teipm̄ mihi debes Ita frater ego te fruar in dño. refice viscera mea i christo. Cōfidēs i obediētia tua scripsi tibi: sciēs qm̄ et sup̄ id qd̄ dico facies. Simul et para mihi hospitiū. nā spero p̄ orōes v̄ras donari me vob. Salutat te epaphras captiu⁹ me⁹ in xpo iesu. marcus. aristarch⁹. demas. et lucas adiutores mei. Grā dñi nostri iesu xpi cum spiritu vestro. Amē

Ad Hebreos

Explicit epla Pauli ad Philemonem.

Incipit argumentū in eplam ad Hebreos.

In primis dicendum est cur apłs paulus i hac epistola scribenda non seruauerit morem suum: vt vel vocabuluz nois sui vel ordinis describeret dignitatem. Nec causa ē q̄ ad eos scribens qui ex circūciōe crediderāt quasi gentium apostolus et non hebreoz: sciens quoq; eoz superbiam: suamq; humilitatem ipse demonstrans meritum officij sui noluit anteferre. Nam simili modo etiam iohannes apostolus ppter humilitatem in epistola sua nomen suuz eadem ratione nō pretulit. Hanc ergo epistolaz fertur apostolus ad hebreos pscriptā hebraica lingua misisse: cuius sensum et ordinē retinēs lucas euāgelista post excessum apostoli pauli greco sermone composuit.

Explicit argumentum. Incipit

epistola Pauli ad hebreos.

L.S. Domini excellentia xpi qui est dator noue legis quia est patri coeternus et cōsubstantialis equalis in potestate et dignitate, et q̄ in his xps pfertur angelis.

Ca. I

Multipharie mul

tisq; modis olim deus loqns patribus in pphetis: nonissime diebus istis locutus ē nobis in filio: quem cōstituit heredem vniuersoz: per quez se

cit et secula. Qui cum sit splendor glorie et figura substantie eius: portansq; oia verbo et virtus sue purgationem peccatoz faciens: sedet ad dexteram maiestatis eius in excelsis: tanto melior angelis effectus: q̄to differenti⁹ p̄ illis nomen hereditauit. Qui em̄ dixit aliquando angeloz: filius meus es tu ego hodie genui te: Et rursus. Ego ero illi in patre: et ipse erit mihi in filiū. Et cū iterum introducit p̄mogenitū in orbē terre dic̄. Et adorent eū oēs angeli dei. Et ad angelos q̄ des dicit. Qui facit angelos suos spiritus: et mistros suos flāmā ignis. Ad filiū autē. Thronus tu⁹ de⁹ in seculū seculi: virga eq̄tatis et regnū tuū. Dilexisti iusticiam et odisti iniquitatem: ppter ea vnxit te deus: deus tuus oleo exultatiōis p̄ participib⁹ tuis. Et tu in principio domine terrā fundasti: et opera manuum tuaruz sunt celi. Ipsi peribunt: tu autē permanebis: et oēs vt vestimentū veterascent. Et velut amictum mutabis eos et mutabunt: tu autē idem ipse es et anni tui nō deficient. Ad quem autē angeloz dixit aliqñ: sede a dextris meis: quousq; ponam inimicos tuos: scabellū pedum tuoz. Nōne oēs sūt administratoz spiritus in ministeriū missi ppter eos qui hereditatē capiunt salutis.

L.S. Ostendit apostolus nonne legi esse obediendum dato a xpo: et q̄ non obstat humilitas passionis eius.

Propterea abundantius oportet obseruare nos ea que audiuimus ne forte perire effluamus. Si enim qui per angelos dictus est sermo: factus est firmus: et omnis p̄uaricatio et inobedientia accepit iustam mercedis retributionem quomodo nos effugiemus si tantam neglexerimus salutem? Que cum initiū accepisset enarrandi per dominū ab eis qui audierunt in nos confirmata ē cōtestate deo signis et portentis et varijs virtutib⁹ et spiritus sancti distributionibus s̄m suam voluntatem. Non em̄ angelis subiecit deus orbem terre futurum de quo loquimur. Testatus est autem in quodam loco quis dicens. Quid est homo q̄ memor es eius: aut filius hominis quoniam visitas eum? Diuisti eum paulominus ab angelis: gloria et honore coronasti eū: et cōstituisti eū super opa manuum tuarum. Dia subiecisti sub pedibus eius. In eo em̄ q̄ omnia ei subiecit: nihil dimisit non subiectum ei. Nūc autē necdum videmus omnia subiecta ei. Cum autem qui modico q̄ angeli minoratus est: videmus iesum propter passionē mortis gloria et honore coronatum vt gratia dei p̄ omnibus gustaret mortem. Decebat em̄ eum ppter que omnia et per quem omnia: qui multos filios in gloriā adduxerat autorem salutis eoz per passionem cōsummari. Qui em̄ sanctificat et qui sanctificatur ex vno oēs: Propter quam causam non confunditur fratres vos vocare dicens. Nunciabo nomen tuuz fratribus meis: in medio ecclesie laudabo te. Et iterum. Ego ero fidens in eum. Et iterum. Ecce ego et pueri mei quos dedit mihi deus. Quia ergo pueri communicauerunt carni et sanguini: et ipse similiter participauit eisdem: vt per mortem destrueret euz q̄ habebat mortis imperium id est diabolus. et liberare eos qui timore mortis per totam vitam obnoxij erant seruituti. Nusq; enim angelos apprehendit: sed semen abrae apprehendit. Unde debuit per omnia fratribus simulari: vt misericors fieret et fidelis pontifex ad deum vt repropiaret delicta populi. In eo em̄ in quo passus est ipse et temptatus potens est: et eis q̄ temptatur auxiliari.

L.S. Ostenditur q̄ moysen excedit xpus cui firmiter est obediendum.

Unde fratres sancti: vocationis celestis participes: considerate apostoluz et pontificem confessionis nostre iesum qui fidelis est ei qui fecit illum sicut et Moyses in omni domo eius. Amplioris enim glorie iste p̄ Moysen dignus habitus est

Ps. ij.
Actu. xij. e
ij. Reg. vij. b

Ps. lxxij.
Ps. cii.

ps. xliiii.

ps. d.

D

Ad Hebreos

quanto ampliorē honorem habet domus qui fabricavit illam. **D**is nāq; domus fabricatur ab aliquo. Qui autē oīa creavit: deus ē. Et moyses quidē fidelis erat in tota domo ei? tanq̄ famul? in testimoniū eorū que dicēda erant. **X**p̄s nō tāq̄ filius in domo sua. Que domus sumus nos si fiduciā et gl̄iam spei vsq; ad finē firmā retineamus. Quapropter sicut dicit spiritus sanctus. **H**odie si vocē eius audieritis nolite obdurare corda vestra: sicut in exacerbatiōe s̄m diem temptationis in deserto. Ubi temptauerunt me patres vestri pbauerunt et viderunt opera mea quadraginta annis. Propter quod infensus fui generationi huic: et dixi semper hi errant corde. Ipsi autē non cognouerunt vias meas: quibus iuravi in ira mea si introibunt in requiem meā. **V**idete fratres ne forte sit in aliquo vestrū cor maluz incredulitatis discedēdi a deo viuo. Sed adhortamini vosmetipsos p̄ singulos dies donec hodie cognominatur vt nō obduret quis ex vob fallacia peccati. **P**articipes em̄ x̄pi effecti sumus: si tamen initium substantie eius vsq; ad finem firmum retineamus dū dicitur. **H**odie si vocem eius audieritis: nolite obdurare corda vestra: quēadmodū in illa exacerbatiōe. **Q**uidā em̄ audietes exacerbauerunt: sed non vniuersi qui p̄fecti sunt ab egypto per moysen. Quibus autē infensus est quadraginta annis: nonne illis qui peccauerūt quorum in cadauera prostrata sūt in deserto? Quibus autem iuravit non introire in requiem ip̄i nisi illis qui increduli fuerūt? **E**t videmus: quia non potuerunt introire in requiem ipsius p̄pter incredulitatem.

L. S. Ostendit apostolus nobis imminere sollicitudinē intrandi in requiē celestē. et concludit q̄ est festinandū ad ipsas p̄pter excellentiā diuinitatis et humanitatis x̄pi. **III**

Quamēus ergo: ne forte relictā pollicitatione introeundi in requiem ei? existimetur aliquis ex nobis deesse. **E**tenim et nobis nunciatū est quemadmodū et illis: sed nō p̄fuit illis s̄mo auditus nō admittit fidei ex his que audierunt. **I**ngrediemur em̄ in requiem qui credidimus quemadmodū dixit. Sicut iuravi in ira mea: si introibūt in requiem meā. **E**t quidem opibus ab institutiōe mundi p̄fectis: dixit em̄ in quodam loco de die septima sic. **E**t requieuit deus die septima ab omnibus opibus suis. et i isto rursum. **S**i introibūt in requiē meam. **Q**uoniam ergo supest introire quosdā in illam. et hi q̄bus p̄oribus annunciatū est nō introierūt p̄pter incredulitatem. **I**terum terminat diem quendam hodie in dauid dicēdo post tantū temporis sicut supra dictū est. **H**odie si vocē eius audieritis nolite obdurare corda vestra: Nam si eis iesus requi-

em p̄stitisset: nunq̄ de alia loqueret post hac die **I**taq; relinquit sabbatismus populo dī. Qui ei ingressus est requiē eius: etiā ip̄e requieuit ab opibus suis sicut et a suis deus. **F**estinem? ergo ingredi in illam requiē: vt ne in idip̄sū quis icadat incredulitatis exemplum. **V**iuus est em̄ s̄mo dī et efficacior penetrabilior omni gladio acipiti et p̄tingens vsq; ad diuisionem anime ac sp̄s. **C**om pagum q̄s ac medullarum: et discretor cogitatorum et intentionum cordis. **E**t non est vlla creatura inuisibilis in conspectu eius: omnia autem nuda et aperta sunt oculis eius: ad quem nobis s̄mo. **H**abentes ergo pontificem magnā qui penetrauit celos iesum filium dei teneamus spei n̄re confessionē. **N**on em̄ habemus pontificē qui nō possit compati infirmitatibus nostris: temptatū autē per oīa p̄ similitudine absq; peccato. **A**deamus ergo cum fiducia ad thronū gratie eius vt misericordiā cōsequamur: et gratiā inueniamus in auxilio oportuno.

L. S. Declarat apostolus quid in pontifice requiritur: ac ea x̄po cōuenire: insinuando dicēdorum de x̄po difficultatē. **V**

Omnis nāq; pontifex ex hominibus assumptus p̄ hominibus cōstitutus in his que sunt ad deū vt offerat dona et sacrificia p̄ peccatis. **Q**ui condolere possit his q̄ ignorāt et errant: qm̄ et ip̄se circūdatus est infirmitate: et p̄pterea debet quemadmodū p̄ populo: ita etiā p̄ semetip̄so offerre pro peccatis. **N**ec quisq; sumit sibi honore: sed qui vocatur a deo tanq̄ aaron. **S**ic et x̄pus non semetip̄sum clarificauit vt pontifex fieret: sed qui locutus est ad eum. **F**ilius meus es tu: ego hodie genui te. **Q**uemadmodū et in alio loco dicit. **T**u es sacerdos in eternum s̄m ordines melchisedech. **Q**ui in diebus carnis sue preces supplicationesq; ad eum qui possit illum saluum facere a morte: cum clamore valido et lachrymis offerēs exauditus est pro sua reuerentia. **E**t quidē cū esset filius dei: didicit ex his que passus est: obedientiā et consumatus factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis eterne: appellatus deo pontifex s̄m ordines melchisedech. **D**e quo nobis grandis sermo et interpretabilis ad dicendū. quoniam imbecilles facti estis ad audiendum. **E**t enim cum deberetis magistri esse propter tempus: rursum indigetis vt vos doceamini que sint elementa exordij sermonum dei: et facti estis quibus lacte opus sit: non solido cibo. **O**mnis enim qui lactis est particeps: expers est sermonis iusticia. **M**aruilus enim est. **P**erfectorum autem est solidus cibus eorum qui pro ipsa consuetudine exercitatos habent sensus ad discretionē boni ac mali

D
Ecl. xv. c
Ps. xxxiii.
Infra. viii. a

B
ps. ii.
s. i. b

Ad Hebreos

L.S. Apłs addit ea que vult dimittere: ac q̄ bus acceptio sue doctrine est impossibilis et quibus sit conueniens et utilis. VI

A

Quapropter intermittētes inchoationis xp̄i sermonē ad p̄fectionē feramus. non rursū iaciētes fundamentū penitētie ab opibus mortuis et fidei ad deū: baptismatū doctrinē: ipositionis q̄z manū: ac resurrectōis mortuorum et iudicij eterni. Et hoc faciem? siquidē p̄ miserit deus. Impossibile em̄ est eos q̄ semel sūt illuminati: gustauerūt etiā donū celestē: et participes facti sunt spūs sancti. Sustauerūt nihilominus bonū dei et v̄bū et virtutesq̄z seculi venturi et lapsi sunt rursus renouari ad p̄niam: rursus crucifigentes sibi metipsis filiū dei et ostentui habētes. Terra em̄ sepe venientē sup se bibēs imbrē et germinās herbā oportuna illis a q̄b? colitur accipit b̄ndictionē a deo. p̄ferens autē spinas ac tribulos reproba est et maledictio prima cuius cōsummatio in cōbustionē. Cōfidim? autē d̄ vobis dilectissimi meliora et viciniōra salutitā effūta loq̄mur. Nō em̄ iniustus ē deus vt obliuiscat op̄is vestri et dilectōis quā ostendistis in noīe ipsius q̄ ministrastis sc̄is et ministratis. Cupimus autē vnūquēq̄ vestrū candē ostētare sollicitudinē ad expletionē sp̄i vsq̄z in finē vt non segnes efficiamini: v̄z imitatores eorū q̄ fide et patientia hereditabūt p̄missiones. Abrae nāq̄z p̄mittēs d̄ns: qm̄ neminē habuit p̄ quē iuraret maiores iurauit p̄ semetip̄m dicens. Nisi b̄ndicens b̄ndicā te: multiplicās multiplicabo te: et sic loq̄amur miter ferens adeptus ē repromissionē. Domies em̄ p̄ maiorē sui iurāt: et oīs controuersie eorū finis ad p̄firmationē ē iuramentū. In q̄ abundātius volens de? oñdere pollicitatōes heredib? immobilitatē p̄siliij sui interposuit insiurandum vt p̄ duas res imobiles quib? ipossibile ē mentiri deū fortissimū solatiū habeam? q̄ p̄fugimus ad tenendā p̄positam sp̄em: quā sicut anchoras habemus aīe tutā ac firmā et incedentē vsq̄z ad interiora velaminis. vbi p̄cursor p̄ nobis introiuit iesus p̄ ordinem melchisedech pontifex factus in eternum.

L.S. Ostenditur excellētia sacerdotij xp̄i cōparando xp̄m ad melchisedech: cui? sacerdotiū ostenditur excellētius esse sacerdotio leuitico cū eiusdem necessitate. VII

A

Gen. xiiij. d

Hic em̄ melchisedech rex salem sacerdos dei sumi q̄ obuiauit abrae regresso a caede regum: et benedixit ei: cui et decimas omnium dimisit abraa: p̄mū quidē q̄ interpretat rex iusticie: deinde autē et rex salem qd̄ est rex pacis sine patre: sine matre: sine genealogia: neq̄z initium dicit neq̄z finem vite h̄ns: assimilatus autē filio

dei manet sacerdos in p̄petuū. Intuemini autē quātus sit hic: cui et decimas dedit d̄ precipuis abraa patriarche. Et quidē de filiis leui sacerdotiū accipiētes mandatus h̄nt decimas sumere a pp̄lo p̄m legē id est a fratrib? suis: q̄q̄ et ip̄i erint de lumbis abrae. Cuius autē generatio non annumerat in eis: decimas sumptit ab abraa et hūc qui hēbat repromissiones b̄ndixit. Sine vlla autē cōtradictōe qd̄ minus est a meliore b̄ndicif. Et hic qd̄ decimas morientes hoīes accipiūt: ibi autē cōtestatur qz viuūt. Et vt ita dictum sit: p̄ abraam et leui q̄ decimas accepit: decimatus est. Adhuc em̄ in lumbis patris erat qm̄ obuiauit ei melchisedech. Si ergo p̄summatio p̄ sacerdotiū leuiticū erat. populus em̄ sub ip̄o legem accepit quid adhuc necessariū fuit p̄m ordinem melchisedech aliū surgere sacerdotē et nō p̄m ordinem aaron dicit? Trāslato em̄ sacerdotio: necesse ē et vt legis translatio fiat. In quo em̄ hec dicunt d̄ alia tribu est de qua null? altario p̄sto fuit. Manifestū est em̄ q̄ ex iuda ortus sit d̄ns noster: i q̄ tribu nihil de sacerdotibus Moyses locutus est. Et amplius adhuc manifestū est si p̄m similitudinez melchisedech exurgat alius sacerdos qui nō p̄m legē mandati carnalis factus est: sed p̄m virtutem vite insolubilis. Cōtestat em̄. qm̄ tu es sacerdos in eternū p̄m ordinē melchisedech. Re probatio qd̄ fit p̄cedētis mādati: p̄pter infirmitatē eius et inutilitatē. Nihil em̄ ad p̄fectū adduxit lex. Introductio v̄o melioris sp̄i per quam primamus ad deū. Et quātū est nō sine iureiurando? Alij quidem sine iureiurādo sacerdotes facti sunt. Hic autē cum iureiurādo p̄ eum qui dixit ad illū. Iurauit d̄ns et nō penitebit euz: tu es sacerdos in eternū: Intantū melioris testamēti sponsor factus ē iesus. Et alij quidē plures facti sunt sacerdotes. Idcirco q̄ morte p̄hiberētur p̄manere: hic autē eo q̄ maneat in eternū sempiternū habet sacerdotiū: Vn̄ et saluare in p̄petuū potest accedens p̄ semetip̄m ad deū semp viuēs ad interpellandū p̄ nobis. Talis em̄ decebat vt nobis esset pontifex: sanctus: innocens: impollut? segregatus a pctōribus et excellētior celis fact? Qui nō habet necessitatē q̄tidie quemadmodum sacerdotes p̄us p̄ suis delictis hostias offerre: deinde p̄ pp̄lo. hoc em̄ fec̄ semel se offerēdo. Lex em̄ constituit hoīes sacerdotes infirmitatē habētes. p̄mo autē iurisiurandi qui post legē est filū in eternum p̄fectū.

L.S. Quidē xp̄m esse meliorū sac̄orū ministrū ministris veteris testamenti. VIII

Quapropter autē sup ea q̄ dicunt. Talē habemus pontificē q̄ p̄sedit in dextra sedis magnitudinis i celis sanctorū minister et tabernaculi veri qd̄ fixit deus et nō hō. Omnis

Ad Hebreos

enī pontifex ad offerendū munera et hostias cōstituit. **U**n̄ necesse est et hūc h̄re aliqd̄ qd̄ offerat. Si ergo eēt sup̄ terrā nec esset sacerdos cū eēt q̄ offerent f̄m̄ leges munera q̄ exēplari et vmbre defuūt celestū. sicut r̄sum est moysi cū cōsum̄ maret tabernaculū. Vide inq̄t oīa facitō f̄m̄ exēplar qd̄ tibi d̄sum est in mōte. Nūc aut̄ meli⁹ sortitus est ministeriū q̄nto et melioris testamenti mediator est: qd̄ in meliorib⁹ repromissionibus sanctū ē. nā si illd̄ p̄us culpa vacasset: nō utiq̄ scd̄i locus inq̄reret. Vitupans enī eos dicit. **E**cce dies veniet dicit dñs. et sum̄abo sup̄ domū isrl̄ et sup̄ domū iuda testamentū novū: nō f̄m̄ testamentū qd̄ feci p̄rib⁹ eoz̄ in die q̄ app̄hendi manū eoz̄ vt educerē illos d̄ terra egypti. qm̄ ipsi nō p̄manserunt in testamēto meo. et ego neglexi eos dicit dñs: qz̄ h̄ est testamentū qd̄ disponā do⁹ mui isrl̄ post dies illos dicit dñs: dādo leges meas in mentē eoz̄ et in corda eoz̄ subscribas eas: et ero eis in deū. et ipsi erūt mihi in pplm̄. Et non docebit vnusq̄sq̄ primū suū et vnusq̄sq̄ fratres suū dices. Cognosce dñm. qm̄ oēs sciēt me a minore vsq̄ ad maiore. qz̄ pp̄ici⁹ ero inq̄tatib⁹ eoz̄ et pctōz̄ eoz̄ iā nō memorabor. Dicendo autē novū veteravit p̄us. Qd̄ aut̄ antiquat et senescit p̄pe interitum est.

L.S. Tāgit ap̄ls ea q̄ fuerūt in misterio veteris testamenti. et ex his arguit dignitatē xp̄i ac noue legis.

IX

Habuit qd̄e et p̄us iustificatiōes culture et sanctū seculare. Tabernaculū enī factū est p̄m̄: in q̄ erāt cādelabra et mensa et p̄positio panū q̄ d̄ sancta. post velamentū aut̄ secundū tabernaculū qd̄ d̄ sancta sanctorū aureum h̄ns thuribulū et arcam testamēti circūtectā ex oī parte auro in q̄ vna aurea h̄ns māna et ḡga aaron q̄ fronderat. et tabule testamēti sup̄ q̄ erāt cherubin glie obumbrantia pp̄iciatorū de quibus nō est modo dicendum per singula. His ḡo ita cōpositis in p̄ori qd̄e tabernaculo sp̄ itro ibant sacerdotes sacrificiorū officia p̄sumantes in secūdo aut̄ semel in āno solus p̄tifer nō sine sanguie quē offerret p̄ sua et ppli ignorātia. h̄ si significāte sp̄scō: nō dū pp̄alatā esse sanctorū viā adhuc priore tabernaculo h̄nte statū. Que p̄abola est tēporis in stātis: iuxta quā munera et hostie offerunt q̄ nō p̄nt iuxta p̄sciam p̄fectus facere seruientē. solūmodo in cibis et in potib⁹ et in varijs baptismatib⁹ et iusticijs carnis vsq̄ ad tēpus correctōis ip̄positis. Xp̄s aut̄ assistens p̄tifer futuroz̄ bonoz̄ p̄mpli⁹ et p̄fecti⁹ tabernaculū nō manufactū id ē nō hui⁹ creatōis. nec p̄ sanguinē hircorū aut vitulorū: s̄ p̄ pp̄riū sanguinē introiuit semel in sancta eterna redemptione inuēta. Si enī sanguis hircorū aut tauroz̄ et ci-

nis vitule aspsus: inq̄natos sanctificat ad emūdationē carnis. q̄tō magis sanguis xp̄i q̄ p̄ sp̄m̄ sanctū semetip̄m obtulit imaculatū deo: emundauit p̄scientiā nostrā ab opib⁹ mortis ad finem dū deo viuēt. Et ideo noui testamēti mediator est: vt morte intercedēte in redēptionē earū p̄uaricationū q̄ erāt sub p̄ori testamēto repromissionē accipiāt q̄ vocati sunt eterne hereditatis. **U**bi enī testamētū est: mors necesse est: iuteredat testatoris. Testamētuz̄ enī in mortuis cōfirmatū est: alioq̄n nō dū valet. dū viuū t̄ q̄ testat⁹ est. **U**n̄ nec p̄m̄um quidē sine sanguine dedicatū est. Lecto enī oī mādato legis amoyse vniuerso populo. accipiēs sanguinē vitulorū et hircorū cū aq̄ et lana coccinea et hysopo: ip̄m̄ q̄ librū et oēs populū asperfit dices. Sic sanguis testamenti qd̄ mādauit ad vos de⁹. **E**t iā tabernaculum et oīa vasa ministerij sanguine s̄lr̄ aspsit. Et oīa p̄cie in sanguine: s̄ legē mundant. et sine sanguinis effusione nō remissio. necesse est ergo exēplaria q̄dez celestū his mundari: ipsa aut̄ celestia melioribus hostijs q̄ istis. Nō enī immanusctā sancta iesus introiit exēplaria veroz̄: s̄ in ip̄m̄ celū. vt appareat nūc vultui dei p̄ nob̄. nec vt sepe offerat semetip̄m: quēadmodū p̄tifer intrat in sc̄tā p̄ singulos ānos in sanguie alieno: **A**lioq̄n oportebat cū frequēter pati ab origine mundi. nunc aut̄ semel in p̄sumatōe seculorū ad destitutionē pcti p̄ hostiā suā appuit. Et quēadmodū statutū est hoib⁹ semel mori. post hoc aut̄ iudiciuz̄. sic et xp̄s semel oblat⁹ est ad multoz̄ exhauriēda peccata. scd̄o sine peccato appebit omnibus expectatib⁹ se in salutem.

L.S. Ostēdit ap̄ls veterē legē nō posse auferre peccatū. declarādo excellentiā sacerdotij xp̄i: atq̄ ei⁹ sacerdotio eē firmiter obediendū.

Uobram̄eni h̄ns lex futuroz̄ bonoz̄ nō ip̄am imaginē rez̄ p̄ singulos ānos eis dez̄ ip̄is hostijs q̄s offerunt indefinēter nunq̄ p̄t accedentes p̄fectos facere: alioquin cessassent offerri. ideo q̄ nullā haberent vltra cōsciētā peccati cultores semel mūdati. s̄ in ip̄is cōmemoratio pctōz̄ p̄ singulos annos fit. Im̄ possibile enī ē sanguinē tauroz̄ et hircorum auferri pctā. Ideo ingrediēs mundū dicit. Hostiā et oblationē nolui: corp⁹ aut̄ aptasti mihi. Holo caustomata et p̄ pctō nō tibi placuerūt. Tūc dixi. **E**cce venio. In capite libri scriptū est de me: vt faciā de⁹ volūtātē tuā. Superi⁹ dices: qz̄ hostias et oblatiōes et holocaustomata et p̄ pctō nolui isti. nec placita sunt tibi q̄ f̄m̄ legē offeruntur tūc dixi. ecce venio. vt faciā de⁹ volūtātē tuam aufert p̄m̄uz̄ vt sequens statuāt. In q̄ volūtate sanctificati sum⁹ p̄ oblationē corp̄is xp̄i iesu semel. Et oīs qd̄e sacerdos p̄sto ē q̄tidie m̄istrās

i. Pe. i. d
i. Job. i. c
Apoco. i. b

E
Gala. iii. b

S
exo. xliii. b

Ro. v. b
i. Pe. iii. d

Leui. xix. a

Ps. xxxix. a

Ibidem.

Ibidem.

B

Prodi. xxi. d
vii. f

Are. xxi. e

D
Apoca. xxi. b
vii. f

A

B

C

D

A

B

A

Ad Hebreos

et easdem sepe offerēs hostias q̄ nō p̄nt auferre
 pctā. Nīc aut̄ vnā p̄ pctis offerēs hostiā in sempi
 ternū sedet in dextera dei: de cetero expectās do
 nec ponant̄ inimici ei⁹ scabellū pedū ei⁹. Vna ei
 oblatione p̄sumant̄ in sempiternū sc̄tificatos. Cō
 testat̄ aut̄ nos et sp̄s sc̄i. Postq̄ em̄ dixit. Hoc
 aut̄ testamentū qd̄ testabor ad illos post dies il
 los dicit dñs. dabo leges meas in cordib⁹ eorū et
 in mētib⁹ eorū supscribā eas. et pctōy et iniquitatū
 eorū iam nō recordabor ampli⁹. Ubi aut̄ horū re
 remissio. iā nō ē oblatio p̄ pctō. Hñtes itaq̄ fra
 tres fiducia: in introitu scōy in sanguīe xp̄i quaz
 inītiāuit nob̄ viā nouā et viuētē: p̄ velamē id ē
 carnē suā: et sacerdotē magnū sup domū dei ac
 cedam⁹ cū hō corde in plenitudine fidei asperfi
 corda a sc̄cia mala et abluti corp⁹ aq̄ mūda tene
 am⁹ spei n̄re p̄fessionē in declinabilē. Fidelis ei
 est q̄ repromisit. Et p̄siderem⁹ inuicē in puocati
 onē charitatis et bonorū oporū nō deserētes col
 lectionē nostrā sicut p̄suetudis est q̄busdā: s; cō
 solātes. et tāto magi q̄to videritis appropinqn̄
 tem diē. Volūtariē em̄ peccatib⁹ nob̄ post acce
 ptā noticiā vitatis iā nō relinq̄t p̄ pctis hostia.
 Terribilis aut̄ qdā expectatio iudicij: et ignis e
 mulatio q̄ p̄suptura ē aduersarios. Irritā q̄s fa
 ciēs legē moysi sine vlla misatōe duob⁹ vel tri
 bus testib⁹ morit̄: q̄tomagis putatis deteriora
 mereri supplicia q̄ filiū dei conculcauerit: et san
 guinē testamēti pollutū duxerit in q̄ sc̄ificat⁹ est
 et sp̄i gr̄e p̄tumellā fecerit. Scim⁹ em̄ qui dicit.
 Mihi vindictā et ego retribuā. Et itez. Qui iudi
 cabit dñs p̄p̄m suū. Horrēdū ē incidere in man⁹
 dei viuētis. Rememorāmi aut̄ p̄stinos dies in q̄
 bus illuminati magnū certanē sustinūistis passi
 onū. et in alfo qd̄ opprobrijs et tribulatiōib⁹ spe
 ctaculū facti. in alfo aut̄ socij talis p̄uersantium
 effecti. Nā et vinctis cōpassi estis. et rapinā bo
 norū vrorū cū gaudio suscepistis: cognoscētes vos
 h̄re meliorē et manētē subam. Nolite itaq̄ amit
 tere p̄fidetiā vestrā q̄ magnā h̄z remunerationē
 Patia em̄ vob̄ necessaria ē vt volūtate dei faciē
 tes reportetis p̄missionē. Adhuc em̄ aliq̄ntulū
 q̄ q̄ v̄etur ē veniet et nō tardabit. iust⁹ aut̄ me⁹
 ex fide viuūt. q̄ si subtraxerit se: non placebit aīe
 mee. Nos aut̄ nō sumus subtractōis filij in p̄di
 tionē: sed fidei in acquisitionē aīe

¶ S. Ap̄ls oñdit q̄ sub̄ici xp̄o sit p̄ fidez: ac
 eandē describens multipl̄r cōmendat. XI

¶ St aut̄ fides sp̄andax suba rez argumē
 tum nō apparentiū. In hac em̄ testimo
 niū cōsecuti sūt senes. Fide intelligim⁹
 aptata esse secula v̄ba dei vt ex inuisibilibus vi
 sibilia fierent. Fide plurimā hostiā abel q̄ cayn
 obtulit deo: per quā testimoniū cōsecut⁹ est esse
 iustus: testimoniū p̄hibente munerib⁹ ei⁹ deo, et

pillā defunct⁹ adhuc loquit. Fide: enoch trāsta
 tus est ne videret mortē et nō inueniebat. qz trāsta
 stulit illū dñs. An translationē em̄ testimoniū
 habuit placuisse deo. Sine fide aut̄ impossibile ē
 placere deo. Credere em̄ oportet accedentē ad
 deū qz est: et inq̄rentib⁹ se remunerator sit. Fide
 noe r̄iso accepto de his q̄ adhuc non videbant̄
 metuens aptauit arcā in salutē dom⁹ sue p̄ quaz
 dānauit mundū: et iusticie que p̄ fidē est heres ē
 institutus. Fide: q̄ vocat̄ abraā obediuit in locū
 exire quē accepturus erat in hereditatē et exiit
 nesciens quo iret. Fide: demoratus est in tra re
 promissiois tanq̄ in aliena: in casulis habitan
 do cū ysaac et iacob coheredib⁹ repromissionis
 eiusdē. Expectabat em̄ fundamenta habentē ci
 uitatē em̄ artifex et cōditor de⁹. Fide: et ip̄a sara
 sterilis v̄tutē in p̄ceptiōe semis accepit etiā pre
 ter t̄ps etatis: qm̄ fidelē credidit eē cū q̄ rep̄mi
 serat. Prop̄t qd̄ et ab vno orti sunt: et v̄ mortuo
 tanq̄ sidera celi in multitudinē: et sicut arena q̄ ē
 ad orā maris innumerabilis. Iux̄ fidē defuncti s̄t
 oēs isti: nō acceptis repromissioib⁹. sed a longe
 eas aspicientes et salutātes et p̄fiteres. qz p̄gri
 ni et hospites sunt sup terrā. Qui em̄ hoc dicunt
 significant se patriā inq̄rere. Et siquidem ip̄ius
 meminissent de q̄ exierūt: hēbāt vtiq̄ t̄ps reuer
 tendi. Nūc aut̄ meliorē appetūt id est celestē. Iō
 nō cōfundit̄ deus vocari de⁹ eorū. Parauit em̄
 illis ciuitatē. Fide: obtulit abraam ysaac cū tem
 ptaret. et vnigenitū offerebat in quo suscepit re
 promissioes ad quē dictū est. qz in ysaac vocabit̄
 tibi sem̄ arbitrās qz et a mortuis suscitare potēs
 est deus. Unde eū et in pabolā accepit. Fide: et
 de futuris b̄ndixit ysaac iacob et esau. Fide: iac
 cob moriēs singlos filioy ioseph b̄ndixit et ado
 rauit fastigiū v̄ge eius. Fide: ioseph moriens d̄
 p̄fectiōe filioy israel memorat⁹ est et de ossibus
 suis mādauit. Fide: moyses natus occultatus ē
 mensib⁹ tribus a pentibus suis: eo q̄ vidissent
 elegantē infantē. et nō timuerūt regis edictum.
 Fide: moyses gr̄adis fact⁹ negauit se esse filium
 filie pharaonis. magis eligēs affligi cuz p̄plo
 dei q̄ t̄p̄alis pcti h̄re iocūditatē: maiores diuī
 tias estimās thesauro egyptioy ip̄operiū xp̄i.
 Aspiciebat em̄ in remunerationē. Fide: reliquit
 egyptū nō veritus animositatē regis. Inuisibi
 lem em̄ tanq̄ videns sustinuit. Fide: celebrauit
 pasca et sanguis effusionē ne q̄ vastabat p̄miti
 ua tāgeret eos. Fide: transferūt mare ruby tāq̄
 p̄ aridā terrā: qd̄ expti egyptij deuorati sunt. Fi
 de: muri hiericho corruerūt circūitu diey septē.
 Fide: raab meretrix nō perijt cū incredulis exci
 piens exploratores cū pace. Et qd̄ adhuc dicaz
 Deficiet em̄ me t̄ps enarrantem. de gedeon. ba
 rach. samson. iepte. dauid. samuel et p̄phetis qui

Ps. cix.

s. rix.

D

E

Deut. xvij. b
Mat. xvij. b
1. Cor. xij. a

Deut. xxxij. e
Ro. x. d
s. vi. a

S

Abacuc. ij. a
roma. r. b
Gala. iij. b

A

Gen. i. a

Gen. iij. a

Gen. iij. b
Sap. iij. b
Ecc. iij. b

i. mach. b

Gen. xij. b
Ecc. iij. b

Gen. xij. b

Gen. xij. b

D

Gen. xij. b
Ecc. iij. b

Gen. iij. b

Gen. iij. b

Gen. i. a
Exod. i. a

D

Exod. i. a

Exo. i. a

Josue. i. a
Ibidem. a

Gen. iij. b
Exod. i. a

Ad Hebræos

p fidem vicerunt regna: opati sunt iusticiã: ad
pti sunt repromissioes. Obturauerunt ora leonũ
extinuerunt impetũ ignis. Effugauerunt aciem gla
dij cõualuerunt de infirmitate: fortes facti sunt i
bello. Castra verterunt exterorũ: acceperunt mulie
res de resurrectione mortuos suos. Alij aut diste
ti sunt non suscipientes redemptionẽ vt inueni
rent meliorẽ resurrectionẽ. Alij v̄o ludibria et v̄
bera expti insuper et vincula et carceres lapida
ti sunt: secti sunt, temptati sunt, in occisione gla
dij mortui sunt. Circũierunt in melotis in pellib?
caprinis, egẽtes, angustiati, afflicti, quib? dign?
nõ erat mūdus, in solitudinibus errãtes, in mō
tibus et spelũcis et in cauernis terre. Et hi oēs
testimonio fidei p̄bati, nõ acceperunt repromissi
onem: deo p̄ nobis melius aliqd̄ p̄uidente vt ñ
sine nobis consummarentur.

L.S. Inducit ap̄ls ad mala pene tolerãda:
ac mala culpe vitanda: ostendens cõditiones le
gis veteris atq; noue. **XII**

I Deoq; et nos tantã hñtes iposita nubẽ
testiũ: deponẽtes oẽ p̄d? et circũstans
nos pctm̄ p̄ patiam curram? ad p̄positũ
nob certam: aspiciẽtes i autõrẽ fidei et p̄sumato
rẽ ihm̄ q̄ p̄posito sibi gaudio sustinuit crucẽ p̄su
siõẽ p̄cepta atq; i dexta sedis dei sedet. Recogita
te ei eũ q̄ talẽ sustinuit ap̄ctõrib? aduersus semet
ipm̄ p̄dictionẽ vt ne fatigem̄ ais v̄ris deficiens
tes. Nõ dũ ei vsq; ad sanguinẽ restitistis aduer
sus pctm̄ repugnãtes, et obliuisti solatõis q̄
vob tãq; filijs loq̄ dicẽs, Fili mi noli negligẽ
re disciplinã dñi neq; fatigeri dũ ab eo argueri.
Quẽ ei diligit dñs castigat: flagellat at oẽm fi
liũ quẽ recipit i disciplina p̄seuerãte. Tãq; filijs
vob offert se de? Quis ei fili? quẽ ñ corripit p̄?
Nõ si ex disciplina estis cui? p̄cipies facti sũt
oēs ergo adulti et nõ filij estis. Deinde p̄res q̄
de carnis nfe eruditores hũim? et reuerbamur
eos. Nõ mltomagis obtẽpabim? p̄ri spũuz et vi
uem? Et illi qdẽ in tpe paucoꝝ dieꝝ fm̄ volũ
tatẽ suã erudiebãt nos, hic at ad id qdẽ vtilẽ e
in recipiẽdo scificationẽ ei? Dis at disciplina i pre
senti qdẽ videt nõ eẽ gaudij s; meroris, postea
at fructũ pacatissimũ exercitatis p̄ eã reddet iu
sticie. Propt̄ qd̄ remissas man? et soluta genua
erigite, et gressus rectos facite pedibus v̄ris: vt
nõ claudicans q̄s erret: magis at sanet. P̄pacez
seq̄mini cũ oĩbus et sc̄imoniã: sine qua nemo vi
debit deũ. Contẽplãtes ne q̄s desit gratie di, ne
qua radix amaritudis sursuz germinãs impedi
at, et p̄ illã inq̄nent mlti. Ne q̄s fornicator aut p̄
phan? vt esau q̄ p̄pter vnã escã vendidit p̄miti
ua sua. Scitote em̄ qm̄ et postea cupiens heredi
tare bñdictionẽ reprobat? est. Nõ em̄ iuenit pe
nitentie locũ, q̄q; cũ lachrymis inq̄sisset eã, non

enĩ accessistis ad tractabilẽ et accessibilẽ ignem
et turbinem et caliginẽ et procellã et tube sonũ
et vocẽ verboꝝ, quã q̄ audierũt excusauerunt se
ne eis fieret verbũ, nõ enĩ portabãt qd̄ dicebat
et si bestia tetigerit mōtem, lapidabitur. Et ita
terribile erat q̄ videbat. Moyses dixit, Extremi
tus suz et tremebund?. S; accessistis ad syõ mō
tẽ et ciuitatẽ dei viuẽtis hierl̄m celestẽ: et mltõꝝ
miliũ angelõꝝ frequẽtiã et ecclesiã p̄mitiuoꝝ q̄
p̄scripti sunt in celis, et iudicẽ oĩuz deũ et spm̄ iu
stõꝝ p̄fectõꝝ: et testamẽti noui mediatorẽ ihm̄,
et sanguinis aspersionẽ, meli? loquẽtem q̄ abel.
Videte ne recuset loq̄ntẽ. Si enĩ illi nõ effuge
runt recusantes eum q̄ sup terrã loq̄batur, mltõ
magis nos q̄ de celis loquentẽ nob auctimus
cui? vox mouit terrã tũc: nunc repmittit dicens
Adhuc semel et ego mouebo: nõ solũ terrã: s; et
celũ. Nõ aut adhuc semel dic: declarat mobiliũ
trãslationẽ tãq; factorũ, vt maneãt ea q̄ sũt im
mobilia. Itaq; regnũ immobile suscipiẽtes habe
m? grã p̄ quã seruiam? placẽtes deo cũ metu
et reuerẽtia, etenĩ de? noster ignis cõsumẽs est.

L.S. Hortatur ap̄ls ad opandũ bonũ erga
p̄rimos: seipos: atq; p̄latos, ac p̄ se orandũ pe
tit: et sue orõis bñficiũ impartitur cũ salutãõẽ.

Charitas fraternitatis maneat **XIII**
in vob, et hospitalitatẽ nolite obliuisci.
Per hãc enĩ placuerũt quidẽ angelis
hospicio receptis. Memõtote victõꝝ tanq̄
simul victi: et laborãtiũ tãq; et ipi in corpe morã
tes. Honorabile p̄nubiũ in oĩb?: et thõ: immacu
latus. Fornicatores enĩ et adulteros iudicabit
de?. Sint mores sine auaritia cõteti p̄ntib? Ip̄e
enĩ dixit, Nõ te deserã neq; derelinquã ita vt cõ
fidẽter dicamus, Dñs mihi adiutor est: nõ time
bo qd̄ faciet mihi hõ. Memõtote p̄positorũ ve
strozũ q̄ vob locuti sunt v̄bũ dei: q̄z intuẽtes eri
tum p̄uersa tõis imitamĩ fidẽ. Jesus xps heri et
hodie ip̄e et i seclã, Doctrinis varijs et pegrinis
nolite abduci. Optimũ est enĩ grã stabilire cor:
nõ escis q̄ nõ p̄fuerũt ambulãtib? in eis. Habe
mus altare: de q̄ edere nõ hñt ptãtes qui taber
naculo deseruiũt. Quozum enĩ aialiuũ infertur
sanguis pro pctõ in sc̄tã p̄ pontificẽ: hozum cor
pora cremant ex castra. Propter qd̄ et iesus vt
sanctificaret p̄ suuz sanguinẽ pplm̄ extra portã
passus est. Exeam? igit ad eũ ex castra, ip̄operi
um ei? portãtes. Nõ em̄ habem? b̄ manentẽ cui
tatẽ s; futurã inq̄rim?. Per ipm̄ g? offeram? ho
stia laudis sp̄ deo, i, fructuz labioꝝ p̄fitẽtiũ noi
ei?. Bñficiẽtie at et cõmuniõis nolite obliuisci.
Talib? enĩ hostijs p̄mere de?. Obedite p̄positi
v̄ris: et subiaccete eis. Ip̄i enĩ puigilant q̄si ratio
nez p̄ aiaib? vestris reddituri: vt cũ gaudio hoc
faciãt et nõ gemẽtes. Hoc em̄ nõ expedit vobis.

Exoni. xx. c

Exodi. xix. b

S

Aggei. ii. b

Deut. iiii. d

A
Ro. xii. c
i. pe. iiii. b

Jofue. i. a

p̄s. cvii. b

Num. xix. a

L
michee. ii. c

Actus apostolorum

D

Orate p nob. Confidim ei qz bona sciam hem? i oib? bn volentes ouersari. Ampli? aut deprecor vos b facere q celeri? restituar vob. De? at pac q eduxit de mortuis pastore magnu ouiu in sanguine testameti etni dnm nostru iesu xpm aptet vos in oi bono vt faciatis ei? voluntate facies i vob qd placeat cora se p iesu xps cui e glia i scla sclor? ame. Rogo aut vos frs vt sufferatis vobu solacij. Item p pauc scripsi vob: cognoscite frs vestru timotheu dimissu cu q si celeri? venerit vi debo vos. Salutate omnes ppositos vestros z omnes sanctos. Salutāt vos de italia frs, gratia cum oibus vobis. amen.

Ps. lxxxiij.

Explicit epla pauli ad hebreos. Incipit pfa tio bti hieronymi ps byteri in libz actuū aploz.

Anit psalmista. ambulabūt de virtutib? i virtutes. Post apli pauli eplas dudum vob vno vo! umie trāssatas dōmont ro gatiōe charissimi act? aploz cōpellitis vt trāsf erā in latinū. quē libz nulli dubiū est a luca antiocheno arte medico q postea infuies Paulo aplo xpi fact? e discipul? fuisse edituz. Ceruices pmit iposita sepi? oneris magnitudo: qz studia inuidoz repēnsiōe digna putāt ea q scribimus Illoz nūq odio z detractiōe. iuuāte xpo meū si lebit eloquiū. Act? aploz nudā qdē vident sona re historiā z nascētis ecclie infantia terere. Sed si nouerimus scriptorē eoz lucā esse medicū: cuius laus est in euāgelio aiaduertimus piter oia vba illi? aie languētis esse medicinā.

q. Cor. viij. c

Item alius prologus.

Hec antiochensis natōe syr? cui? laus in euāgelio canit. apud antiochiā medicine artis egregi? z aploz xpi discipul? fuit. postea vsqz ad p fessionē paulū secut? aplm sine crimine in v ginitate permanēs: deo maluit fuire. Qui septuagita z qttuor ānos etat? agēs in bithymia obiit plenus spūscō. quo instigāte in achaie ptib? euāgeliiū scribēs grecis fidelib? incarnationē dñi fideli narratiōe oñdit: eūdēqz ex stirpe dauid descēdisse mōstrauit. Cui nō im merito scribēdoz actuū aploz ptās i misterio dat vt deo i deū plēno z filio pditionis extincto orōne ab aplis facta sorte dñice electiōis nūer? cōpleret. Sicqz paulus psumationē aplic? actibus daret: quē diu p stimulu calcitrantē dñs elegisset. Qd legētib? z reqrentib? deū breui potius volui oñdere fmonē: q plixius aliquid fastidie tibus pdidisse. sciens q opantē agricolā oporteat pmiū de suis fructib? edere. Quē ita diuina subsecuta ē gratia vt nō solū corpib?: sed etiam aiabus eius pficeret medicina.

Actuū. xix. a

i. Tim. ij. a

Explicit prologus. Incipit liber Actuum apostolorum beati Luce euangeliste.

E. S. P. recepit xps discipulis ne discedant

ab hierusalem. ac ponitur ascēsiō christi in celū z electio mathe in locum iude. Ca. I

P

Rimū quidem

fmonē feci de oibus otheo phile q cepit ibs facere z docere vsqz i diē q picipēs apostol p spūsanctuz q s elegit assumpt? ē. Quib? z pbuit se ipm viuū p? passionē suā in mltis argumēt. p dies qdraginta apparēs eis z loqns de regno dei. Et p uescēs pcepit eis ab hierosolymis ne discederēt sz expectarēt pmissi onē pzis: quā audistis inqt p os meū. qz iobes qdē baptizauit aq. vos at baptiz abimī. spūscō nō p? mltos hos dies Igit q p uenerāt i terroga bāt eū dicētes. Dñe. si in tpe b restitues regnuz isrl. Dixit at eis. Nō ē vestz nosse tpa vl momēta q p? posuit in sua ptate. sz accipiet? virtutes sup? uenientis spūscō in vos. z eritis mihi testes in hierlm z i oi iudea z samaria z vsqz ad vltimū terre. Et cū b dixisset videntib? illis eleuatus ē z nubes suscepit eū ab oculis eoz. Lūqz intuerē tur in celū euntē illū: ecce duo viri astiterūt iux illos in vestib? albis: q z dixerūt. Viri galilei qd statis aspiciētes in celū: Dic iesus q assumpt? est a vob in celū: sic veniet quē admodū vidist? euz euntē in celū. Tūc reuersi sunt hiero solymā a mōte q vocat oliueti: qui ē iux hierlm. sabba ti hñs iter. Et cū introissent in cenaculū ascēde runt vbi manebat petr? z iobes z iacob? z ādre as philipp? z thomas bartholome? z matthe?. iacob? alpei z symon zelotes et iudas iacobi. Di oēs erāt p seuerātes vnanimiter in orōe cuz mulierib? z maria mfe iesu z fratrib? ei?. In die bus illis exurgēs petr? in medio fratrum dixit. Erat autem turba hoim simul fere cētuz viginti Viri frs: oportet impleri scripturā quā pdixit spūscō p os dauid: de iuda q fuit dux eoz q cōprehēderūt ibm q cōnumerat? erat in nobis z sortit? est sortez misterij b?. Et b qdē possedit agrū de mercede iūqtai: z suspēsus crepuit me di? z diffusa sunt oia viscera ei?. Et notū scū ē oib? hñtantib? hierlm. ita vt appellaret? ager ille lingua eoz acheldemach. b est: ager sanguinis. Scriptū est enī in libro psalmoz. Fiat cōmora tio eoz deserta. z nō sit q inhabitat in ea. Et epi scopatus ei? accipiat alter. Oportet ergo ex his viris q nobiscū sunt pgregati in oi tpe q intra uit z exiuit inter nos dñs ibs incipēs a baptis mate iobis vsqz in diē q assumpt? est a nobis: testē resurrectiōis ei? nobiscuz fieri vnū ex istis Et statuerūt duos. ioseph q vocat barsabas: q cognominat? est iust? z matthiā. Et orātes di xerūt. Tu dñe q corda nosti oiu ostende quem

Luce. iij.

Infra. iij. f.

Luce. iij. g.

Infra. co. B

B

3. co

L

Luce. iij. g.

Matth. iij. d.

Ps. lxxv.

Ps. cxxij.

Infra. iij. f.

Infra. iij. d.

Actus apostolorum

elegeris ex his duobus vnū accipe locuz misterij huius et apostolatus. de quo preuaricat' est Judas vt abiret in locū suū. Et dederūt sortes eis Et cecidit sors sup matthiaz. et annumerat' est cum vndecim apostolis.

C. S. Quittū spūssanct' in aplos qui loquūtur varijs linguis: mirant' iudei: ac petrus declarat veritatē inuitando iudeos ad fidez atqz baptizant' tria milia iudeorum. **Ca. II**

Et cū cōplerent dies penthecostes: erāt oēs pariter in eodē loco. Et fact' est repente de celo sonus tanq̄ adueniētis spiritus vehemētis: et repleuit totā domū vbi erāt sedētes. Et apparuerunt illis dispartite lingue tanq̄ ignis: seditqz supra singlos eoz. Et repleti sunt oēs spiritu sancto. et ceperūt loqui varijs linguis sicut spiritus sanctus dabat eloq̄ illi. Erāt autē in hierusale habitātes iudei viri religiosi: ex omni natiōe que sub celo est. Facta autē hac voce cōuenit multitudo et mente cōfusa est. qm̄ audiebat vnusqzqz lingua sua illos loquētes. Stupebāt autē oēs et mirabant' dicentes. Nōne ecce omnes isti q̄ loquunt' galilei sūt. Et quomodo nos audim' vnusquisqz linguā nostrā in qua nati sumus. Parit' et medi et clamite et q̄ habitant mesopotamiā. iudeā. et capadociā. pontū et asiā. phrygiā et pamplyliā. egyptuz et partes lybie. q̄ est circa cyrenem et aduene romani iudei quoqz et p̄seliti chretes et arabes: audim' eos loquētes nostris linguis magnalia dei. Stupebāt autē et mirabant' ad inuicē dicētes. Quidnas vult hoc esse. Alij autē irridentes dicebant. quia musto pleni sunt isti. Stans autē petr' cū vndecim eleuauit vocē suā et locutus est eis. Viri iudei et q̄ habitatis hierusalē vniuersi: hoc vobis notus sit: et aurib' p̄cipite verba mea. Non em̄ sicut vos estimatis hi ebrj sūt cū sit hora diei tertia. Sed hoc qd̄ dictū est p̄p̄ham Jobel. et erit in nouissimis diebus dicit dñs: effundā de spiritu meo super omnē carnē. Et p̄phetabunt filij vestri et filie vestre: et iuuenes vestri visiones videbunt: et seniores vestri somnia somniabūt. Et quidē sup seruos meos et ancillas meas in diebus illis effundam de spū meo et p̄phetabāt: et dabo p̄digia in celo sursum: et signa in terra deorsum sanguinē et ignem et vaporē fumi. Sol conuertet' in tenebras et luna in sanguinē anteq̄ veniet dies dñi magn' et manifestus. Et omis qui cunqz inuocauerit nomen domini: saluus erit. Viri israelite: audite verba hec Iesum nazarenū virū approbatū a deo in vobis virtutibus et p̄digijs et signis que fecit deus p̄ illum in medio vestri sicut scitis: hunc definito p̄cilio et p̄scientia dei traditū p̄ manus iniquoz. affligentes interimistis. Quē de' suscitauit solutus do-

loribus inferni. iuxta qd̄ impossibile erat teneri illū ab eo. David em̄ dicit in eū. Providebam dñm in cōspectu meo semp: qm̄ a dextris est mihi ne cōmouear. Propter h' letatū est cor meū: et exultauit lingua mea: insup et caro mea requiescet in spe. Quā nō derelinques aiām meā in inferno: nec dabis sanctū tuū videre corruptionē. Notas mihi fecisti vias vite. replebis me iocūditate cū facie tua. Viri frēs: liceat audenter dicere ad vos de patriarcha David qm̄ defunct' est et sepultus est. et sepulcrū eius est apud nos: vsqz in hodiernū dies. Propheta igit' cū esset et sciret. quia iureiurādo iurasset illi deus de fructu lumbi ei' sedere sup sedē ei' p̄uidēs locut' est de resurrectione xp̄i. qz neqz derelict' est in inferno. neqz caro eius vidit corruptionē. Nūc iesum resuscitauit de'. cui' nos oēs testes sum' Dextera igit' dei exaltatus. et p̄missione spiritus sancti accepta a patre: effudit hoc donū qd̄ vos videtis et auditis: Nō em̄ david ascendit in celos. Dicit autē ipse. Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis. Donec ponā inimicos tuos: scabellū peduz tuoz. Certissime sciat ergo ois domus isrl': qz et dñm eū et xp̄m fecit de' hunc ihm quē vos crucifixistis. His autē auditis cōpuncti sunt corde: et dixerūt ad petrū et ad reliqs aplos. Quid faciem' viri fratres. Petrus autē ad illos. penitentia inquit agite et baptize' vnusquisqz vestrū in nomine ih̄s xp̄i in remissionē peccatoz vestrorum et accipietis donū spūssancti. Vobis em̄ est repromissio et filijs vestris: et oibus qui longe sunt quoscūqz aduocauerit dñs deus n̄r. Alijs etiā verbis plurimis testificat' est. et exhortabatur eos dicens. Saluamini a gnatione ista praua. Qui ergo receperūt p̄monē ei' baptizati sūt et apposite sunt in die illa aie circiter tria milia. Erant autē p̄seuerantes in doctrina apostolorum et cōmunicatōe fractiōis panis et orationibus. Fiebat autē oī anime timor. Multa quoqz p̄digia et signa p̄ aplos in ih̄s fiebāt: et metus erat magnus in vniuersis. Quēs etiā qui credebant erant pariter et habebant omnia cōmunia. Possessiones et substācias vendebāt et diuidebant illa omnibus sicut cuiqz opus erat. Quotidie quoqz p̄durantes vnanimiter in tēplo et frāgentes circa domos panē: sumebāt cibū cū exultatione et simplicitate cordis: collaudantes deū et habentes gratiā ad omnē plebem. Dñs autē augebat qui salui fiebant quotidie in idipsum.

C. S. Sanat petrus claudū. docet israelitas de glorificatione xp̄i ac ei' resurrectione. **III**

Petrus autē et ihesus ascendebant in templum ad horā oratiōis nonā. Et quidā vir qui erat claud' ex vtero matris sue bauiabatur quē ponebant quotidie ad portas.

Ps. xvj
Infra. xiii. e
iii. Reg. ii. b
s. i. a. ifra. r. f.
Ps. cix.
Infra. iiii. g
Infra. iiii. c
iiii. b

Infra. iiii. f.
Infra. iiii. a
Infra. iiii. b
Infra. iiii. c
Infra. iiii. d
Infra. iiii. e
Infra. iiii. f
Infra. iiii. g
Infra. iiii. h
Infra. iiii. i
Infra. iiii. k
Infra. iiii. l
Infra. iiii. m
Infra. iiii. n
Infra. iiii. o
Infra. iiii. p
Infra. iiii. q
Infra. iiii. r
Infra. iiii. s
Infra. iiii. t
Infra. iiii. u
Infra. iiii. v
Infra. iiii. w
Infra. iiii. x
Infra. iiii. y
Infra. iiii. z

Actus apostolorum

templi q̄ dicit speciosa: vt petrus elemosynā ab introcūtibz in tēplū. Is cū vidisset petrū et iohānē: incipientes introire in tēplū rogabat vt elemosinā acciperet. Intuens autē in eū Petrus: cur iohānē dixit. Respice in nos. At ille intēdebat in eos: sperās se aliqd accepturū ab eis. Petrus autem dixit. Argentū et aurū nō est mihi: qd̄ autē habeo hoc tibi do. In noīe Jesu xp̄i nazareni surge et ambula. Et apprehēsa manu ei⁹ dextera alleuiant eū: et p̄tinus cōsolidate sunt bases eius et plante. Et exiliēs stetit et ambulabat: et intrauit cū illis in tēplū ambulās et exiliēs et laudās deū. Et vidit oīs populus eū ambulantes et laudantē deū. Cognoscebāt autē illū q̄ ipse erat q̄ ad elemosinā sedebat ad speciosaz portam tēpli. Et impleti sunt stupore: et extasi. in eo qd̄ cōtingerat illi. Cū tenerēt autē Petrū et Iohānez. Lucurrit oīs ppl̄s ad eos ad porticū q̄ appellat Salomonis stupētes. Videns autē Petrus: respōdit ad ppl̄m. Viri israelite qd̄ miramini in hoc. aut nos q̄ intuemini: q̄si nostravirtute aut potestate fecerim⁹ hunc ambulare. De⁹ abraam. et deus ysaac. et deus Jacob. deus patrum nostrorū glorificauit filiū suū Iesū quē vos quidē tradidistis et negastis ante faciē pilati iudicante illo dimitti. Vos autē sanctū et iustū negastis: et petistis virū homicidā donari vobis autorem vero vite interfecistis. Quē deus suscitauit a mortuis: cuius nos testes sumus et in fide noīs eius hunc quē vos videtis et nostis cōfirmavit nomē eius. et fides que p̄ eū est dedit integram sanitatē istam in cōspectu omnium vestrum. Et nunc fratres scio: quia p̄ ignorantiaz fecistis: sicut et principes vestri. Deus autē qui p̄nunciavit p̄ os omnium prophetarū pati christū suū: sic impleuit. Penitemini igit et cōuertimini vt deleant peccata vestra: vt cum venerint tēpora refrigerij a cōspectu domini et miserit eum qui p̄dicaturus est vobis Iesus xp̄m quē oportet quidē celū suscipere vsq̄ in tempora restitutionis omnium que locutus est deus p̄ os sanctorum suorū a seculo p̄phetarū Moyses quidem dixit. Quoniam p̄phetam suscitabit vobis dominus de⁹ vester de fratrib⁹ vestris tanq̄ meipsum audietis: iuxta oīa quecumq̄ locutus fuerit vobis. Erat autē oīs anima que nō audierit p̄phetam illum: exterminabit de plebe. Et omnes prophete a Samuel et deinceps qui locuti sunt annūciauerūt dies istos. Vos estis filij prophetarum et testamēti: qd̄ disposuit deus ad patres vestros dicēs ad Abrahā. Et in semine tuo benedicentur oēs familie terre. Vobis primū deus suscitans filiū suū misit eum benedicentē vobis: vt cōuertat se vnusquisq̄ a nequitia sua.

L. S. Nonis inuidia sacerdotū contra apo-

stolos: ac petri responsio cum deuota oratione credentium: ac sancta cōuersatiōe. **Ca. III**

Liquētibz autē illis ad ppl̄m: supuerunt sacerdotes et magistratus templi et saducei: dolētes qd̄ docerēt ppl̄m et annūciarent in Iesum resurrectiones ex mortuis et iniecerunt in eos manus et posuerunt eos in custodiā in crastinū. Erat autē iaz vespera. Multū autē eorū qui audierant verbū crediderūt: et factus est numerus eorū q̄nq̄ milia. Factū est autem in crastinū vt congregarent principes eorū et seniores et scribe in hierusalem: et annas princeps sacerdotū et cayphas et iobes et alexāder: et quotquot erant de genere sacerdotali. Et statuentes eos in medio interrogabāt. In qua virtute aut in quo noīe fecistis h̄ vos. Tunc repletus spūsancto petrus dixit ad eos. Principes ppl̄i et seniores israel audite: si nos hodie dijudicamur in bñfacto hominis infirmi in quo iste saluus fact⁹ est: notum sit oībus vobis et omni plebi israel. quia in noīe dñi nostri Iesu xp̄i nazareni quez vos crucifixistis: quē deus suscitauit a mortuis: in hoc iste astat corā vobis sanus. Dic est lapis qui reprobat⁹ est a vobis edificātibz q̄ fact⁹ ē in caput angli: et nō est in alio aliquo salus. Nec em̄ aliud nomen est sub celo datum hominib⁹ in quo oporteat nos saluos fieri. Videntes autē Petri constantiā et Iohānis cōperito qd̄ hoīes essent sine litteris et idiote ammirabant: et cognoscebant eos qm̄ cum ih̄u fuerant hominē quoq̄ vidētes stantē cū eis qui curat⁹ fuerat: nihil poterāt cōtradocere. Insuper autē eos foras extra p̄ciliū secedere: et cōferebant ad inuicē dicētes. Quid faciem⁹ hoībus istis. Quā quidē notū signū factū est p̄ eos oībus habitātibz hierusalē. Manifestū est: et nō possumus negare. Sed ne ampli⁹ diuulget in ppl̄m: cōminemur eis ne vltra loquant in noīe hoc vlli hominū. Et vocātes eos denunciauerūt ne oīno loquerent neq̄ docerēt in nomē iesu. Petrus vero et Iohānes respōdētes dixerūt ad eos. Si iustus est in cōspectu dei vos potius audire: q̄ deum: iudicate. Nō em̄ possum⁹ que vidim⁹ et audiimus nō loqui. At illi cōminātes dimiserūt eos: nō inueniētes quomodo punirēt eos propter populū: quia omnes clarificabāt id qd̄ factum fuerat in eo qd̄ acciderat. Annoz em̄ erat amplius q̄draginta hō in q̄ factū fuerat signū istud sanitatis. Dimissi autē venerunt ad suos. et annūciauerūt eis quāta ad eos p̄ncipes sacerdotū et seniores dixissent. qui cū audissent vnanimiter leuauerūt vocē ad deū et dixerūt. Dñe tu qui fecisti celū et terrā mare et oīa que in eis sūt qui spūsancto p̄ os p̄ris nr̄i dauid pueri tui dixisti. Quare fremuerūt gētes et ppl̄i mtditati sūt

Infra. xix. f

B

L

mat. xvij. b
Mat. xv. a
Luce. xxiii. c
Joh. xvij. s

D

Ecc. xvij. c
Mat. iij. c
Mat. i. b

Deut. xvij. c
Infra. vij. e

Gen. xij. a

Infra

B

Mat. xvij. b
Mat. xv. a
Luce. xxiii. c
i. p. na
L

Infra

D

Infra

s. iij. a

Actus apostolorum

inania. Astiterunt reges terre et principes conue-
nerunt in unum aduersus dominum et aduersus christum eius.
Conuenerunt enim vere in ciuitate ista aduersus
sanctum puerum tuum iherosolimitanum quem uoxisti herodes et po-
tius pilatus cum gentibus et populis israel facere que
manus tua et consilium tuum decreuerunt fieri. Et nunc
domine respice in minas eorum: et da seruis tuis cum
omni fiducia loquens uerbum tuum in eo quod manus tuam
extendas ad sanitates et signa et prodigia fieri per
nomen sancti filij tui Iesu. Et cum orassent mo-
tus est locus in quo erant congregati. Et repleti
sunt omnes spiritu sancto. et loquebantur uerbum dei cum
fiducia. Multitudinis autem credentium erat cor unum
et anima una: nec quisquam eorum que possidebat ali-
quid suum esse dicebat: sed erant illis omnia communia.
Et uirtute magna reddebant apostoli testimonium res-
urrectionis Iesu christi domini nostri. et gratia magna erat
in omnibus illis. Neque enim quisquam egens erat inter
illos. Quotquot enim possessores agrorum aut domo-
rum erant uedentes afferebant precepta eorum que uende-
bant: et ponebant ante pedes apostolorum. Diuideba-
tur autem singulis prout cuius opus erat. Ioseph au-
tem que cognominatus est barnabas ab apostolis: quod
est interpretatum filius consolatoris. leuitas cyprius
genere cum haberet agrum uendidit eum: et attulit
precium et posuit ante pedes apostolorum.

L. S. Dixit ananias propter fraudem de precio
agri cum saphira uxore sua: sanantem egri per apostolos per
iudeos increpant apostoli quos gamaliel excusat.

Utriusque autem nomine ananias cum
saphira uxore sua uendidit agrum et frau-
dauit de precio agri conscia uxore sua et
afferens partem quandam. ad pedes apostolorum po-
suit. Dixit autem petrus ad ananiam Anania cur te-
ptauit sathanas cor tuum mentiri te spiritui sancto: et
fraudare de precio agri. Nonne manes tibi manebat:
et uenudatum in tua erat portio. Quare posui-
sti in corde tuo hanc rem. Non es mentitus hominibus
sed deo. Audiens autem ananias hec uerba. cecidit
et expirauit. Et factus est timor magnus super
omnes qui audierunt. Surgentes autem iuuenes amo-
uerunt eum. et efferentes sepelierunt. Factum est quasi
horarum trium spatium. et uxor ipsius nesciens quod factum
fuerat intromiit. Dixit autem ei petrus. Dic mulier
si tanti agrum uendidisti. At illa dixit. Etiam tanti
peterus autem ad eam. Quid utique conuenit uobis
temptare spiritum domini. Ecce pedes eorum que sepelierunt
uirum tuum ad ostium: et efferent te. Confestim cecidit
ante pedes eius et expirauit. Intranses autem iu-
uenes inuenierunt illam mortuam et extulerunt et sepe-
lierunt ad uirum suum. Et factus est timor magnus in
uniuersa ecclesia et in omnes qui audierunt hec. Per
manus autem apostolorum fiebant signa et prodigia multa
in plebe. Et erant unanimiter omnes in porticu sa-
lomonis. Ceterorum autem nemo audebat se coniu-

gere illis. sed magnificabat eos populus. Magis
autem augebatur credentium in domino multitudo uiro-
rum ac mulierum: ita ut in plateas eicerent infir-
mos: et ponerent in lectulis ac grabatis ut uenie-
te petro saltim umbra illius obumbraret quemquam illorum
et liberarentur omnes ab infirmitatibus suis. Concur-
rebat autem et multitudo uicinarum ciuitatum iherosolimam
asserentes egros et uexatos a spiritibus immundis
qui curabant omnes. Surgens autem princeps sacer-
dotum et omnes que cum illo erant que est heresis sadu-
ceorum repleti sunt zelo. Et iniecerunt manus in
apostolos et posuerunt eos in custodia publica. An-
gelus autem domini per noctem apertis ianuis carceris et
educens eos dixit. Ite: et stantes loquimini in templo
plebi omnia uerba uite huius. Qui cum audissent in-
trauerunt diluculo in templum: et docebant. Adue-
niens autem princeps sacerdotum et qui cum eo erant
conuocauerunt consilium et omnes seniores filiorum israel
et miserunt ad carcerem ut adducerent. Cum autem
uenissent ministri et aperto carcere non inuenis-
sent illos: reuersi nunciauerunt dicentes. Carce-
rem quidem inuenimus clausum cum omni diligentia
et custodes stantes ante ianuas: aperientes autem
neminem intus inuenimus. Et cum audierunt hos
sermones magistratus templi et principes sacerdo-
tum ambigebant de illis quod nam fieret. Adueniens
autem quidam nunciavit eis. quia ecce uiri quos po-
suistis in carcere sunt in templo stantes et docen-
tes populum. Tunc abiit magistratus cum ministris
et adduxit illos sine uia. Timebant enim populum. ne
lapidarent. Et cum adduxissent illos statuerunt
in consilio. Et interrogauit eos princeps sacerdo-
tum dicens. Precipiendo precepimus uobis ne do-
ceretis in nomine isto: et ecce replestis iherosolimam doctri-
na uestra: et uultis inducere super nos sanguines
hominum istorum. Respondentes autem petrus et apostoli dixerunt. Obe-
dire oportet deo magis quam hominibus. Deus patrum ue-
strorum suscitauit iherosolimam: quem uos interemistis suspen-
dentes in ligno. Hunc principem et saluatorem deum exal-
tauit dextera sua ad dandam penitentiam israel et remis-
sionem peccatorum. et nos sumus testes horum uerborum et
spiritus sanctus quem dedit deus omnibus obediens sibi.
Hec cum audissent dissecabant et cogitabant inter-
ficere illos. Surgens autem quidam in palatio phari-
seus nomine gamaliel legis doctor honorabilis uni-
uersae plebi. iussit foras ad breue homines fieri. Di-
xitque ad illos. Viri israelite. attendite uobis super
hominibus istis: quod acturi sitis. Ante hos enim dies
extitit theodas dicens se esse aliquem: cui consensit
numerus uiro-
rum circiter quadringentorum: que occisus
est et omnes que credebant ei dissipati sunt: et redacti
ad nihilum. Post hunc extitit iudas galileus in die-
bus professionis: et auertit populum post se. Et ipse
perijt et omnes quotquot consenserunt ei dispersi sunt. Et
nunc itaque dico uobis: discedite ab omnibus istis: et

s. iij. a
Infra. xij. a
D

Infra. xij. a.
et. xix. e

s. iij. d

Infra. xij. a

s. iij. c
s. ij. c

Actus apostolorum

finite illos. Quia si est ex hominibus consilium hoc autem opus
dissoluetur: si vero ex deo est: non poteris dissolvere:
ne forte et deo repugnare videamini. Consense-
runt autem illi: et convocantes apostolos cesis denunciaue-
runt ne oino loquerentur in nomine Iesu et dimiserunt
eos. Et illi quidem ibant gaudentes a conspe-
ctu patrum: quoniam digni habiti sunt pro nomine Iesu contume-
liam pati. Omni autem die non cessabant in templo et cir-
ca domos docentes et euangelizantes christum Jesum.
L.S. Eligunt septem diaconi ab apostolis ex qui-
bus Stephanus accusatur iudeis. **Ca. VI**

In diebus autem illis crescente numero di-
scipulorum factus est murmur grecorum ad-
uersus hebreos eo quod despicerent in mi-
nisterio quotidiano viduae eorum. Convocantes au-
tem. xij. multitudinem discipulorum dixerunt. Non
est equum nos derelinquere verbum dei: et ministra-
re mensis. Considerate ergo fratres viros ex vobis bo-
ni testimonii septem plenos spiritu sancto et sapientia
quos constituamus super hoc opus. Nos vero orationi et misterio
verbi stantes erimus. Et placuit primo coram om-
ni multitudo. Et elegerunt Stephanum virum plenum
fide et spiritu sancto et philippum et prochorum et nicano-
rem et thimonem et parmenam et nicolaum aduenam an-
thiocenum. Hos statuerunt ante conspectum apostolorum et
orantes imposuerunt eis manus. Et verbum domini cre-
scebat: et multiplicabatur numerus discipulorum in hieru-
salem valde. Multa etiam turba sacerdotum obedi-
ebat fidei. Stephanus autem plenus gratia et fortitudo
dicit faciebat prodigia et signa magna in populo. Sur-
rexit autem quidam de synagoga que appellatur liber-
tinorum et cyrenensium et alexandrinorum: et eorum qui
erant a cilia et asia disputantes cum stephano: et non
poterant resistere sapientie et spiritui qui loquebatur: pro-
pter quod redarguerentur ab eorum omni fiducia. Tunc summi-
serunt viros quos dicerent se audivisse eum dicentem
verba blasphemie in moysen et deum. Commove-
runt itaque plebem et seniores et scribas et concurrerunt
rapuerunt eum et adduxerunt in concilium: et sta-
tuerunt falsos testes qui dicerent. Homo iste non
cessat loqui verba adversus locum sanctum et legem.
Audiimus enim eum dicentem: quoniam iesus nazare-
nus hic destruet locum istum. et mutabit traditiones
quas tradidit nobis moyses. Et intuentes eum
omnes qui sedebant in concilio viderunt faciem eius
tanquam faciem angelum. Dixit autem princeps sacerdo-
tum si hec ita se haberent. Qui ait.

L.S. Respondit stephanus iudeis de quibus
accusatus fuit: ostendens rebellionem iudeo-
rum contra deum et ponit lapidatio stephani iniusta
ac eius patientia perfecta. **Ca. VII**

Tri fratres et patres audite. Deus glo-
rie apparuit patri nostro abrahe cum esset in me-
sopotamia priusquam moraretur in carran et
dixit ad illum. Exi de terra tua et de cognatione tua
et veni in terram quam monstravero tibi. Tunc exiit

de terra chaldeorum: et habitavit in carran. Et in-
de postquam mortuus est pater eius transtulit illum in ter-
ram istam: in qua vos nunc habitatis. Et non de-
dit illi hereditatem in ea nec passum pedis: sed re-
promisit dare illi eam in possessionem et semini eius
post ipsum cum non haberet filium. Locutus est autem ei
deus: quod erit semen eius acola in terra aliena.
et servituti eos subiciet et male tractabunt eos
annis quadringentis: et gentem cui servierint iudi-
cabo ego dicit dominus. Et post hec eribunt: et revertentur
mibi in loco isto. Et dedit illi testamentum circum-
cisionis. et sic genuit ysaac et circumcidit eum die
octavo et ysaac iacob: et iacob duodecim patriar-
chas. Et patriarche emulantes ioseph vendiderunt
in egyptum: et erat deus cum eo. Et eripuit eum ex
omnibus tribulationibus eius: et dedit ei gratiam et sa-
pientiam in conspectu pharaonis regis egyptiorum
et constituit eum prepositum super egyptum et super omnes do-
mum suam. Venit autem fames in universam egyptum
et chanaan et tribulatio magna: et non inveniuntur
cibos presertim nostri. Cum audisset autem iacob esse fru-
mentum in egypto misit patres nostros primam. Et
in secundo cognovit eum ioseph a fratribus suis: et mani-
festatum est pharaoni generi eius. Mittens autem io-
seph accersivit iacob patrem suum et omnem cognatio-
nem suam in aetate septuaginta quatuor. Et descendit ia-
cob in egyptum: et defunctus est ipse et presertim nostri. Et
translati sunt in sicchem: et positi sunt in sepulchro
quod emit abraam precio argenti a filiis emor filii si-
chem. Cum autem appropinquaret tempus promissionis qua
promissus erat de abrahe. crevit populus et multiplicatus
est in egypto quoad usque surrexit alius rex in egypto
qui non sciebat ioseph. Dic circūveniēs generi nostrum
afflixit presertim nostros: ut exponerent infantes suos:
ne vivificarentur. Eodem tempore natus est moyses: et
fuit gratus deo qui nutritus est tribus mensibus in do-
mo patris sui: Exposito autem illo sustulit eum filia
pharaonis: et nutritum eum sibi in filium. Et erudi-
tus est moyses omni sapientia egyptiorum: et erat potens
in verbis et in opibus suis. Cum autem impleret ei
quadraginta annorum tempus: ascendit cor eius ut visi-
taret fratres suos filios israel. Et cum vidisset quendam
iniuriam patientem vindicavit illum: et fecit ultiones
ei qui iniuriam sustinebat percusso egyptio. Existima-
bat autem intelligere fratres: quoniam deus per manum ipsius da-
ret salutem illis. At illi non intellexerunt. Sequenti
vero die apparuit illis litigantibus et reconcilia-
bat eos in pace dicens. Viri fratres estis. Et quod no-
cetis alterutrum. Qui autem iniuriam faciebat primo
repulit eum dicens. Quis te constituit principem et iu-
dicem super nos. Nunquid interficere me tu vis: quem
admodum interfecisti heri egyptum. Fugit autem moy-
ses in verbo isto: factus est advena in terra ma-
dian: ubi genuit filios duos. Et expletis an-
nis quadraginta: apparuit illi in deserto motus si-
nay angelus in igne flammæ rubi. Moyses autem

s. i. a

Infra, vñ. d

Scñ. xij. a

Scñ. xij.

Scñ. xij. a

Scñ. xij. a

Scñ. xij. a

Exodi. i.

Exodi. i.

Ibidem

Exodi. i.

Actus apostolorum

vidēs ammiratus est visum. Et accedēte illo vt consideraret: facta est ad eū vox dñi dicēs. Ego sum deus patrū tuorū: deus abraā: deus ysaac: et de iacob. Tremefact⁹ aut moyses: nō audebat cōsiderare. Dixit aut illi deus. Solue calciamentum pedū tuorū: locus em̄ in quo stas terra sc̄ta est. Vidēs vidi afflictōnē ppli mei q̄ est in egypto et gemitū eorū audiui et descēdi liberare eos. Et nunc veni et mittā te in egyptū. Hūc moysen quē negauerūt dicentes q̄s te p̄stituit p̄ncipē et iudicē: hūc deus p̄ncipē et redēptorē misit cum manu angli q̄ appuit illi in rubo. Dixit eduxit illos faciēs prodigia et signa in terra egypti et in rubro mari. et in deserto annis q̄draginta. Dixit est moyses q̄ dixit filiis isrl. Prophetā suscitabit vobis de de fr̄ibus v̄ris: tanq̄ meipsum audietis. Dixit est q̄ fuit in ecclia in solitudine cū anglo q̄ loquebat ei in mōte sina et cū p̄rib⁹ v̄ris q̄ accepit v̄ba vite dare vobis. Cui noluerūt obedire p̄res v̄ri: sed repulerūt et auersi sunt cordib⁹ suis i egyptū: dicētes ad aaron. Fac nob̄ deos qui p̄cedāt nos. Moysi ei hūc q̄ eduxit nos de terra egypti: nescim⁹ q̄d factū sit ei. Et vitulū fecerūt in diebus illis: et obtulerūt hostiā simulachro: et letabant in opib⁹ manū suarū. Cōuertit aut deus et tradidit eos seruire militie celi: sicut scriptū est in libro p̄phaz. Nūquid victias aut hostias obtulistis mihi annis quadraginta in deserto domus isrl. Et suscepistis tabnaculū moloch et sidus dei v̄ri rēphā: figuras q̄s fecistis adorare eas: et trāsserā vos trās babilonē. Tabernaculū testimonij fuit cū p̄rib⁹ v̄ris in deserto sicut disposuit illis de loquēs ad moysen vt faceret illud s̄m formā quā viderat. Quod et induxerūt suscipiētes p̄res vestri cū ibi i possessionē gentiū: quas expulit deus a facie patrū vestrorū vsq̄ in dieb⁹ dauid. Qui inuenit grām ante deū: et petijt vt inueniret tabernaculū deo iacob. Salomon aut edificauit illi domū. Sed nō excelsus in manu factis habitat sicut p̄pphe tam dicit. celū mihi sedes est: terra aut scabellū pedum eorū. Quā domū edificabitis mihi dicit dñs: aut quis locus requietōis mee est. Nōne manus mea fecit hec oia. Dura ceruice et icircuncisi cordib⁹ et auribus vos semp̄ spiritui sc̄to restitistis: sicut p̄res vestri ita et vos. Quē pp̄hetarū nō sunt p̄secuti p̄res vestri. Et occiderunt eos q̄ prenūciabāt de aduētū iusti: cui⁹ vos nūc p̄ditores et homicide fuistis q̄ accepistis leges in dispositōe angelorū et nō custodistis. Audiētes aut hec dissecabāt cordib⁹ suis: et stridebāt dentibus in eū. Cū aut esset plenus spūs sancto: intendēs in celū vidit gl̄iam dei: et iesum stantē a dextris virtutis dei. Et ait. Ecce video celos ap̄tos et filiū hoīs stantē a dextris virtutis dei

Exclamantes autē voce magna continuerūt aures suas: et impetum fecerunt vnanimiter in eum. Et eiciētes eum extra ciuitatē lapidabāt et testes deposuerūt vestimēta sua secus pedēs adulescētis: qui vocabat saulus. Et lapidabāt stephanū inuocātes et dicentē. Dñe iesu suscipe spiritus meū. Positis autē genibus: clamauit voce magna dicens. Dñe: ne statuas illis h̄ peccatum. Et cū hoc dixisset obdormiuit in dño.

C. S. Post sepulturā stephani ponit p̄dicatio philippi tā in samaria q̄ in ethiopia q̄ in terra maritima. Et interponit missio spūs sancti in gentiles cū increpatione simonis magi.

VIII
Saulus autē erat p̄sentēs neci ei⁹. Facta est aut in illa die p̄secutio magna in ecclia que erat hierosolymis: et oēs dispersi sunt p̄ regiones iudee et samarie: p̄ter apostolos. Curauerūt aut stephanū viri timorati et fecerūt planctū magnū sup eū. Saulus autē de uastabat eccliam p̄ domos intrās et trahens viros ac mulieres tradebat in custodiā. Igit q̄ dispersi erāt p̄trāsibāt euāgelizātes v̄bū dei. Philipp⁹ aut descēdēs in ciuitatē samarie p̄dicabat illis xp̄m. Intendebāt aut turbe his q̄ a philippo dicebant vnanimiter audiētes et vidētes signa q̄ faciebat. Multi em̄ eorū qui hēbāt spūs immūdos: clamātes voce magna eribāt. Multi autē palitici et claudi curati sunt. Factū ē ergo gaudiū magnū in illa ciuitate. Vir at q̄dā noie simon q̄ ante fuerat in ciuitate magus seducēs gētē samarie dicēs se esse aliquē magnū: cui auscultabāt oēs a mimo vsq̄ ad maximū dicētes hic est virt⁹ dei q̄ vocat magna. Attēdebāt aut eū: p̄pter qd̄ multo tpe magicis suis demētass̄ eos. Cum nō credidissent philippo euāgelizanti de regno dei: in noie iesu xp̄i baptizabant viri ac mulieres. Tūc simon et ipse credidit. et cū baptizat⁹ esset adhērebat philippo. Vidēs etiā signa et virtutes maxias fieri: stupēs ammirabāt. Cū at audissent apli q̄ erāt in hierosolymis q̄ recepisset samaria v̄bū dei: miserūt ad eos petrū et iohānē. Qui cū venissent orauerūt p̄ ipsis. vt accipient spūs sc̄tm̄. Nōdū em̄ in quēq̄ illoꝝ sup uenerat sed baptizati tantū erāt in noie dñi ihu. Tūc imponebāt man⁹ sup illos et accipiebāt spūs sc̄tm̄. Cum vidisset aut simon. q̄ p̄ inpositio nem manus ap̄toꝝ dare spūs sanct⁹ obtulit eis pecuniā dicēs. Date et mihi hanc p̄tatem: vt cui cūq̄ imposuero man⁹ accipiat spiritū sanctū. Petrus aut dixit ad eū. Pecunia tua tecum sit in p̄ditionē quoniā donū dei existimasti pecunia possideri. Non est em̄ tibi pars neq̄ fors in sermone isto. Cor em̄ tuū nō est rectū coras deo. Penitētiaz itaq̄ age ab hac nequitia tua: et roga deum si forte remittat tibi hec cogitatio corū.

Actus apostolorum

dis tui. In felle enim amaritudinis et obligatiōe iniquitatis video te esse. Rūdens autē simon dixit **P**recaminivos p me ad dñm vt nihil veniat super me horū que dixistis. Et ille quidē testificati et locuti verbū dei redibāt hierosolimā multis regionib⁹ samaritanorū euāgelizabāt. Angelus autē dñi locut⁹ est ad philippū dicēs. Surge et vade cōtra meridianū ad viā que descēdit ab iherlm in gazā hec est deserta. Et surgens abiit. Et ecce vir ethiops eunuchus potēs cādacis regine ethiopū q̄ erat sup oēs gazas eius venerat adorare in iherlm: et reuertebat⁹ sedens supra currū suū. legensq; esaias pphetā. Dixit autē spirit⁹ philippo. Accede et adiūge te ad currū istū. Accurrēs autē philippus: audiuit eū legētē esaiam pphetā et dixit. Putasne intelligis que legis. Qui ait. et quō possuz: si nō aliqs ostēderit mihi rogauitq; philippū vt ascēderet: et sederet secū. Locus autē scripture quā legebat⁹ erat hic. Tanq̄ ouis ad occisionē ductus est et sicut agn⁹ corā tondēte se sine voce sic non aperuit os suū. In humilitate iudiciū eius sublatum est. Generationē eius quis enarrabit. Quā tollet de terra vita eius. Rūdens autē eunuchus dixit philippo. Obsecro te de quo ppheta dicit hoc. De se an de alio aliquo. Aperies autē philipp⁹ os suū et incipiēs a scriptura ista: euāgelizauit illi ibm. Et dū irent p viā: venerunt ad quādā aquā. Et ait eunuchus. Ecce aqua. Quis phibet me baptizari. Dixit autē philippus. Si credis ex toto corde h. Et rūdens ait. Credo filiū dei esse iesuz xpm. Et iussit stare currū. Et descenderūt vterq; in aquā philipp⁹ et eunuch⁹: et baptizauit eū. Cum autē ascendisset de aqua spūs dñi rapuit philippū et ampli⁹ nō vidit eū eunuchus. Ibat autē p viā suā gaudēs. Philippus autē inuent⁹ est in azoto et ptrāsiens euāgelizabat ciuitatib⁹ cunctis donec veniret cesaream.

C. S. Domi⁹ sauli cōuersio miraculosa cū ei⁹ baptismali regeneratiōe: q̄ pdicās xps persecutiōnē patit⁹: et ponunt duo miracula petri.

I. X. Saul⁹ autē adhuc spirās minarū et cedis in discipulos dñi accessit ad pncipē sacerdotū. et petijt ab eo eplā in damascuz ad synagogas. vt si quos inuenisset huius viros ac mulieres vinctos pduceret in hierusalem. Et cū iter faceret: cōtiguit vt appropinquaret damasco. Et subito circūfulsit eū lux de celo. Et cadēs i terrā audiuit vocē dicētē sibi. Saul⁹ le saule qd me pseqr̄is. Qui dixit. Quis es dñe. Et ille. Ego sum iesus que tu psequeris. Durū est tibi cōtra stimulum calcitrare. Et tremēs ac stupens dixit. Dñe quid me vis facere. Et dñs ad eū. Surge et ingredere ciuitatem: et ibi diceb⁹ tibi quid te oporteat facere. Viri autē illi qui comitabātur cū eo stabant stupefacti: audiētes q̄

dem vocem neminē autē videntes. Surrexit autē saul⁹ de terra. aptisq; oculis nihil videbat. Ad manus autē illum trahētes: introduxerūt damascum. Et erat ibi tribus diebus nō vidēs: et nō māducauit neq; bibit. Erat autē quidā discip⁹s damasci noīe ananias. Et dixit ad illuz in visu dñs. Anania. At ille ait. Ecce ego dñe. Et dñs ad eū. Surge et vade in vicū qui vocat⁹ rectus: et quere in domo iude saulū noīe tharsenses. Ecce enim orat. Et vidit virū ananiā noīe introcūtē et imponentē sibi manus vt visum recipiat. Respondit autē ananias. Dñe audiui a multis d viro hoc quāta mala fecerit sanctis tuis in iherlm. Et hic hz ptatē a principibus sacerdotū alligandi oēs qui inuocant nomen tuū. Dixit autē ad eum dñs. Vade qm̄ vas electionis est mihi iste. vt portet nomen meū corā gētib⁹ et regibus et filijs isrl. Ego enim ostendaz illi. quāta oporteat euz p noīe eō pati. Et abiit ananias et introiuit in domū: et imponens ei manus dixit. Saul⁹ le frater dñs misit me iesus: qui appuit tibi in via qua veniebas: vt videas et implearis spūs sancto. Et cōfestim ceciderūt ab oculis ei⁹ tanq̄ squame. et visum recepit. Et surgēs baptizat⁹ ē et cū accepisset cibū cōfortat⁹ est. Fuit autē cū discipulis qui erāt damasci p dies aliquot. Et cōtinuo ingressus in synagogas pdicabat ihesum: qm̄ hic est fili⁹ dei. Stupebāt autē oēs qui eū audiebāt et dicebāt. Nōne hic est q̄ expugnabat in iherlz eos qui innocabāt nomē istud. Et huc ad hoc venit: et vinctos illos duceret ad principes sacerdotū. Saul⁹ autē multo magis pualescebat et pfundebat iudeos qui habitabāt damasci. affirmās qm̄ hic est xps. Cū autē implerent dies multi cōciliū fecerūt in vnū iudei: vt euz interficerent. Note autē facte sunt saulo insidie eorum. Custodiebant autē et portas die ac nocte vt euz interficerent. Accipietes autē eū discipuli ei⁹ nocte p murū dimiserūt eū: summittētes in sporta. Cū autē venisset in iherlm tēptabat se iungere discipulis: et oēs timebāt eum: nō credētes q̄ esset discipulus. Barnabas autē apprehēsus illum duxit ad aplos: et narrauit illis quō in via vidisset dñz. et qz locut⁹ est ei. et quō in damasco fiducialiter egerit in noīe iesu. Et erat cum illis intrans et exiens in hierusalē fiducialiter agēs in noīe dñi. Loquebatur quoq; gētib⁹ et disputabat cum grecis: illi autē querebāt occidere eum. Quod cum cognouissent frēs deduxerunt eum cesaream et dimiserunt tharsum. Ecclesia quidē p totā iudeā et galileā et samariam hēbat pacē et edificabat⁹ ambulans in timore dñi et cōsolatione sancti spūs replebat⁹. Factū est autē vt petrus dū transiret vniuersos deueniret ad scōs qui hītabāt lydde. Inuenit autē ibi hoīez quēdam noīe enean ab annis octo iacentem in gra

Esai. liij. c

Infra. x. s

Infra. xij. a

s. viij. a

Infra. xij. b

B

ii. 2. 2. 2. 2.

Infra. xi.

Actus apostolorū

bato: qui erat paralyticus. Et ait illi Petrus Enea: sanet te dñs iesus xps. Surge et sterne tibi et continuo surrexit. Et viderūt eū oēs qui habitabant lydde et sarone. q̄ cōuersi sunt ad dñm. In ioppe autē fuit quedā discipula noīe thabita que interpretata dicit̄ dorcas. Nec erat plena opib⁹ bonis et elemosinis quas faciebat. Factū est autē in diebus illis: vt infirmata moreret. Quā cū lauisset: posuerūt eaz in cenaculo. Cū autē ppe esset lydda ab ioppe: discipuli audiētes qz petrus esset in ea: miserūt duos viros ad eū: rogātes ne pigriteris venire vsqz ad nos. Exurgēs autē petrus venit cū illis. Et cū aduenisset duxerūt illū in cenaculū. et circūsteterunt illum oēs vidue flentes et ostēdētes ei tunicas et vestes q̄s faciebat illis dorcas. Eiectis autē oib⁹ foras: petr⁹ ponēs genua orauit: et cōuersus ad corp⁹ dixit. Thabita surge. Et illa apperuit oculos: et viso petro resedit. Dans autē illi manus erexit eā. et cū vocassz sanctos et viduas assignauit eā viuā. Notū autē factū est p̄ vniuersaz ioppen: et crediderunt multi in dño. Factū est autē vt dies multos moraretur in ioppe apd̄ Symonem quedam coriarium.

L.S. Videt angelū corneli⁹. q̄ mittēs ad petrū visionē d̄ celo hñtē: ab eo p̄uertit: et descendit spū sanct⁹ in gētiles: qui et baptizant. **Ca. X**

Uir autē qdā erat in cesarea noīe cornelius cēturio cohortis q̄ dicit̄ italica. religiosus et timēs deū cū omni domo sua. faciēs elemosinas multas plebīz dēpcans deū semp. Is vidit in visu manifeste q̄si hora diei nona angelū dei introeūtē ad se et dicētē sibi. Corneli. At ille intuens eū: timore correptus dixit. Quis es dñe. Dixit autē illi. Oratiōes tue et elemosine tue ascenderunt in memoriā in conspectu dei. Et nūc mitte viros in ioppen. et accersi simonē quedā qui cognominat̄ petrus. Dic hospitat apud simonē quedā coriariū cui⁹ est domus iuxta mare. Dic dices tibi: qd te oporteat facere. Et cū discessisset angelus qui loquebat̄ illi vocauit duos domesticos suos et militem metuetem dñm ex his q̄ illi parebāt. Quib⁹ cū narrasset oīa: misit illos in ioppen. Postera autē die iter illis faciētibus et appropinquātib⁹ ciuitati ascendit petrus in supiora vt oraret circa horā sextaz. Et cū esuriret voluit gustare. Parātibus autē illis: cecidit sup eū mētis excessus. Et vidit celū apertū: et descendēs vas quoddā velut in theū magnuz q̄ttuor inittis submitti de celo in terrā: in quo erant oīa quadrupedia et serpētia terre: et volatilia celi. Et factā est vox ad eū. Surge petre: occide et māduca. Ait autē petr⁹. Absit dñe. qz nunq̄ māducaui omē cōe et immūdū. Et vox iterū scdo ad eū. Qd de⁹ purificauit: tu cōe

ne dixeris. Hoc factū est p̄ ter. Et statiz receptū est vas in celuz. Et dū intra se hesitaret. Petr⁹ q̄dnā essz visio quā vidisset: ecce viri q̄ missi erāt a cornelio inquirētes domū simonis: astiterunt ad eanū. Et cū vocassent iterrogabāt: si simon qui cognominat̄ Petr⁹ illic haberet hospitium. Petro autē cogitāte de visione dixit spiritus ei. Ecce viri tres querūt te: Surge itaqz et descēde et vade cū eis nihil dubitās. qz ego misi illos. Descēdēs autē petrus ad viros dixit. Ecce ego sum quē q̄ritis. Que cā est p̄pter quā venistis. Qui dixerūt. Corneli⁹ cēturio vir iustus et timēs deū et testimoniū hñs ab vniuersa gēte iudeoz respōsus accepit ab anglo sc̄to accersiri te ī domū suā: et audire verba abs te. Introducēs ergo eos recepit hospitio. Sequētī at̄ die surgēs p̄fect⁹ est cū illis et qdā ex frīb⁹ ab ioppe comitati sunt eū. Altera at̄ die introiuit cesareā. Corneli⁹ nō expectabat illos: cōuocatis cognatis suis et necessarijs amicis. Et factū ē cū introissz petr⁹: obui⁹ vēit ei corneli⁹ et p̄cidēs ad pedes ei⁹ adorauit eū. Petrus nō eleuauit eū dices. Surge et ego ipse hō sum. Et loquens cū illo intrauit: et inuenit multos q̄ cōuenerant: dixitqz ad illos. Vos scitis quō abhoīatū sit viro iudeo cōiūgi: aut accedere ad alienigenā. Sed mihi ostēdit de⁹ neminē cōem aut immūdū dicere hōiem p̄pter qd sine dubitatiōe veni accersit⁹. Interrogo ergo quā ob cām accersitis me. Et Corneli⁹ ait. A nudius quarta die vsqz ad hāc horā orās erā hora nona in domo mea. et ecce vir stetit an me ī veste cādida et ait. Corneli: exaudita ē orō tua: et elemosine tue cōmemorate sunt in cōspectu dei. Mitte ergo ī ioppē: et accersi simonē q̄ cognominat̄ petr⁹: h̄ hospitat in domo simonis coriarij iuxta mare. Cōfestiz ergo misi ad te et tu bñficisti veniēdo. Nūc g⁹ oēs nos ī cōspectu tuo ad sum⁹: audire oīa q̄cūqz tibi p̄cepta sūt a dño. Aperiēs autē petr⁹ os suū dixit. In v̄itate cōperi: qz nō ē p̄sonarū acceptor de⁹. sed in oī gēte q̄ timet eū et opat̄ iusticiā: accept⁹ ē illi. Verbū mī sit de⁹ filijs isrl: annūciās pacē p̄ ihm xpm. b̄ est oīm dñs. Vos scitis qd factū est v̄bū p̄ vniuersaz iudeā. Incipiēs em̄ a galilea post baptismū qd p̄dicauit iohes: abz a nazareth quō vnxit eū de⁹ spū sc̄to et v̄tute: q̄ p̄trāsūt bñficiēdo et sanādo oēs opp̄ssos a diabolo: qm̄ de⁹ erat cuz illo. Et nos testes sum⁹ oīz q̄ fecit in regiōe iudeoz et iherl̄m: quē occiderunt suspendētes in ligno. Dunc deus suscitauit tertia die et dedit euz manifestū fieri nō omī pp̄lo: sed testib⁹ p̄ordinatis a deo. nobis qui māducauim⁹ et b̄bim⁹ cū illo postq̄ resurrexit a mortuis. Et precepit nobis predicare pp̄lo et testificari. quia ipse est qui cōstitutus est a deo iudex viuoz et mortuoz. Huic

D Luce. ij. d

E

Roble. xij. c
Infra. ri. a

Ro. ij. b
Ephe. vi. b
Colo. ij. d

s. i. a

s. ij. e

Actus apostolorum

S oēs pphete testimoniū p̄hibent remissionē peccatorum accipe p̄ nomē eius oēs q̄ credidit in eū. Adhuc loq̄nte petro v̄ba hec. eccidit sp̄s sanctus sup̄ oēs q̄ audiebāt v̄bū. Et obstupuerūt ex circuncisione fideles q̄ venerāt cū petro. q̄z et in nationes gr̄a sp̄s sancti effusa est. Audiebant em̄ illos loq̄ntes linguis et magnificātes deū. Tūc respōdit Petrus. Nunquā aquā quis p̄hibere potest vt nō baptizent̄ hi qui sp̄m sanctū acceperūt sicut et nos. Et iussit eos baptizari in noīe dñi nostri iesu xpi. Tūc rogauerunt eū vt maneret apud eos aliquot diebus.

L.S. Disceptant iudei aduersus petrū quia ad incircuncisos se cōuertit: atq; dispergunt discipuli ad predicādūz gētibus: et p̄dicat agabus famē in vniuerso orbe. **Ca. XI**

A Adierunt autē apli et fr̄es qui erāt in iudea. qm̄ agentes receperūt verbuz dei. Cū autē ascendisset Petrus hierosolymā disceptabāt aduersus illū qui erāt ex circuncisione dicētes. Quare introisti ad viros p̄putiū habentes. et māducasti cū illis. Incipiēs autē Petrus exponebat illis ordinē dicens. Ego erā in ciuitate ioppe orās: et vidi i excessu mētis mee visionē descendēs vas quoddā velut lintheum magnum quattuor initijs summitti de celo et venit vsq; ad me. In quod intūēs cōsiderabā: et vidi quadrupedia terre et bestias et reptilia et volatilia celi. Audiui autē et vocē dicentē mihi. Surge petre: occide et māduca. Dixi autē. Nequaquā dñe quia cōe aut immūdū nunquā introiuit in eos meum. Respondit autē vox sc̄do de celo. Que deus mandauit. tu ne cōmune dixeris. Hoc autē factū est p̄ ter: et recepta sunt oīa rursū in celum. Et ecce viri tres cōfestim astiterūt in domo in qua erā. missi a cesarea ad me. Dixit autē sp̄s mihi vt irem cū illis: nihil hesitans. Venerūt autē mecum et sex fratres isti: et ingressi sumus in domū viri. Narrauit autē nobis quō vidisset angelū in domo sua stantē et dicentē sibi. Mitte in iopbē et accersi simonē qui cognominat̄ petrus. qui loquet̄ tibi verba in quibus saluus eris tu et vniuersa domus tua. Cū autē cepissem loqui: cecidit sp̄s sanctus sup̄ eos. sicut et in nos in initio. Recordatus suz autē verbi dñi: sicut dicebat Jobes quidē baptizauit aqua: vos autē baptizabimini sp̄s sancto. Si ergo eandē gratiā dedit illis deus sicut et nobis qui credidim⁹ in dñm iesum xpm̄ ego quis erā q̄ posses p̄hibere deū. His auditis tacuerunt. et glorificauerūt deū dicentes. Ergo et gentib⁹ penitentiā dedit de⁹ ad vitā. Et illi qui de qui disp̄si fuerāt a tribulatōe q̄ facta fuerat sub stephano: perambulauerunt vsq; p̄ phenices et cypriū et antiochiā: nemini loquētes verbū nisi solis iudeis. Erant autē quidā ex eis viri cyprii et cyrenei. qui cū introissent antiochiā loquebā

tur et ad grecos annūciātes dñm iesum. Et erat manus dñi cū eis: multusq; numerus credētū p̄uersus est ad dñm. Peruenit autē sermo ad aures ecclie q̄ erat hierosolymis sup̄ istis: et miserūt barnabaz vsq; ad antiochiā. Qui cū puenisset et vidisset gr̄am dei: gaudius est et hortabatur om̄s in p̄posito cordis p̄manere in dño. qz erat vir bonus et plenus sp̄s sc̄to et fide: et apposita ē multa turba dño. Profect⁹ est autē tharsum vt q̄ reret sauluz: quē cū inuenisset p̄duxit antiochiā. Et annū totū cōuersati sunt ibi in ecclia: et docuerunt turbaz multā: itavt cognominarent̄ primū antiochie discipuli xp̄iani. In his autē diebus sup̄uenerunt ab hierosolymis pphete antiochiā. et surgens vnus ex eis noīe agabus significabat p̄ spiritū famē magnā futurā in vniuerso orbe terrarū. q̄ factā est sub claudio. Discipuli autē put quisq; hēbat p̄posuerūt in misterū mittere habitātibus in iudea fr̄ibus: qd̄ et fecerūt mittētes ad seniores p̄ manus barnabe et saulū.

L.S. Petri p̄secutio ab herode ponitur: ac eiusdem p̄ angeluz liberatio: cum p̄nitione herodis. **Ca. XII**

Eodem autē tpe misit herodes rex manus vt affligeret quosdam de ecclia. Decidit autē Jacobū fratrem Jobis gladio: vidēs autē qz placeret iudeis apposuit apprehēdere et petrum erant autē dies azymoz. Quē cū apprehēdisset misit in carcerem: tradensq; quattuor quaternionibus militum ad custodiendū eum. volens post pascha p̄ducere eum populo. Et Petrus quē seruabat in carcere. Oratio autē fiebat sine intermissione ab ecclia ad deū pro eo. Cum autē p̄ducturus eū esset herodes: in ipsa nocte erat petrus dormiēs inter duos milites vinctus cathenis duabus: et custodes ante ostiū custodiebant carcerem: et ecce angelus dñi astitit: et lumē refulsit in habitaculo p̄cussosq; latere petri excitauit eum dicēs. Surge velociter. Et ceciderūt cathene de manibus eius. Dixit autē angelus ad eū. Precingere: et calcia te caligas tuas. Et fecit sic. Et dixit illi. Circūda tibi vestimentū tuū et seq̄re me. Et exiens saquebat euz. et nesciebat qz verū est qd̄ fiebat p̄ angelū. Existimabat autē se visum videre. Trāseuntes autē primā et sc̄dam custodiā venerūt ad portā ferream que ducit ad ciuitatē q̄ vltro apta est eis. Et exeuntes p̄cesserūt vicū vnū et cōtinuo discessit angelus ab eo. Et petrus ad se reuersus dixit. Nunc scio v̄e qz misit dñs angelū suū: et eripuit me de manu herodis et de omni expectatione plebis iudeoz. Consideransq; venit ad domum matris iohānis: qui cognominat⁹ est marcus vbi erāt multi cōgregati et orātes. Pulsante autē eo ad ostiū ianue: p̄cessit puella ad videndū nomine rhode. Et vt cognouit. vocē petri p̄re gaudio

§. viij. §

2

§. r. 2

3

Job. i. b
§. i. a. infra:
E. r. 9

Infra. p. 2

§. v. d. i. h.

3

E

Actus apostolorū

nō aperuit ianuā. s; intro currēs nūciauit stare petru an ianuā. At ille dixerūt ad eā. Insanis. Illa at affirmabat sic se h̄re. Illi at dicebāt. Angel⁹ ei⁹ est. Petr⁹ at pseuerabat pulsans. Cū at apuissent ostiū: viderūt eū ⁊ obstupuerūt. Annuens aut eis manu vt tacerēt: narrauit quō dñs eduxiss; eū de carcere. Dixitq;. Nūciate iacobo ⁊ fribus hec. Et egressus abiit in aliū locū. Facta at die erat nō parua turbatio inter milites q̄dnā factū ess; de petro. Herodes aut cū req̄sisset eū ⁊ nō inuenisset: inq̄sitiōe facta de custodibus iussit eos duci. descēdēsq; a iudea i cesareā ibi cōmorat⁹ est. Erat aut irat⁹ tyrijs ⁊ sidonijs. At illi vnanimē venerūt ad eū: ⁊ psuaso blasto q̄ erat sup cubiculū regj postulabāt pacē: eo q̄ alerēt regiōes eoz ab illo. Statuto aut die herodes vestit⁹ veste regia sedit p tribunali: ⁊ cōcionabat ad eos. P̄pls aut acclamabat dei voces ⁊ nō hois. Cōfestim aut pcussit euz angel⁹ dñi eo q̄ nō dedisset honorē deo: ⁊ cōsumpt⁹ a s; mib⁹ expirauit. Verbū aut dñi crescebat ⁊ multiplicabatur. Barnabas aut ⁊ saul⁹ reuersi sūt ab hierosolimis: expleto misterio. assumpto Johāne qui cognomiatus est marcus.

C. S. Describitur vocatio pauli ad ap̄latū euz eius p̄dicatōe in cipro ⁊ antiochia: cui iudei p̄dicūt incitātes in eū p̄secutionē. **Ca. XIII**

Erant aut in ecclia q̄erat antiochie pp̄be ⁊ doctores in qb⁹ barnabas ⁊ simon: q̄ vocabat niger: ⁊ luci⁹ cyrenēsis ⁊ manaben q̄ erat herodis tetrarche collactane⁹: ⁊ saulus. Misrātib⁹ aut illis dño ⁊ ieiunātib⁹. dixit illis sp̄s sanct⁹. Segregate mibi saulū ⁊ barnabā in op⁹ ad qd̄ assūpsi eos. Tūc ieiunātes ⁊ orātes: ip̄onētesq; eis man⁹: dimiserūt illos. Et ipsi qd̄e mibi a sp̄s cō abierūt seletia ⁊ inde nauigauerūt cyp̄rū. Et cū venissent salaminā: p̄dicabāt v̄bz dei in synagogis iudeoz. Hēbant aut ⁊ iohānē i misterio. Et cū pambulassent vniuersaz insulā vsq; ad paphū: inuenerūt quēdā virū maguz pseudo pp̄betā iudeū: cui nom̄ erat barieū q̄erat euz p̄ cōsule sergio paulo viro prudēte. Sic accersitis barnaba ⁊ paulo: desiderabat audire v̄bū dei. Resistebat at ill' elymas magus sic em̄ interpretat nomē ei⁹: q̄rēs auertere p̄cōsulē a fide. Saul⁹ at q̄ ⁊ paul⁹ replet⁹ sp̄s cō intūes in eū dixit. O plene oī dolo ⁊ oī fallacia filij diaboli inimice oīs iusticie: n̄ desinis subuertere vias dñi rectas. Et nē ecce man⁹ dñi sup te: ⁊ eris cec⁹ nō vidēs solē vsq; ad tps. Et p̄festim cecidit in eū caligo ⁊ tenebre: ⁊ circūiens q̄rebat q̄ ei manū daret: Tūc p̄cōsul cū vidisset factū: credidit: amirās sup doctrina dñi. Et euz a papho nauigass; paul⁹ ⁊ q̄ cū eo erāt venerūt pergē p̄aphylie. Iohes aut discedēs ab eis reuersus ē hierosolymā. Illi v̄o p̄trāsētes p̄gen venerūt

antiochiā p̄fidie. ⁊ ingressi synagogā die sabbatorū sederūt. Post lectionē aut legis et pp̄baz. miserūt p̄ncipes synagoge ad eos dicētes. Viri fratres: si quis est in vob̄ s; mo exhortatiōis ad plebē: dicite. Surgēs aut paul⁹ ⁊ manu silentiū indicens ait. Viri isrlite ⁊ q̄ timetis deū audite. Deus plebis isrl̄ elegit p̄res n̄ros ⁊ plebē exaltauit cū essent icole in terra egypti: ⁊ in brachio excelso eduxit eos ex ea ⁊ p̄ q̄dragita ānoz tps mores eoz sustinuit i deserto. Et destruēs gentes septē i terra chanaā: sorte distribuit eis trā eoz q̄si post q̄dringētos ⁊ q̄nq̄ginta ānos. ⁊ p̄ h̄ dedit iudices vsq; ad samuel pp̄betā. Et exinde postulauerūt regē ⁊ dedit ill' saul filiū cis virū de tribu beniamī ānis q̄draginta. Et a moto illo suscitauit ill'. David regē. cui testimoniu p̄hibens dixit Inueni david filiū iesse viz s; m cor meū q̄ faciet oēs volūtates meas. Vni⁹ de⁹ ex semie s; m p̄missionē eduxit isrl̄ saluatore ibm p̄dicāte iohē an̄ faciē aduētus ei⁹ baptismū p̄nic oī pp̄lo isrl̄. Cū impletet at cursuz suū: dicebat. Quē me arbitrami eē. nō sum ego: s; ecce venit post me cui⁹ nō s; dign⁹ calciamta pedū solvere. viri frēs: filij ḡneris abraā et q̄ in vob̄ timēt deū. vob̄ v̄bū salut' hui⁹ missū est. q̄ em̄ h̄itabāt hierlm̄ ⁊ p̄ncipes ei⁹ h̄uc ignorātes. ⁊ voces p̄ p̄barū q̄ p̄ oē sabbatū legūt: iudicātes iplēuerūt. Et nullā cām mort' inueniētes i eos petierūt a pilato vt iterficerēt eū. Cūq; p̄sumassent oia q̄ de eo sc̄pta erāt: deponētes eū d ligno: posuerūt i monumento. De⁹ aut suscitauit eū a mortuis terra die: q̄ visus ē p̄ dies mltos his q̄ sil' ascēderant cū eo de galilea i hierlm̄ q̄ vsq; nūc sūt testes ei⁹ ad plebē. et nos vob̄ annūciamus eaz q̄ ad p̄res n̄ros repromissio factā est qm̄ h̄ac de⁹ adimpleuit filijs v̄ris resuscitās ibm sic ⁊ i psalmo sc̄do sc̄ptuz ē. Fili⁹ me⁹ es tu. ego hodie genui te. Quō aut suscitauit eū a mortuis ampli⁹ iaz uō reuersurū i corruptiōes. ita dixit. Quō dabo vob̄ scā dō fidelia. Ideoq; ⁊ alias diē. Nō dab' sc̄m̄ tuū videre corruptionē. David em̄ in sua ḡnatione cū am̄inistrasset volūtati dei. dormiuit ⁊ appositus est ad p̄res suos. ⁊ vidit corruptionē. Quē v̄o de⁹ suscitauit a mortuis. n̄ vidit corruptionē. Notū igit' sit vob̄ viri frēs. qz p̄ h̄uc vob̄ remissionē p̄ctōz annūciat ab oib⁹ qb⁹ nō potuistis in lege moysi iustificari. In h̄ oīs q̄ credit iustificatur. Videte ḡ ne supueniat vob̄ qd̄ dictū est in pp̄bis. Videte p̄teptores ⁊ amirāmini ⁊ disp̄dimini. qz op⁹ operoz ego i dieb⁹ v̄ris. op⁹ qd̄ n̄ creditis si q̄s enarrauerit vob̄. Exeūtib⁹ at ill'. rogabant vt seq̄nti sabbato loq̄rent' sibi v̄ba h̄. Cūq; dimissa eēt synagoga. secuti sunt multi iudeoz ⁊ colentiū deū aduenaz paulū ⁊ barnabā: q̄ loq̄ntes suadebāt eis vt p̄manerēt i gr̄a dei. Seq̄nti v̄o sabbato pene vniuersa ciuitas p̄uēit audire

E

i. Reg. viij. a

D
i. reg. xvi. e

Abac. i. a
Joh. i. d.

Infra. xv. d
Luce. xxiij. b
s. iij. c

ps. ij.
hebr. i. b

ps. xv.
s. ij. d

Abacuc. i. b

Actus apostolorum

Abū dei. Vidētes aut turbas iudei: repleti sunt zelo et dicebant his que a paulo dicebant blasphemantes. Tūc p̄stāter paulus et barnabas dixerunt. Vobis oportebat p̄mū loq̄ Abū dei. sed quā repellitis illud et indignos vobis iudicatis eterne vite: ecce cōuertimur ad gētes. Sic em̄ p̄cepit nobis dñs. Posui te in lucē gētū: vt sis in salutē vsq̄ ad extremū terre. Audiētes at̄ gētes gauise sūt: et gl̄ificabāt Abū dñi: et crediderūt quotq̄ erāt p̄ordinati ad vitā eternā. Dissemiabat aut̄ Abū dñi p̄ vniuersas regionē. Iudei at̄ cōcitauerūt mulieres religiosas et honestas et p̄mos ciuitatis. et excitauerūt p̄secutōnē in paulū et barnabā: et eiecerūt eos de fimb̄ suis. At̄ illi excusso puluere pedū in eos venerūt iconiū. Discipuli quoq̄ replebant̄ gaudio et sp̄sancto.

L.S. ponit apli p̄dicatio in iconio ac alijs locis pp̄inqs: atq̄ sanat̄ claudū et egredit̄: aplis ad cōfirmādū credētes in xpm. **Ca. XIII**

Actū est aut̄ in iconio vt simul introierent synagogā iudeorū et loq̄rent̄: ita vt crederet iudeorū et grecorū copiosa multitudo. Qui nō increduli fuerūt iudei: suscitauerūt et ad iracūdiā cōcitauerūt aīas gētū aduersus fr̄es. Multo igit̄ tpe demorati sunt fiducia liter agētes in dño: testimoniu p̄hibēt̄ vbo gr̄e sue: dante signa et p̄digia fieri p̄ manus eorum. Diuisa est aut̄ multitudo ciuitatis et q̄dā quidē erāt cū iudeis. quidā nō cū aplis. **Luz** at̄ factus esset impet̄ gētū et iudeorū cū principib̄ suis vt cōtumelios afficerēt et lapidarent eos: intelligētes p̄sugerūt ad ciuitates lycaonie lystram et derben et vniuersas in circūitu regionē: et ibi euāgelizātes erāt. Et cōmota ē oīs multitudo in doctrina eorū. **Paulus** aut̄ et barnabas morabant̄ lystris. Et quidā vir lystris infirmus pedib̄ sedebat claudus ex vtero matris sue: q̄ nunq̄ ambulauerat. **Dic** audiuit **Paulū** loquētē. Qui intuit̄ eū et vidēs q̄ fidem haberet vt saluus fieret dixit magna voce. Surge sup̄ pedes tuos rectus. Et exiit et ambulabat. Turbe aut̄ cū vidissent qd̄ fecerat paulus: leuauerunt vocē suam lycaonice dicētes. **Dij** filies facti hōib̄ descēderūt ad nos. Et vocabāt barnabā iouē. **Paulū** nō mercurium. quā ipse erat dux vbi. **Sacerdos** q̄ iouis q̄ erat ante ciuitatē. tauros et coronas ante ianuas afferēs cuius pplis volebat sacrificare. **Quod** vbi audierūt apli barnabas et **Paulus** p̄scissis tunicis suis exiierūt in turbas clamātes et dicentes. **Viri** qd̄ h̄ facitis. **Et** nos mortales sumus si miles vobis hōies annunciātes vobis ab his vanis cōverti ad deū vnus: qui fecit celū et terrā et mare et oīa que in eis sunt: qui in p̄teritis gētiōib̄ dimisit oēs gentes ingredi vias suas. **Et** qd̄ nō sine testimonio semetipsuz reliquit benefaciēs d̄ celo dās pluuias et t̄pa fructifera im-

plens cibo et leticia corda eorū. et h̄ dicētes vix sedauerūt turbas ne sibi imolarent. **Sup** uenerūt aut̄ qdā ab antiochia et iconio iudei. et p̄suasit turbis lapidātes paulū traxerūt extra ciuitatē estimantes eū mortuū esse. **Circū** dantib̄ aut̄ eū discipulis: surgens intravit ciuitates. et postera die p̄fectus est cū barnaba in derben. **Luz** et euāgelizassent ciuitati illi. et docuissent multos reuersi sunt lystrū et iconiā et antiochiā. cōfirmantes aīas discipulorū. exhortātesq̄ vt p̄manerent in fide. et quā p̄ multas tribulatiōes oportet nos intrare in regnū dei. **Et** cū cōstituisent illi p̄ singulas ecclias p̄sbyteros et orassent cū ieiunatiōnib̄: cōmendauerūt eos dño in quē crediderūt. **Transeū** tesq̄ p̄sidā venerūt in p̄philiam et loquētes vbo dñi in pergen descenderūt in italiā et inde nauigauerūt antiochias. vnde erant traditi gr̄e dei in opus qd̄ cōpleuerūt. **Luz** aut̄ venissent et cōgregassent ecclias: retulerūt q̄nta fecisset deus cū illis. et q̄ aperuisset gentib̄ ostiū fidei. **Morati** sunt aut̄ tps nō modicū cū discipulis. **L.S.** Per accessum ap̄lorū in hierlm̄ q̄stio de legalū obseruatione proponit̄ ac soluit̄: atq̄ publicatione demādatur: ac sepatur barnabas a **Paulo** et p̄hibe cōiūgitur. **Ca. XV**

Quidā descēdētes de iudea docebant fratres. quia nisi circūdamini s̄m morē moysi nō potestis saluari. **Facta** ergo se-
ditione nō minima paulo et barnabe aduersus illos: statuerunt vt ascenderent paulus et barnabas. et quidā alij ex alijs ad ap̄los et p̄sbyteros in hierlm̄. sup̄ hac q̄stione. **Illi** ergo deducti ab ecclesia p̄transibant p̄henicē et samariā: narrātes cōuersationē gentiū. et faciebāt gaudiū magnum oib̄ fratrib̄. **Cū** aut̄ venissent hierosolymā suscepti sunt ab ecclesia et ab apostolis et senioribus: annunciātes q̄nta deus fecisset cū illis. **Sur** rererūt aut̄ qdā de heresi phariseorū q̄ crediderūt dicētes. q̄ oportet circūcidi eos: p̄cipere q̄ suare legē moysi. **Cō** uenerūtq̄ apli et seniores videre de vbo h̄. **Cū** aut̄ magna cōq̄sitiō fieret: surgens petrus dixit ad eos. **Viri** fr̄es vos scitis quā ab antiqs̄ dieb̄ deus in nob̄ elegit p̄ os meū audire gentes vbo euāgelij et credere: **Et** q̄ nouit̄ corda deus. testimoniu p̄hibuit dās illis sp̄m̄ sc̄m̄ sicut et nob̄ et nihil discreuit int̄ nos et illos fide purificās corda eorū. **Nūc** ḡ qd̄ tēptatis deū imponere iugū super ceruices discipulorū qd̄ neq̄ nos neq̄ p̄res n̄ri portare potuim̄: sed p̄ gr̄am dñi ih̄u xpi credim̄ saluari quē admodū et illi. **Ta** cuit aut̄ oīs multitudo et audiebant barnabā et paulū narrātes quāta deus fecisset signa et p̄digia in gentib̄ p̄ eos. **Et** postq̄ tacuerūt respōdit iacobus dicēs. **Viri** fr̄es audite me. **Symon** narrauit quē admodū p̄mū deus visitauit sumere ex gentib̄ pplm̄ noi suo. et huic cōcordant ver-

Esai. xvi. b

Mat. x. c
Mar. vi. b
Luce. xii. a

5. vi. c

3. iii. a et iii. a

p̄. xlv.
Apo. xiiii. b
Infra. xvii. f

Bala. xii

Actus apostolorum

Actos. ix. c.

Actos. ix. c.

Actos. ix. c.

Actos. ix. c.

Actos. ix. c.

Actos. ix. c.

Actos. ix. c.

ba prophetarum: sicut scriptum est. Post hec reuertar et reedificabo tabernaculum dauid quod decedit et diruta eius reedificabo et erigam illud: ut requiratur ceteri homines dominus, et omnes gentes super quos inuocatum est nomen meum dicit dominus facies hec. Notum a seculo est domino opus suum. Propter quod ego iudico non inquietari eos qui ex gentibus conuertuntur ad deum: sed scribere ad eos ut abstineant se a contumaciis simulacrorum, et fornicatione et suffocatio sanguinis. Moyses enim a tempore antiquis hiis in singulis ciuitatibus qui eum predicant in synagogis, ubi per omne sabbatum legit. Tunc placuit apostolis et senioribus cum omni ecclesia eligere viros ex eis: et mittere antiochia cum paulo et barnaba: iudam qui cognouerat barnabas et syluam, viros primos in fratribus, scribentes per manus eorum. Apostoli et seniores fratres hiis qui sunt antiochie et syrie et cilicie fratribus ex gentibus salutem. Quoniam audiuimus, quod quidam ex nobis crederent turbauerunt vos verbis euertentes animas vestras, quibus non mandauimus, placuit nobis collectis in unum eligere viros, et mittere ad vos cum charissimis nostris barnaba et paulo, hominibus qui tradiderunt animas suas pro nomine domini nostri ihesu christi. Misimus ergo iudam et syluam, qui et ipsi uobis uerbis referent eadem. Misum est enim spiritu sancto et nobis nihil ultra imponere uobis oneris quam hec necessaria, ut abstineatis uos ab idololatriis simulacrorum et sanguine et suffocato et fornicatione a quibus custodietes uos bene ageris. Valete illi ergo dimissi descenderunt antiochia: et congregata multitudo tradiderunt epistolam. Quam cum legissent gauisi sunt super consolatione. Judas autem et syluas et ipsi cum essent prope uobis primo consolati sunt fratres, et confirmauerunt. Facto autem ibi aliquanto tempore dimissi sunt cum pace a fratribus ad eos qui miserant illos. Misus est autem syle ibi remanere, iudas autem solus abiit iherosolimam. Paulus autem et barnabas demorabantur antiochie docentes et euangelizantes cum alijs pluribus uerbis domini. Post aliquod autem dies dixit ad barnabam paulus. Reuertentes uisitemus fratres per uniuersas ciuitates in quibus predicauimus uerbum domini: quomodo se habeant. Barnabas autem uolebat secum assumere et iohannem, qui cognouerat marcum. Paulus autem rogabat eum: ut qui discessisset ab eis de paphlagonia: et non esset cum eis in opere non debere recipi. Facta est autem dissensio ita ut discederent ab inuicem, et barnabas quidem assumpto marco nauigaret cyprius. Paulus uero electo syluam profectus est traditus gratie dei a fratribus. Merabulabat autem syria et cilitiam confirmans ecclesias: precipiens custodire precepta apostolorum et seniorum.

L. S. Paulus iunctus timotheo predicat in macedonia in ciuitate philippi: et exinde oritur eius persecutio propter phitoniam a demonio liberata: que cesi mittuntur in carcerem et liberantur. **Ca. XVI**

P Eruenit autem in derben et lustram. Et ecce discipulus quidam erat ibi nomine timotheus: filius mulieris uidue fidelis, prece gentili. Huic testimonium bonum reddebant qui in lustris erant et iconio fratres.

Huc uoluit paulus secum proficisci, et assumens circumcidit eum propter iudeos qui erant in illis locis. Sciebant enim omnes quod pater eius erat gentilis. Cum autem pertransiret ciuitates tradebant eis custodire dogmata que erant decreta ab apostolis et senioribus qui erant hierosolymis. Et ecclesie quidem confirmabant fide, et abundabant numero quotidie. Transcuntes autem phrygia et galacie regionem, uetati sunt a spiritu sancto loqui uerbum dei in asia. Cum uenissent autem in mysiam temptabant ire in bituniam, et non permisit eos spiritus ihesu. Cum autem pertransissent mysiam descenderunt troadem, et uisio per noctem paulo ostensa est. Vir marcedo quidam erat stans et decans eum et dicens. Transies in macedonia adiuua nos. Ut autem uisus uidit: statim quasi uim proficisci in macedonia certi facti quod uocasset nos de euangelizare eis. Nauigantes autem a troade recto cursu uenimus samothraciam: et sequenti die neapolini et inde philippis, que est prima pars macedonie ciuitas colonia. Erant autem in hac urbe diebus aliquot consistentes. Die autem sabbatorum egressi sumus foras portam iuxta flumen ubi uidebatur oratio esse: et sedentes loquamur mulieribus que conuenerant, et quidam mulier nomine lydia purpuraria ciuitatis thiathirenonum colens deum audiuit, cuius dominus aperuit cor intendere his qui dicebant a paulo. Cum autem baptizata esset et domus eius deprecata est dicens. Si iudicastis me fidelem domino esse introite in domum meam et manete, et coegit nos. Factum est autem eundem nobis ad orationem puellam quidam phitonem spiritum phitonem obuiare nobis, quod spiritum magnum prestabat dominis suis diuinando. Hec subsequuta paulum et nos clamabat dicens. Isti homines serui dei excelsi sunt qui annunciant uobis uiam salutis, sed autem faciebat multis diebus. Dolens autem paulus, et conuersus spiritum dixit. Precipio tibi in nomine ihesu christi exire ab ea, et exiit eadem hora. Uidentes autem domini eius quod exiit spes questus eorum: apprehendentes paulum et syluam perduxerunt in forum ad principes et offerentes eos magistratibus dixerunt. Hi homines conturbant ciuitatem nostram cum sint iudei et annunciant morem quem non licet nobis suscipere neque facere cum simus romani. Et cucurrit plebs aduersus eos, et magistratus scissis tunicis eorum iusserunt eos uergis cedi, et cum multis plagas eis imposuissent miserunt eos in carcerem, precipientes custodiri ut diligenter custodiret eos. Qui cum tale preceptum accepisset: misit eos in interiorum carcerem: et pedes eorum strinxit ligno. Media autem nocte paulus et syluas adorantes laudabant deum et audiebant eos qui in custodia erant. Subito uero tremor factus est magnus: ita ut mouerentur fundamenta carceris, et statim aperta sunt omnia ostia, et uniuersorum uincula soluta sunt. Exsperserunt autem custodes carceris et uidentes ianuas aptas carceris euaginato gladio uolebat se interficere estimans fugisse uinctos. Clamauit autem paulus uoce magna dicens. Nihil tibi mali feceris. Uniuersum enim habeo sumus. Petitoque lumine introgressus est, et tremefactus perdidit paulus

B

C

E

B

D

E

E

s. v. d. r. xj. a

S

C

Actus apostolorum

lyle ad pedes, et pducēs eos foras ait. Dñi: qđ me oportet facere vt salu' fiam. At illi dixerūt Crede in dñm ihm: et salu' eris tu et dom' tua. Et locuti sunt ei verbū dñi cū oibus q̄ erāt in domo ei'. Et tollēs eos in illa hora nocti haurit plagas eorū. Et baptizat' est ipse et ois dom' eius continuo. Cūq; pduxisset eos in domū suā apposuit eis mēsa et letat' est euz oī domo sua credēs deo. Et cū dies fact' esset miserūt magistrat' lictores dicētes. Dimitte hoies illos. Nūciauit aut' custos carceris vba hec paulo. qz miserūt magistrat' vt dimittamini. Nūc igit' exētes ite in pace. Paul' aut' dixit eis. Cesos nos publice indēnatos hoies romanos miserūt in carcerē: et nūc occulte nos eijciūt. Non ita: sed veniāt et ipi nos eijciāt. Nūciauerūt at' magistratib' lictores vba h. Timuerūtq; audito q' romani essent: et veniētes depcāti sunt eos. et educētes rogabāt vt egredereñt d' vrbe. Exētes at' de carcere: introierūt ad lidiam. et vīsīs frīb' cōsolati sunt eos et pfecti sunt.

C. S. Ponit pauli predicatio in thessalonia ac heroe: interposita ei' persecutio: et puenit atenas predicās ibi xpm. **Ca. XVII**

Cum aut' pambulassent ap'hipolim et ap'polloniā venerūt thessalonicā: vbi erat synagoga iudeoz p'm p'suetudinē autē paul' introiuit ad eos: et p sabbata tria diserebat eis de scripturis adapiens et insinuans. qz xps oportuit pati et resurgere a mortuis. et qz h est ihs xps que ego annūcio vob. Et qđā ex eis crediderūt. et adiūcti sūt paulo et syle: et de colētib' gētilibusq; multitudo mag': et mliēres nobiles nō pauce. Zelantes aut' iudei assumentesq; de vulgo viros qđā malos: et turba facta cōcitauerūt ciuitatē. et assistētes domui iasonis qre bāt eos pducere in pplm. Et cū nō inuenissent eos trahēbāt iasone: et qđā frēs ad pncipes ciuitat' clamātes: qm̄ hi q' vrbe pctāt: et huc venērūt q's suscepit iason. et hi oēs p decreta cesaris faciūt: regē aliū dicētes esse ihm. Cōcitauerunt aut' plebē et pncipes ciuitatis audiētes hec. Et accepta satisfactiōe a iasone et a ceteris: dimiserunt eos. Frēs vō confestim p noctē dimiserūt paulū et sylā in berodam. Qui cū venissent: in synagoga iudeoz introierūt. Vbi aut' erant nobiliores eoz q' sunt thessalonicē q' susceperūt vbu cū oī auiditate: q̄tidie scrutātes scripturas: si hec ita se haberēt. Et mlti qđē crediderūt ex eis et muliez gētiliū honestarū: et viri nō pauci. Cū aut' cognouissent in thessalonica iudei: qz et beroe p'dicatū est a paulo vbu dei: venerūt et illuc cōmouētes et turbātes multitudinē. Statimq; tūc paulū dimiserunt frēs: vt iret vsq; ad mare. Syllas aut' et thymothe' remāserunt ibi. Qui at deducebāt paulū: pduxerūt eū vsq; ad atenas

et accepto mandato ab eo ad syla et thymotheū vt q' celeriter veniret ad illū: pfecti sūt. Paul' aut' euz atenis eos expectaret incitabat spūs ei' in ipso vidēs idolatrie deditā ciuitatē. Disputabat igit' in synagoga cū iudeis et colētib' et i foro p oēs dies ad eos q' audierāt. Quidā aut' epicurei et stoici pbi diserebāt cū eo. et qđā dicebant. Quid vult seminuerbi' h dicere. Alij vō nouoz demonioz vidēt annunciator esse. qz Jesum et resurrectionē annūciabat eis. Et ap'p'he sum cū ad ariopagū duxerūt dicētes. Possū scire q' est h noua q' a te d' doctrina. Noua em̄ q' dā infers aurib' nris. Volum' g' scire q' dñā velint h esse. Atheniēses aut' oēs et aduene hospites ad nihil aliud vacabāt nisi aut dicere aut audire aliqd noui. Stās at' paul' in medio ariopagi ait. viri atheniēses p oia q'si supstitiosos vos video. Preteries ei' et vidēs simulacra v'ra: iuveni et arā in q' scriptū erat Ignoto deo. Quod g' ignorātes colitis: h ego annūcio vob. De q' fecimūdū et oia q' in eo sunt: h celi et terre cū sit dñs nō in manufactis tēplis h'itat. nec manib' hūanis colit' indigēs aliq: cū ipse det oib' vitā et inspirationē et oia: fecitq; ex vno omne gen' hoim in habitā sup'vniuersaz faciē terre: definiēs statuta tpa et terminos h'itatiōis eoz: q'rere deū: si forte attrectēt eū aut iueniant: quis nō lōge sit ab vno q's nostruz. In ipso em̄ viuim' et mouemur et sum' sic et qđā vroz poetaz dixerūt. Ipi' ei' et gen' sum'. Gen' g' cū sūm' dei: nō debem' estimare auro et argēto aut lapidi sculpture art' et cogitatiōis hois diuinū esset sile. Et tpa q'dem hui' ignorātie despiciēs de'. nūc annūciat hoib' vt oēs vbiq; p'iaz agāt eo q' statuit diē in q' iudicatur' ē orbē in eqtate in viro in o' statuit: fidē p'bens oib' suscitās eū a mortuis. Cū audissent aut' resurrectionē mortuoz: qđā qđē irridebant qđā vō dixerūt. Audiam' te de h itez. Sic paul' exiuit de medio eoz. Quidā vō viri adherētes ei: crediderūt. in qb' et dionisi' ariopagita et mulier noie damaris. et alij cū eis.

C. S. Pauli p'dicatio in corintho ponit euz in resurrectione aduersarioz: atq; in aduētū ei' in epheso. et adiūgit d' appolline. **XVIII**
Post h egressus ab atenis venit corinthū. et iueniēs qndā iudeū noie aqlam pōticū genere q' nup venerat ab italia et p'scallā vrozē ei'. eo q' p'cepisset claud' discedere oēs iudeos a roma. accessit ad eos. et qz eiusdē erat artis: māebat apd eos et opabat. Erāt at' sceno factorie art'. Et disputabat in synagoga p omne sabbatū. interponēs nomē dñi ihu. suadebatq; iudeis et grec'. Cū venissent at' d' macedonia syla et thymote': istabat vbo paul' testificās iudeis esse xpm ihm. Cōtradictib' at' eis et blasphemātib' excutiens vestimenta sua. Dixit ad eos

Actus apostolorū

Sanguis vester sup caput vrm. Quidus ego
ex hoc ad gentes vadā. Et migrans inde intra
uit in domū cuiusdā noīe titi iusti colentis deū
cuius domus erat cōiūcta synagoge. Crispus
autē archisynagogus credidit dño cū omni do
mo sua et multi corinthioꝝ audiētes credebant
et baptizabant. Dixit autē dñs nocte p visionem
paulo noli timere: sed loqre et ne taceas. Pro
pter qđ ego sum tecum: et nemo apponet tibi vt
noceat te. qm̄ ppl̄s est mihi multus in hac ciui
tate. Sedit autē ibi annū et sex mēses. docz apud
eos verbū dei. Gallione autē p̄cōsule achaie: in
surrexerūt vno animo iudei in paulū: et adduxe
runt eum ad tribunal dicētes qz cōtra legē hic
persuadet hoībus colere deum. Incipiente autē
paulo apire os dixit gallio ad iudeos. Si qui
dem esset iniquū aliquid aut facinus pessimum
o viri iudei. recte vos sustinerē. si vero questio
nes de verbo et noībus legis vestre: vos ipsi vi
deritis. Iudex ego horū nolo esse. Et minauit
eos a tribunali. Apprehēdentes autē oēs sosthe
nē principem synagoge pcutiebant eū ante tri
bunal et nihil eoz gallioni cure erat. Paulus
vero cuz adhuc sustinisset dies multos fratri
bus valesciens nauigauit in syriā: et cū eo pri
scilla et aquila: qui sibi totōderat in cenchris ca
put. Habebat em̄ votū. Deuenitqz ephesum: et il
los ibi reliquit. Ipse vero ingressus synagogā
disputabat cum iudeis. Rogātibus autē eis vt
ampliori tpe maneret nō cōsensit sed valesciēs
et dicens iterum reuertar ad vos deo volente. p
fectus est ab epheso. Et descendēs cesaream a
scendit et salutauit ecclesiam et descendit anthio
chiam. Et facto ibi aliquanto tpe profectus est
pambulans ex ordine galaciam regionē et pby
giam cōfirmans oēs discipulos. Iudeus autē q
dam appollo noīe. alexādrinus genere vir elo
quens deuenit ephesum. potens in scripturis.
Hic erat edoctus viam dñi. et feruēs spū loque
bā. et docebat diligēter ea q̄ sunt Ihu: sciēs tan
tū baptisma iohānis. Hic ergo cepit fiducialis
agere in synagoga. Quē cum audissent priscilla
et aquila assumpserunt eū et diligēt̄ exposuerūt
ei viam dñi. Cū autē vellet ire achaiā: exhortati
fratres scripserūt disciplis vt susciperēt eū. Qui
cōuenisset et tulit multū his qui crediderūt. Ve
hemēter em̄ iudeos reuincebat. publice ostēdēs
p scripturas esse xpm̄ iesum.

Ca. XIX
Predicat paulus in reditu ei⁹ ad ephes
sus de veritate baptismi et euāgelij. Et describit
inspiratio regressus eius in iherlm̄ cum sedatio
ne populi ephesioꝝ.

Actus est autē cū appollo esset corinthi.
vt paulus pagratis superioribus ptibus
veniret ephesum et inueniret quosdā di
scipulos. Dixitqz ad eos. Si sp̄m̄ sc̄m̄ accepistis

credētes. At illi dixerūt ad eū Sed neqz si sp̄s
sc̄t̄s est audiui⁹. Ille rō ait. In quo ergo ba
ptizati estis. Qui dixerūt in iohis baptizate.
Dixit autē paulus Iohānes baptizauit baptizate
pn̄a ppl̄m̄ dicens: in eū q̄ ventur⁹ esset post ip̄s
vt crederent. H̄ est in ihm̄. His auditis baptizati
sunt in noīe dñi iesu. Et cū imposuisset illis ma
nus paulus. Venit sp̄s sanctus sup eos et loq
bant linguis et p̄p̄babant. Erāt autē oēs viri fe
re duo decī. Introgressus autē synagogā cū fidu
cia loquebat p tres mēses disputās et suadens
de regno dei. Cum autē quidā indurarent et nō
crederent maledicētes viā dñi corā mltitudie
discedēs ab eis segregauit discipulos q̄tidie di
sputās in schola tyrāni cuiusdā. Hoc autē factū
est p bienniū: ita vt oēs q̄ habitabāt in asia au
dirent verbū dñi iudei atqz gētiles. Virtutesqz
nō modicas q̄libet faciebat de⁹ p manū pauli
ita vt etiaz sup languidos deferrent a corpe ei⁹
sudaria et semicincta et recedebāt ab eis lāguos
res et sp̄s neqz egrediebant. Temptauerūt autē
quidā et de circūeuntib⁹ iudeis exorcistis inuo
care sup eos q̄ habebāt sp̄s malos nomen dñi
iesu dicentes. Adiuro vos p iesuz quez paulus p
dicat. Erant autē cuiusdā iudei noīe scen e p̄nci
pis sacerdotū septē filij. q̄ hoc faciebāt. Rūdēs
autē sp̄s neqz dixit eis. Iesus noui et paulū scio
Vos autē q̄ estis et insiliens hō in eos in q̄ erat
demoniū pessimū et dñatus amboꝝ: inualuit
eos. ita vt nudi et vulnerati effugerēt de domo
illa. Hoc autē notū factū est oib⁹ iudeis itaqz gē
tilib⁹ q̄ habitabāt ephesi et cecidit timor sup oēs
illos et magnificabāt nomē dñi iesu. Multiqz cre
dentiū veniebāt cōfidentes et annūciātes actus
suos. Multi autē ex eis q̄ fuerāt curiosi sectati.
cōtulerūt libros et p̄buserūt eos corā oib⁹. et cō
putatis p̄cijs illoꝝ inueniēt pecuniā denarioꝝ
quinquaginta milia. Ita fortit crescebat v̄bū dei
et p̄firmabāt. His autē expletis p̄posuit paulus in
spū trāsire a macedonia et achaiā ire hierosolimā
dicens. qm̄ postq̄ fuero ibi optz me et romā vi
dere. Mittens autē in macedoniā duos et mini
strantib⁹ sibi timotheū et erastū: ip̄e remansit ad
t̄ps in asia. Facta est autē illo tpe turbatio nō mi
nima d̄ via dñi. demetri⁹ em̄ qdā noīe argētari⁹
faciens edes argēteas diane p̄stabat artificib⁹
n̄ modicū q̄stū. q̄s p̄uocās et eos q̄ eiusmōdi erāt
opifices dixit. Viri scitis qz de h̄ artificio ē no
bis acq̄sitio et videtis et auditis qz nō solū ephesi
sz pene toti⁹ asie paulus hic suadēs auertit multā
turbā dicēs. qm̄ nō sunt dii q̄ manib⁹ fiūt. Non
solū autē hec piclitabit nob̄ ps in redargutionē
venire: sed et magne diane tēplū in nihilū repu
tabit. et destrui incipiet maiestas ei⁹ quas tota
asia et orbis colit: His auditis repleti sunt ira et
exclamauerūt dicētes. Magna diana ephesioꝝ

s. i. a. r. ri. b

s. ij. r. iij. f.

B

C

D

E

Infra. eo. 1

Actus apostolorum

E Et impleta est ciuitas tota cōfusione, et impetū fecerūt vno aīo in theatrū raptō gayo et aristarcho maecdonib⁹ comitib⁹ pauli. Paulo autē uolente intrare in pplin nō pmiserūt discipli. Qui dam autē et de asiē pncipibus q̄ erāt amici eius miserūt ad euz rogātes ne se daret in theatru. Alij autē aliud clamabāt. Erat em̄ ecclia cōfusa et plures nesciebāt qua ex causa puenissent. De turba autem detraxerūt alexadrū ppellētibus eum iudeis. Alexāder autē manu silentio postulato, uolebat reddere rōnem ppfo. Quē ut cognouerūt iudeum esse, vox facta est vna oīm quasi p horas duas clamatiū. Magna diana ephesiorū. Et cū sedass⁹ scriba turbas: dixit. Viri ephesij q̄s est hoīm q̄ nesciat ephesiorū ciuitatē cultricem esse magne diane ionisq̄ plis. Cū ergo bis cōtradici nō possit: oportet vos sedatos esse et nihil temere agere. Adduxistis em̄ hoīes istos neq̄ sacrilegos neq̄ blasphemātes deā uestrā. Quōd si demetri⁹ et qui cū eo sūt artifices hnt aduersus aliquē cām cōuētus forēses agunt: et p psules sunt: accusent inuicē. Si qd autē alterius rei q̄ritis in legitima ecclia poterit absolui. Nā et periclitamur argui seditiōis hodiernae cū nullus obnoxius sit d̄ quo possumus reddere rōnē cōcursus isti. Et cū hec dixisset dimisit ecclias.

L.S. Remotis insidijs iudeoz ponit p̄cessus pauli p viam ad hierusalē p diuersa loca in quibus predicauit. **Ca. XX**

A **P**ost q̄ autē cessauit tumult⁹ vocatis paulus discipulis et exhortat⁹ eos ualedixit et pfectus est ut iret in macedoniā. Cuz autē p̄bulasset ptes illas et exhortatus eos fuisset multo sp̄mone, venit ad greciā ubi cum secisset mēses tres: facte sunt illi insidie a iudeis nauigaturo in syriā: habuitq̄ cōsiliū ut reuertere⁹ p macedoniā. Comitatus est autē euz sofipater pirrhi berocensis: thessalonicensium vero aristarchus et secundus et gaius derbeus et timotheus. asiani vero tyebycus et trophymus. Hi cum p̄cessissent sustinuerunt nos troade: nos vero nauigauimus post dies azimorū a philippis: et uenim⁹ ad eos troadem in diebus quinq̄ ubi demorati sumus diebus septē. Una autem sabbati cum cōuenissemus ad frangendū panē paulus disputabat cum eis pfecturus in crastinum. p̄traxitq̄ sermonē vsq̄ in mediā noctem. Erant autē lampades copiose in cenaculo ubi eramus cōgregati. Sedēs autē quidā adolescēs noīe eutyclus sup fenestrā cū mergeretur somno graui disputante diu paulo ductus somno cecidit de tertio cenaculo deorsum et sublatus est mortuus ad quē cum descendisset paulus incubuit super eum et cōplexus dixit. Nolite turbari. Anima enī ipsius in ipso est. Ascendens autem frangēsq̄ panē et gustās, satisq̄ allocutus

est vsq̄ in lucem: et pfectus est. Ad duxerūt autē puerū uiuentē, et cōsolati sunt nō inuime. Nos autē ascendentes nauē nauigauim⁹ in asson inde suscepturi paulū. Sic em̄ disposuerat: ipse p terrā iter facturus. Cuz autē cōuenissem⁹ in asson: assumpto eo uenim⁹ mytilenē. Et inde nauigantes sequenti die uenimus contra chium, et alia die, applicuim⁹ samū, et sequenti die uenimus myletū. Proposuerat em̄ paul⁹ transnauigare ephesum, ne qua mora illi fieret in asia: festinabat em̄ si possibile sibi esset ut dies penthecosten faceret hierosolymis. A mileto autē mittens ephesum uocauit maiores natu ecclie qui cum uenissent ad eum et simul essent: dixit eis. Vos scitis a primo die qua ingressus sum in asiam q̄liter uobiscū per oīe temp⁹ fuerim seruiens dño cuz omni humilitate et lachrymis et temptationib⁹ que mihi acciderūt ex insidijs iudeoz: quomōdō nihil subtraxerim uobis utiliū quo minus ānunciare uobis et docere uos publice, et p domos: testificans iudeis atq̄ gentilibus in deū p̄niam et fidē in dñm nostrū iesu xpm. Et nūc ecce ego alligatus spiritu uado in hierlm: que in ea uentura sunt mihi ignorans nisi q̄ sp̄s sanct⁹ per oēs ciuitates mihi p̄testatur dicens: qm̄ uincula et tribulatōes hierosolymis me manent. Sed nihil hoz uereor, nec facio aiām meā p̄ciosiorē q̄ me: dummodo cōsumē cursum meū et ministeriū uerbi qd̄ accepi a dño iesu testificari euangeliū gratie dei. Et nūc ecce ego scio qz ampl⁹ nō uidebitis faciē meā uos oīs p quos transiui predicans regnū dei. Quapropter contestator uos hodierna die, qz mūdus sum a sanguine oīm. Non em̄ subterfugi quo minus nūciare omne p̄siliū dei uobis. Attendite uobis et uniuerso gregi in quos sp̄s sanctus posuit ep̄os regere ecclia dei quā acq̄ fuit sanguine suo. Ego scio qm̄ intrabūt post discessionē meā lupi rapaces in uos: nō parcentes gregi. Et ex uobis ip̄is erurgent uiri loquentes p̄uersa ut adducant discipulos post se. Propter qd̄ uigilate memoria retinentes, qm̄ p triēnum nocte et die nō cessauim⁹ cum lachrymis monens unūquēq̄ uestrū. Et hūc cōmendo uos deo et uerbo gr̄e ip̄ius q̄ potens est edificare et dare hereditatē in sanctificationis oibus. Argentum et aurū aut uestem nulli⁹ cōcupiui sic ip̄i scitis, qm̄ ad ea que mihi opus erāt et hi s q̄ mecum sunt ministrauerūt manus iste. Omnia ostendi uobis, qm̄ sic laborantes oportz suscipere infirmos: ac meminisse uerbi dñi. Iesu: qm̄ ip̄e dixit. Beatius est magis dare q̄ accipere. Et cū hec dixisset: positus genib⁹ suis orauit cum oīb⁹ illis. Magnus autē fletus factus est oīm et pcumbentes sup collum pauli: osculabant eum dolentes maxime in uerbo quod dixerat, quo

Actus apostolorum

niam ampli⁹ faciē eius nō essent visuri. Et deducebant eum ad naues.

C. S. Post aduent⁹ pauli in Thyaro et cesarea et benigna ei⁹ receptio in hierusalē a christianis et a iudeis interfectio pauli querit ac ab eisdem eripitur. **Ca. XXI**

Cum autē factū esset ut nauigarem⁹ abstrahi ab eis. recto cursu venim⁹ chouz et sequenti die rhodū: et inde patharā. Et cum inuemssem⁹ nauē transfretantē in phenicē ascendētes nauigauim⁹. Cum apparuissemus autē cyp⁹ relinq⁹ntes eā ad sinistra nauigauim⁹ in syriā et venim⁹ thyrū. Ibi enī nauis expositura erat onus. Inuentis autē discipulis mansim⁹ ibi diebus septē. Qui paulo dicebant p⁹ spiritus ne ascenderet hierosolimā. Et expletis diebus profecti ibam⁹: deducētibus nos oib⁹ns cū v⁹oribus et filiis vsq⁹ foras ciuitatē: et positis genibus in litore orauim⁹. Et vale fecissim⁹ inuices ascendim⁹ nauē. illi autē redierūt in sua. Nos vero nauigatiōe explicita a tyro descēdim⁹ ptolomaidā et salutatis frīb⁹ns mansimus die vna apud illos. Alia autē die pfecti venimus cesareā. Et intrātes domū philippi euāgeliste q⁹ erat vnus de septē: māsim⁹ apud eū. Huic autē erant quatuor filie virgines pphetātes. Et cum moraremur p⁹ dies aliquot: supuenit quādam vir a iudea ppheta noīe agabus. Is cū venisset ad nos tulit zonā pauli: et alligans sibi pedes et man⁹ dicit. Hec dicit spūssanct⁹. Virū cui⁹ ē zona h⁹ sic alligabūt in igrim iudei et tradēt i man⁹ gētū. Quōd cū audissemus rogabam⁹ nos, et q⁹ loci ill⁹ erāt ne ascēderēt hierosolimā. Tūc rēdit paul⁹ et dicit. Quid facitis flētes et affligētes cor meum. Ego autē nō solū alligari. sed et mori in ihrl⁹ paratus sum ppter nomē dñi ihu. Et cū ei suadere nō possem⁹ quieui⁹ dicētes. Dñi volūtas fiat. Post dies autē istos p⁹parati ascēdebam⁹ in hierusalē. Venit autē quidā ex discipulis a cesarea nobiscum: adducētes secū apud quē hospitaremur iasonē quendā cyp⁹ antiquū discipulum. Et cū venissem⁹ hierosolimā libēter exceperūt nos frēs. Sequenti autē die introibat paul⁹ nobiscū ad iacobū oēsq⁹ collecti sūt seniores. Quos cū salutasset narrabat p⁹ singla q⁹ deus feciss⁹ in gētib⁹ p⁹ misteriu⁹ illius. At illi cū audissent magnificabāt deū: dixerūtq⁹ ei. Vidēs frater q⁹ multa sūt in iudeis q⁹ crediderūt. oēs emulatores sūt legis. Audierūt autē de te q⁹ discessionē doceas a moyse coz q⁹ p⁹ gētes sūt iudeoz: dicēs nō d⁹bere eos circūcidere filios suos neq⁹ s⁹ p⁹suetudinē ingredi. Quid ergo est. Utiq⁹ oportet cōuenire mltitudinē. Audiēt ei te supuenisse. Hoc ergo fac q⁹ tibi dicim⁹. Sūt nob⁹ viri quatuor votū hñtes sup se. Dis assūpti sc⁹ificate cū illis. et impende in illis vt radāt capita et sciāt oēs. q⁹ q⁹

de te audierūt falsa sunt: sed ambulās et ipse custodiēs legē. De his autē q⁹ crediderūt ex gētib⁹ nos sc⁹sim⁹ indicātes vt abstineāt se ab idolis immolato et sanguine et suffocato et fornicatiōe. Tūc paul⁹ assumptis viris postera die purificatus cū illis itrauit i templū annūciās expletōez dierū purificatiōis donec offeret⁹ p⁹ vno q⁹ eoz oblatio. Dū autē septē dies psumaret⁹ hi q⁹ de asia erāt iudei cū vidissent eū i tēplo p⁹citauerūt oēm pplm⁹ et iniecerūt ei man⁹ clamātes. Viri isrlite adiunate. Dic ē hō q⁹ aduers⁹ pplm⁹ et legē et locū hūc oēs vbiq⁹ docēs isup⁹ et gētes iduxit i tēplū et violauit sc⁹m locū istū. Viderāt enī trophimū ephesuz in ciuitate cū ipso: quē estimauerūt: qm̄ in templū introduxisset paul⁹. Comotata est ciuitas tota: et facta est cursio ppli. et apphēdētes paulū trahēbāt eū extra templū et statū clausē sunt ianue. Querentib⁹ autē eū occidere nūciatus est tribuno cohortis. q⁹ tota cōfundit⁹ hierlm. Qui statim assūptis militibus et centurionib⁹ decurrit ad illos. Qui euz vidissent tribunū et milites: cessauerūt p⁹cutere paulū. Tūc accedēs tribun⁹ apphēdit eū et iussit eū alligari catib⁹ duab⁹ et interrogabat q⁹ eēt. et q⁹ fecisset. Alij autē aliud clamabāt i turba. et cū nō posset certū cognoscere p⁹ tumultu. iussit duci eū in castra. et cū venisset ad grad⁹. cōtigit vt portaret⁹ a militib⁹ p⁹ vim ppli. Sequēbāt eū mltitudo ppli clamās. tolle eū. Et cum cepisset induci in castra: paul⁹ dicit tribunō. Si licet mihi loq⁹ aliqd ad te. Qui dixit ei grece: nosti. Nōne tu es egypti⁹ qui añ hos dies tumultū p⁹citasti: et eduxisti i desertū quatuor milia viroz sicarioz. Et dixit ad euz paul⁹. Ego homo suz quidē iudeus a tharso cilicie: nō ignote ciuitatis mūiceps. Rogo autē te p⁹mitte mihi loq⁹ q⁹ ad pplm. Et cū ille p⁹misisset paul⁹ stās in gradibus annuit manu ad plebē. et magno silentio. facto. allocut⁹ est lingua hebreā dicens.

C. S. Alloquitur paul⁹ pplm iudaicū de sua apud iudeos cōuersatiōe ac cōuersiōe ad xp̄s euz visione sibi facta apud damascū q⁹ a iudeis celus dicit se fore romanū. **XXII.**

Viri frēs et p⁹res audite quā ad vos nūc reddo rationē. Cū audissent autē. q⁹ hebreā lingua loq⁹tur ad illos mag⁹ p⁹stiterūt silentiū. Et dixit. Ego suz. vir iudeus natus tharso cilicie: nutritus autē in ista ciuitate secus pedes gamalielis erudit⁹ iuxta vitatē patne legis: emulatoz legis sicut et vos oēs estis hodie q⁹ hāc vitā p⁹secut⁹ suz vsq⁹ ad mortē alligans et tradēs i custodias viros ac mlieres sic p⁹cept⁹ sacerdotū mihi testimoniū reddit et oēs maiores natu. a q⁹ et eplās accipiēs ad frēs damascū p⁹gebāt vt adducere inde vinctos i hierlm vt punirent. Factū est autē eunte me et appropinquante. Damasco media die. subito de celo circūful-

Sup. viij. a. et. xij. b.

Actus apostolorum

fit melux copiosa. et decidens in terrā audiui
vocē de celo dicentē mihi. Saule saule qđ me p
seq̄ris. Ego aut̄ respōdi. Quis es dñe. Dixitq̄
ad me. Ego sum iesus uazaren⁹: quē tu pseq̄ris
Et qui mecū erant lumē quidē viderūt. vocē aut̄
eius nō audierūt. qđ loq̄bat̄ mecū. Et dixi. Quid
facias dñe Dñs aut̄ dixit ad me. Surgēs vade
damascū. et ibi tibi dicef de oib⁹ qđ te oporteat fa
cere. Et cuz nō viderē p̄ claritate lumis illi⁹: ad
manū deductus a comitib⁹: veni damascū. Ana
nias aut̄ quidā vir fm legē testimoniū hñs ab
omnib⁹ cohābitantib⁹ iudeis. veniens ad me et
stans dixit mihi. Saule frater respice. Et ego
eadez hora resperi in eū. At ille dixit. De⁹ patrū
nostroy p̄ordinavit te. vt cognosceres volūtātē
eius. vt videres iustū. et audires vocē ex ore ei⁹.
quia eris testis illi⁹ ad oēs hoies eoy qđ vidisti et
audisti. Et nē qđ moraris. Erurge et baptizare
et ablue pctā tua innocato noie ipsius factū est
āt reuertēti mihi in iherl̄m et oranti in tēplo: fieri
me in stupore mētis et videre illū dicētē mihi. Fe
stina et exi velociter ex hierl̄m. quō nō recipient
testimoniū tuū de me. Et ego dixi. Dñe. ipi sciūt
qđ ego eram cōcludens in carcerē et cedens p̄ sy
nagogas eos qđ credebant in te. Et cū funderet̄
sanguis stephani testis tui. ego astabā. et cōsen
tiebā et custodiebā vestimēta iterficiētū illū. Et
dixit ad me. Vade qm̄ ego in natōes lōge mittā
te. Audiebāt aut̄ eū vsq̄ ad b̄ iherl̄m et leuauerunt
vocē suā dicētes. Tolle d̄ terra huiusmodi. Nō
em̄ fas est eum vinere. Vociferantib⁹ aut̄ eis et
p̄iicientib⁹ vestimēta sua et pulcrē iactantib⁹ in
acré iussit tribun⁹ induci eū i castra. et flagellis
cedi. et torqueri eū vt sciret p̄pter quā causas sic
acclamarent ei. Et cū astrinxisset eū loris dixit
astanti sibi centurioni paul⁹. Si hoīem romanū
et indēnatū licet vobis flagellare. qđ audito cen
turio accessit ad tribunū. et nūciauit ei dicens.
Quid actur⁹ es. Hic em̄ hō ciuis roman⁹ est. Ac
cedens aut̄ tribun⁹ dixi illi. Dic mihi si tu roma
nus es. At ille dixit. Et nā et rñdit tribun⁹. Ego
multa sūma ciuilitatē hāc cōsecut⁹ sum. Et pau
lus ait. Ego aut̄ et nat⁹ sum. Protin⁹ g⁹ dissesse
rūt ab illo qđ eū torturi erant. Tribun⁹ qđ timuit
postq̄ rescuit qđ ciuis roman⁹ eēt. et qđ allegassz
eū. Postera aut̄ die volens scire diligent⁹ qđ ex
causa accusaret̄ a iudeis soluit eū et iussit sacer
dotes cōuenire et om̄e consiliū. et p̄ducens pau
lū statuit inter eos.

C. S. Tribun⁹ vocat pau li accusatores inter
quos dissensio pcuratur. ac oriz̄ p̄tra paulū no
ua machinatio atq̄ eisdem frustratio. XXIII.

Tntēdēs aut̄ i p̄siliū paul⁹ ait. Viri frēs
ego oī cōscia bona cōuersat⁹ suz añ dcū
vsq̄ in hodiernū diē. P̄ncipēs at̄ sac̄do
tū ananias p̄cepit astantib⁹ dei p̄cutere os eius

Tūc paul⁹ dixit ad eū. Percutiet te de⁹ pies de
albate. Et tu sedēs iudicas me fm legē et p̄ legē
iubes me p̄cuti. et qđ astabāt dixerūt. Sūmū sac̄
dotē dei maledic. Dixit at̄ paul⁹. Nesciebā frēs
qđ p̄ncipēs ē sac̄dotū. Sc̄ptū ē em̄. P̄ncipēs ppli
tui nō maledices. Sciēs at̄ paul⁹ qđ vna ps cēt
saduceoy et alia phariseoy exclamauit in p̄silio
Viri frēs ego phariseus suz fili⁹ phariseoy. De
spe et resurrectōe mortuoy ego iudicoz. et cū b̄ di
xisset sc̄tā ē dissensio int̄ phariseos et saduceos
et soluta ē mltitudo. Saducei at̄ dicāt nē eē resur
rectōes mortuoy. neq̄ anglz neq̄ sp̄m: pharisei
at̄ vtraq̄ p̄fitēt. Fact⁹ ē at̄ clamor magn⁹ et exur
gētes qđā phariseoy pugnabāt dicētes. Nihil
mali iuenim⁹ in hoīe isto. Quid si spūs locut⁹
est ei aut̄ āgel⁹. Et cū magna dissensio sc̄a eēt ti
mēs tribun⁹ ne discerpet̄ paul⁹ ab ipsis iussit mi
lites descēdēt et rape eū d̄ medio eoy ac d̄ducef
eū in castra. Seq̄nti at̄ nocte assistēs ei dñs ait.
Cōstās esto. Sic ei testificat⁹ es d̄ me i iherl̄m. sic
te oportz et rome testificari. Sc̄a at̄ die collegerūt
se qđā ex iudeis et deuouerūt se dicētes. neq̄ mā
ducaturus neq̄ bibituros donec occiderēt pau
lū. Erāt at̄ plusq̄. xl. viri qđ hāc p̄iurationē fece
rant qđ accesserūt ad p̄ncipēs sac̄dotū et seniores: et
dixerūt. Deuotōe deuouim⁹ nos nihil gustaturos
donec occidam⁹ paulū. Nūc g⁹ vos notū facite
tribuno cū p̄silio: vt p̄ducatur illū ad vos tāq̄ ali
qđ certi⁹ cognituri de eo. Nos hō priusq̄ appro
piet̄ pati sum⁹ iterficiēt̄ illū. Quō cū audissz fili⁹ so
roris pauli infidias vēit et itrauit i castra nūcia
uitq̄ paulo. Vocās at̄ paul⁹ ad se vnū ex cēturi
onib⁹ ait: adolescētē hūc adduc ad tribunū. Nō
em̄ aliqđ indicare illi. Et ille qđē assumēs eū du
xit ad tribunū et ait. Vicit⁹ paul⁹ rogauit me hūc
adolescētē p̄ducē ad te hñtē aliqđ loq̄ tibi. Ap
prehēdēs at̄ tribun⁹ manū illi⁹ secessit cū eo seoz
suz et iūrogauit illū. Quid ē qđ hēs idicare mi
hi. Ille at̄ dixit Iudeis p̄uēit rogare te vt crasti
na die p̄ducas paulū in p̄siliū qđsi aliqđ certi⁹ in
qđsituri sint de illo tu hō ne credider̄ ill. Infidiā
tur ei ei ex eis viri āpli⁹ qđ qdragita qđ se deuoue
runt nō māducare neq̄ bibere dōec interficiāt
eū et nūc pati sūt expectātes p̄missuz tuū. Tribu
n⁹ igit̄ dimisit adolescētē p̄cipiēs ei ne cui loq̄
ret: qm̄ b̄ nota sibi fecisset. Et vocat̄ duob⁹ cēturi
onib⁹ dixit ill. Parate milites ducētos vt eant
vsq̄ cesareā: et eq̄tes septuaginta et lancerarios
ducētos a tertia hōra nocti et iumēta p̄pate: vt i
ponētes paulū saluū p̄ducerēt ad felicē presidē
timuit ei ne forte rapent eū iudei et occiderēt et
ipse postea calūniā sustinerz: tāq̄ acceptur⁹ pe
cuniā scribēs ei eplaz cōtinentē b̄. Claud⁹ lyfi
as optimo p̄sidi felici salutē. Virū hūc cōphēn
suz a iudeis et incipiētē iterfici ab eis supueniēs
eū exercitu eripui cognito. qđ roman⁹ ē. volēs qđ

S. ir. a
i. L. xv. b
Bala. i. c

L

D

E

S. vj.

A

B

A

Erodian

Phili. 1.

Mat. 23.

infra. 23.

6

B

B

D

E

D

S

S

Actus apostolorū

scire cāz quā obijciēbāt illi deduci eū i sciliū eoz. Quē inveni accusari de q̄stioib⁹ legis ipoz. nihil hō dignū morte. aut vicul hntē crimē. Et euz mi hi platū eēt de isidijs q̄s pauerāt illi misi eū ad te denūciās ⁊ accusatozib⁹ vt dicāt apd te. Vale Milites hō fm p̄ceptū sibi assumētes paulū duxerūt p noctē i atipfidē ⁊ postera die dimissis eū tib⁹ vt cū eo irēt: reuersi sūt ad castra. Qui cū venissent cesareā ⁊ tradidissent ep̄lāz p̄sidi statuerūt aū illū ⁊ paulū. Eū legisset at ⁊ interrogasset de q̄ puincia esset: ⁊ cognoscens qz de cilicia audite inquit cū accusatores tuuenerint. Iussitqz in pretorio herodis custodi eum

L. S. Accusat paul⁹ apd cesareā, post cui⁹ rñ sionem differē snia iudicis **XXIII**

Post q̄ncz at dies descēdit p̄nceps sacerdotū ananias cū seniorib⁹ q̄busdā et tertullo q̄dā oratore q̄ audierūt p̄sidiē aduersus paulū. Et citato paulo. cepit accusare tertullus dicēs. Eū i mltā pace agam⁹ p te ⁊ mltā corrigā p tuā puidētiā sp ⁊ vbiqz suscipim⁹ optie felix cū oī ḡarūactōe. Nō diuti⁹ at te p̄trabā. oro breuē audias nos p tua clemētia. Inuēim⁹ hūc hoīez pestiferū ⁊ scitātē seditioez oīb⁹ iudeis in vniuerso orbe ⁊ auctore seditiois secte nazareoz. q̄ et tēplū violare conat⁹ ē quē ⁊ app̄hēsū voluim⁹ s̄ legē n̄raz iudicare. Supueniēs at tribun⁹ lysias cū vi mag⁹ eripuit eū de manib⁹ n̄ris iubēs accusatores ei⁹ ad te venire a q̄ poterit ipe iudicās d oīb⁹ istī cog⁹ scere: d q̄b⁹ nos accusam⁹ eū. Adiecit at ⁊ iudei dicētes. h ita se h̄re. Rndit at paul⁹ annūte sibi p̄sidiē dicere. ex mlti⁹ am̄is te eē iudicē gēti huic sciēs: bono aīo p me satisfaciā. potes ei cognoscere qz n̄ pl⁹ sūt mihi dies q̄ duo decī ex q̄ ascēdi adorare i hierlm ⁊ neqz i tēplo i uenerūt me cū aliq̄ disputātē aut scursum faciētē turbe neqz i synagogis neqz i citate neqz pbare pnt tibi d q̄b⁹ me nūc accusāt. p̄fiteor at h tibi q̄ fm sectā quā dicūt heresim sic defuio p̄ri ⁊ deo meo: credēs oīb⁹ q̄ i legez p̄p̄bis sc̄pta s̄ sp̄ h̄ns i deū quā ⁊ hi ipi expectāt resurrectioez futuraz iustoz ⁊ iūqz. In h ⁊ ipe studio sine offendiculo p̄sciaz h̄re ad deū ⁊ ad hoīez sp̄ p̄d̄ ānos at p̄les clēofinas factur⁹ i gētē meā v̄ei ⁊ oblatōes ⁊ vota i q̄b⁹ iuenerūt me purificatū i tēplo n̄ cū turba neqz cū tumultu. ⁊ app̄hēderūt me clamātes ⁊ dicētes. tolle iūmicū n̄rz. Quidā at ex asia iudei q̄s optebat apd te p̄sto eē ⁊ accusat si q̄ h̄rent aduersus me: aut hi ipi dicāt si qd iuenerūt i me iniq̄tatis cū stez i scilio: nisi d vna hac solūmō voce q̄ clamaui iter eos stās qm̄ d resurrectōe mortuoz ego iudicoz hodie a vobis. Distulit at illos felix certissime sciēs de via hac dicēs. cū tribun⁹ lysias descēderit audiā vos. Iussitqz ceturioni custodi re eū ⁊ h̄re reqz nec quēq̄ d suis pbibere m̄stra re ei. Post aliq̄ at dies veniēs felix cū drusilla

vroze sua q̄ erat iudea vocauit paulū et audinuit ab eo fidē q̄ est i xpm̄ iesuz. Disputate at illo d iusticia et castitate et de iudicio futuro tremefact⁹ felix r̄ndit. Qd nūc attinet: vade: tpe at oportio accersiaz te: simul et spans q̄ pecunia ei darefa paulo. p̄pter qd et frequēter accersiens eū: loq̄ batur cū eo. Biēmo at expleto. accepit successorem felix portium festuz. volens at ḡam presta re iudeis felix reliquit paulum vinctum.

L. S. Accusat paul⁹ apd festū. a q̄ romā p̄pter appellatioez interpositam mittit ac indicat fest⁹ regi agrippe de paulo. **XXV**

Festus g⁹ cū venisset i puiciā p̄ tribunū ascendit hierosolymā a cesarea. Audierūt qz eū p̄ncipes sacerdotū ⁊ p̄mi iudeoz aduers⁹ paulū. ⁊ rogabāt eū postulātes ḡraz aduersus eū vt iuberet p̄duci eū i hierl̄z iudicās itēdētes vt interficerēt eū i via. Fest⁹ at r̄ndit suari qdē paulū i cesarea se at maturi⁹ p̄fectuz. Qui g⁹ in vob ait potētes s̄ descēdētes sil si qd ē i viro crime accusēt eū. Demorat⁹ at int̄ eos dies n̄ aplū q̄ octo aut decē descēdit cesareā ⁊ alfa die sedit p̄ tribunali. ⁊ iussit paulū adduci. q̄ cū p̄ductus eēt: circūsteterūt eū q̄ ab hierosolyma descēderāt iudei mltas ⁊ q̄ues cās obijciētes q̄s n̄ poterāt pbare paulo rōez reddēte. qm̄ neqz i legē iudoz neqz i tēplū neqz i cesarē q̄c̄q̄ peccauit Festus at volēs ḡraz p̄stare iudeis r̄ndēs paulo dixit. Vir hierosolymā ascēdere ⁊ ibi de his iudicari apd me. Dixit at paul⁹ ad tribūal cesarīsto ibi me oz iudicari. Iudeis nō nocui: sic tu meli⁹ nosti. Si em̄ nocui: aut dignum morte aliqd feci: n̄ recuso mori. Si hō nihil ē eoz q̄ hi accusāt me: nēo pōt me illis donare. Cesare appello. Tūc fest⁹ cū cōcilio locut⁹ r̄ndit. Cesare appellasti: ad cesarem ibis. Et cū dies aliq̄ trāfacti essēt: agrippa rex et bernice descēderūt cesareā ad salutādū festum. Et cū dies p̄les ibi morarent: fest⁹ regi idicauit de paulo dicēs. Vir qdā ē derelict⁹ a felice vict⁹ de q̄ cū essez hierosolymis adierūt me p̄ncipes sacerdotū ⁊ seniores iudeoz postulātes aduersus illū dānatōez. Ad q̄s r̄ndi. qz n̄ ē romanis p̄suetudo donare aliquē hoīez p̄sq̄ is q̄ accusat p̄ntes h̄eat accusatores. locūqz defendendi accipiat ad abluēda crimia q̄ ei obijciunt. Eū g⁹ huc ouenissent sine vlla dilatōe i seq̄nti die sedēs p̄ tribūali iussi adduci viz. De q̄ cū stetit accusatores nullā cām deferebāt: d q̄b⁹ ego suspicabar malū q̄stioes hō q̄sdā de sua supstitioe h̄ebāt aduers⁹ eū: ⁊ d qdā iesu defūcto quē affirmabat paul⁹ vi uere. Hesitās at ego de h̄mōi q̄stioe dicebā. si vellet ire hierosolymā ⁊ ibi iudicari d istis. Paulo at appellāte vt suaret augusti cognitiōi iussi seruari eū donec mittā eū ad cesarē. Agrippa at dixit ad festū. Volebā ⁊ ipe hoīez audire. Cras in

Actus Apostolorum

quod audies eum. Alia autem die cum venisset agrippa et bernice cum multis habitante et introisset in adiutorium cum tribus et viris principalibus civitatis iubeie festo adductus est paulus. Et dixit festus. Agrippa rex et omnes qui sunt adestis nobiscum viri: videtis hunc hominem de quo omnis multitudo iudeorum impellavit me hierosolymis petentes et acclamantes non optere eum vivere apostoli? Ego vero cooperi nihil dignum morte eius admisisse. ipse autem hoc appellante ad augustum iudicavi mittere. De quo quod certum scribam domino non habeo propter quod perduci eum ad vos et maxime ad te rex agrippa: ut interrogatoe facta habeas quid scribam. sine ratione enim mihi videtur mittere vincitum et casum eius non significare.

L.S. Respondet paulus agrippe ac festo presidi de cuius responsione habetur collatio.

XXVI

Agrippa vero ad paulum ait. Permittis tibi loqui pro teipso. Tunc paulus extenta manu cepit rationes reddere, de omnibus quibus accusor a iudeis rex agrippa estimo me beatum apud te cum sit defensurus me hodie maxime te sciens omnia que apud iudeos sunt consuetudines et questiones, propter quod obsecro patienter me audias. Et quodam vitam meam a iuventute que ab initio fuit in gente mea in hierosolymis noviter omnes iudei presciantes me ab initio si velint testimonium perhibere quam finem certissimam sectam nostre religionis viri pharisei, et nunc in spe que ad presens nos re promissionis facta est a deo isto iudicio subiecti in quo duodecim tribus nostre nocte et die defunctes sperant de venire. De quo spe accusor a iudeis rex. Qui incredibile iudicat apud vos si deus mortuos suscitavit. Et ego quodam estimaveram me adversus nomen iesu nazareni debere multa contra agere, quod et feci hierosolymis. Et multos sanctorum ego in carceribus inclusi a principibus sacerdotum potestate accepta: et cum occiderent detuli in iaz, et pro omnes sinagogas frequenter puniens eos compellebam blasphemare et apostoli infames in eos persequebar usque in exteris civitates. In quibus dum irem damascum eius potestate et permissu principis sacerdotum, die media in via vidi rex de celo supra splendore solis circumfulsisse me lumine, et eos qui me cum suis erant omnes nos cum decidissemus in terram audini vocem loquentem mihi hebraica lingua. Saule saule quod me persequeris. Durum est tibi contra stimulum calcitrare? Ego autem dixi. Quis es domine? Dominus autem dixit. Ego sum iesus nazarenus quem tu persequeris. Sed exurge et sta supra pedes tuos. Ad hoc enim apparui tibi ut constituam te ministrum et testem eorum quod vidiisti et eorum quibus appeto tibi, eripiens de te populis et gentibus. in quibus nunc ego mitto te aperire oculos eorum ut convertantur a tenebris ad lucem, et de potestate sathane ad deum ut accipiant remissionem peccatorum et sortem iter sanctorum per fidem que est in me. Unum rex agrippa non fui incredulus celesti visioni: sed his qui sunt damasci presulum et hierosolymis et in omnem regionem iudee, et gentibus annuntiabam ut penitus agerent: et converterentur ad deum digna penitentia opera facientes. Hac ex causa me iudei cum essem in

templo comprehensus temptabant volentes me interficere. Aurilio autem adiuratus dei usque in hodiernum diem testimonio stificans minori atque maiori. nihil enim dicens que ea que prophete locuti sunt futura esse et moyses, si passibilis christus, si presulum ex resurrectione mortuorum, lumine annuntiatum est populo et gentibus. Hec loquente eo et rationes reddente festus magis voce dixit. Insanis paulus. Multo te iste ad insaniam convertit. Et paulus non insano inquit optime feste: sed veritas et sobrietas verba eloquitur. Scit enim de his rex ad quem et constanter loquitur. Laterc enim eum nihil horum arbitror, neque enim in argulo quodam horum gestum est. Credis rex agrippa prophetis. Scio quod credis. Agrippa autem ad paulum. In modico suades me christianum fieri. Et paulus. Opto apud deum et in modico et in magno non timere: sed etiam omnes qui audiunt hodie fieri tales qualis et ego sum, exceptis vinculis his. Et exurrexit rex et presules et bernice et qui assistebant eis. Et cum secessissent loquebantur ad invicem dicentes quod nihil morte aut vinculis dignum quod fecit homo iste. Agrippa autem festo dixit. Dimitti poterat homo hic si non appellasset cesarem.

L.S. Describitur pauli navigatio per mare in via ad romam et eius naufragium.

XXVII

Autem iudicatum est navigare eum in italia et tradi paulum cum reliquis custodiis centurioni nomine iulio cohorti auguste ascendentes navem hadrumetinam incipientem navigare circa asie loca sustulim proseverate nobiscum aristarcho macedone thessalonicense. Sequenti autem die venimus sidonem. Dum autem tractas iulius paulum permisit ad amicos ire: et curam sui agere. Et inde cum sustulissem subnavigavi in cyprum prope ea que sunt venti strarii. Et pelagus cilicie et paphlie navigantes venimus lystram que est lytie: et ibi inveniens centurio navem alexandrinam navigantem in italia, transposuit nos in eam. Et cum multis diebus tarde navigarem et vir decessissem contra gnydum prohibente nos vento adnavigamus crete iuxta salmonem, et vir iuxta navigantes venimus in locum quendam que vocatur boiporum cuius iuxta erat civitas thalassa. Multo autem tempore pacto et cum iam non esset tuta navigatio eo quod ieiunium iaz preterisset: consolabatur eos paulus dicens eis. Viri vide o quam cum iuria et multo damno non solum oneris et navis sed etiam animarum nostrarum incipit esse navigatio. Centurio autem gubernatori et nauclero magis credebat quam his que a paulo dicebantur. Et cum aperire portum non esset adhibenda dum plurimi statuerent consilium navigare inde si quomodo possent devenientes phenicem hyemare portum crete respicientem ad africanum et ad choros. Aspirante autem austro estimantes propositus se tenere cum sustulissent de asio: legebam cretam, non pro multum autem misit se contra ipas ventus typhonicus que vocatur euro aquilo. Cumque arrepta esset navis et non posset conari in ventum: data nave statibus ferebamur. In insulam autem quandam decurrentes que vocatur cauda potuimus viri obtinere scapham, qua sublata adiu

s. ix. a. trj. b

s. xii. e

infra. rj. a. trj. e

z

z

z

e

Actus apostolorum

torijs utebant accingentes nauē. timētes ne in
syrin incidere summissio vase sic ferebant. Va
lida at nob tepestate iactat] seqnti die iactū fece
rūt: tertia die suis manib⁹ armamēta piecerūt
nauis. Neq; aut sole neq; siderib⁹ apparētib⁹ p
ples dies: t tepestate si exigua iminēte iā abla
ta erat spes ois salut] nre. Et cū mltā ieiunatio
fuisse tūc stās paul⁹ in medio eoz dixit. Opor
tebat qdē oviri audite me nō tollere a creta luci
q; facere iniuriā hāc t iacturā. Et nūc suadeo
vob bono aio esse. Amissio em nulli⁹ aie erit ex
nob pter nauis. Astitut em mibi hac nocte anglis
dei cur⁹ suz ego: t cui deseruio dicēs. Ne timeas
paule cesari te oportz assistere. Et ecce donauit
tibi de⁹ oēs q nauigāt tecū. Propt qd bono aio
estote viri. Credo em deo: qz sic erit quēadmo
dū dictū ē mibi. In insulā at quādā oportz nos
deuenire. Sz postea q̄ qrtadecia nox supuenit:
nauigātib⁹ nob in hadria circa mediā noctē su
spicabāt naute appere sibi aliquā regionē. Qui
t submittētes bolidē iuenerūt passus viginti: t
pusillū inde sepati inuenerūt passus quideciz. Ti
mētes at ne in aspa loca incidere: de puppi:
mittentes anchoras q̄ttuoz optabant die fieri.
Naut] nō q̄rētib⁹ fugere d naui cū misissent sca
phā i mare sub obtētū q̄ iācipent a proza ancho
ras extēdere dixit paul⁹ cēturioniz militib⁹. Ni
si hi in nauī māserint vos salui fieri nō potestis
Tūc abscedit milites funes scaphe: t passi sūt
eā excidere. Et cū lux incipet fieri: rogabat pau
lus oēs sumere cibū dicei. Quartadecia die ho
die expectātes ieiuni pmāctis: nihil accipiētes
Propt qd rogo vos accipe cibū p salute vra. qz
nulli⁹ vrm capill⁹ de capite pibit. Et cū b dixissz
sumēs panē gras egit deo in p̄spectu oim. t cū
fregisset cepit māducare. Aieq; oēs at feti oēs t
ip̄i assūpserūt cibū. Erant nō vniuerse aie i na
ui ducēte septuagita sex. Et satiati cibo alleuia
bāt nauē: iactātes triticū in mare. Cū at dies fa
ct⁹ essz terrā nō agnoscebāt: sinū nō qndā p̄side
rabāt hñtes litt⁹ i quē cogitabāt si possent enēce
re nauē. Et cū āchoras sustulissent cōmittebāt
se mari sil laxātes iūcturas gubernaculoz: t leua
ro artemone sz aure flatū tēdebāt ad litt⁹. Et cū
incidissē in locū bithalassuz impegerūt nauē
t proza quidē fixa manebat imobilis: puppis
nō soluebat a vi maris. Militū aut cōsiliū fuit
vt custodias occiderēt ne q̄s cū enatassz effuge
ret: cēturio aut volēs seruare paulū p̄hibuit fie
ri. Iussitq; eos q̄ possent natate emittere se pri
mos t euadere t ad terrā exire: t ceteros alios
in tabulis ferebāt quosdā sup ca q̄ de nauī erāt
Et sic factū est: vt oēs aie euaderent ad terram
L. S. P̄mō naufragatiū recreatio cū reco
pensatiōe bñficij: ac venit paul⁹ romā t lete su
icipit predicās ibi x̄bū dei. **Ca. XXVIII.**

E T cū euasissem⁹ tūc cognouim⁹ qz mytile
ne isula vocabat Barbari nō p̄stabāt n̄
modicā hūanitatē nob. Accēsa em pyra
reficiebāt nos oēs. p̄t̄ ibzē q̄ iminebat t frig⁹.
cū cōgregasset at paul⁹ sarmētoz aliq̄ntā mltitu
dinē t iposisset sup ignē: vira a calore cū p̄ces
fisset iuasit manū ei⁹. vt nō videēt barbari p̄dē
tē bestia de manu ei⁹ ad iuicē dicebāt. Utq; ho
micida est hō b q̄ cū euasit d̄ martyltio nō finit
tū viuere. t ille qdē excutiēs bestia i ignē nihil
mali passus ē. At illi existimabāt eū i timore cō
uertendū t subito casurū t mori. Diu at ill expe
ctātib⁹ t vidētib⁹ nihil mali i eo fieri: p̄uertētes
se dicebāt eū eē deū. i locis at ill erāt p̄dia p̄nci
pis isule noie publij: q̄ nos suscipiēs triduo be
nigne exhibuit. Stigit at p̄ez publij febriz t di
sinteria veratū iacere. Ad quē paul⁹ itrauit: t cū
orasset t imposuissz ei man⁹ salutauit eū. Quo fa
cto oēs q̄ in isula habebāt infirmitates accedes
bant et curabant. Qui etiā mltis honorib⁹ nos
honorauerūt: t nauigātib⁹ imposuerūt q̄ neces
saria erāt. Post mēses at tres nauigauim⁹ i na
ui alexadrina q̄ in isula h̄yemauerat cui erat in
signe castroz et cū venissem⁹ siracusaz mansim⁹
ibi triduo. inde circūlegētes deuenissem⁹ regiū:
et post vnū diē flante austro scda die venim⁹ pu
theolos vbi iuētis fratrib⁹ rogati sum⁹ manere
apud eos dies septē t sic venim⁹ romā. Et inde
cū audissent frēs occurrerūt nob vsq; ad appij
foz: et trib⁹ tabnis. q̄s cū vidisset paul⁹ gras a
gēs deo accepit fiducia. Cū aut venissem⁹ romā
p̄missus ē paulo p̄manē sibi cū custodiēte se
militē. P̄ tertiū at diē puocauit p̄mos iudeoz
Cūq; venisset dicebat eis. ego viri frēs nihil ad
uersus legē faciēs aut more p̄nū vinc⁹ a h̄iero
solymis tradit⁹ suz i man⁹ romanoz: q̄ cū intro
gationē de me hūissent voluerūt me dimittere:
eo q̄ nulla eēt cā mort] i me. Cōtradictib⁹ at iu
deis coact⁹ suz appellare cesarē n̄ q̄si gentē meā
hñs aliqd accusare. p̄t̄ hāc iḡ cāz rogauī vos
videre t alloq̄. p̄t̄ sp̄e ei isrl cathena hac circū
dat⁹ suz. At illi dixerūt ad eū. Nos neq; lras ac
cepim⁹ d te a iudea. neq; adueniēs aliqs fratru
nūciauit aut locut⁹ ē qd d te malū. Rogam⁹ at a
te audire q̄ sentis. Nā de secta hac notuz est nob
quia vbiq; ei cōtradicit. Cū cōstituisent at diē
venerūt ad eū in hōpitiū plimi q̄b⁹ exponebat te
stificās regnū dei. suadensq; eis de iesu de lege
moysi t p̄p̄bis a mane vsq; ad vesperā. Et qdā
credebant his q̄ dicebant: qdā nō credebant
Cūq; inimicē nō essent cōsentētes. discebāt dicē
te paulo vnū x̄bū. Quia bñ sp̄s sanct⁹ locut⁹ est
p̄ esaiā p̄phetā ad patres n̄os dicēs. Nāde ad
p̄plm istuz: t dic. Aure audietis t nō intelligit] t
vidētes videbitis t nō p̄spiciētis. In crastinū
E ij

Esaie. vi. e
Mat. xii. b
Mar. iij. b
Luc. vii. b
Joh. xij. f

Epistola iacobi

est em cor ppli huius: et auribus griter audierunt et oculos suos compresserunt ne forte videant oculis et auribus audiant et corde intelligant. et convertant et sanent eos. Notum ergo sit vobis quoniam gentibus missus est saluare deum et ipsi audierunt. et cum hoc dixisset crierunt apud eos iudei multum habentes iter se questionem. Mansit autem biennio toto in suo conductu et suscipiebat omnes qui in grediebant ad cum predicans regnum dei et docens qui sunt de deo ihesu christo. cum omni fiducia sine prohibitione.

Explicit liber Actuum apostolorum. Incipit prologus in septem epistolas canonicas.

Non ita est ordo apud grecos qui integre sapienter fidei rectam sectantur epistolam septem que canonicè nuncupantur sicut in latinis codicibus inuenitur ut quod petrus est primus in ordine apostolorum: primo sint et eius epistole in ordine ceterarum. Sed sic euangelistas dudum ad veritatis lineam corripimus. ita has proprio ordini deo inuante reddidimus. Est enim prima carum una iacobi due. Petri tres. Jobis et iude una. Que si sic ab eis digeste sunt. ita que ab interpretibus fideliter in latinum verterentur eloquii: nec ambiguitate legentibus faceret: nec sermonum sese varietas impugnaret. illo precipue loco ubi de unitate trinitatis in prima iobis epistola positum legitur: in qua etiam ab infidelibus translatoribus multum erratum esse a fidei veritate cognovimus trium tamen modo vocabula: hoc est aque sanguis et spiritus in ipsa sua editione ponentibus. et patris et filii ac spiritus testimonium omittentibus in quo marie et fideles catholica roborantur: et patris et filii et spiritus sancti una divinitatis substantia comprobantur. In ceteris vero epistolis quantum a nostra aliorum distet editio. lector prudenter derelinquit. Sed tu virgo christi custochium dum a me impetrus scripture veritatem inquiris mean quod odammodo senectutem invidorum dentibus corrodendam exponis que me falsarius corruptoremque sanctarum pronunciant scripturarum. Sed ego in tali ope nec emulorum meorum invidentiam pertimesco. nec sancte scripture veritatem poscentibus denegabo.

Explicit prologus in septem epistolas canonicas. Incipit argumentum in eisdem.

Iacobus. petrus. iobes. et iudas septem epistolas ediderunt tam mysticas quam succinctas et breves piter ac longas. breves in verbis. longas in sententiis: ut rarus sit qui non in earum cecidit lectione.

Explicit argumentum septem in epistolas canonicas. Incipit argumentum in epistolam canonicam beati iacobi apostoli.

Iacobus apostolus sanctum instruit clericum de cultura celestium preceptorum. et regum catholice observantia de inuicte patientie maiestate et de reuelatione plimorum et de mendacio magistorum.

Explicit argumentum. Incipit epistola canonica beati iacobi apostoli.

L. S. Docet apostolus tentationibus resistere omnes

deum nec esse temptatorem ac autorem peccati atque veritatis acquiescere eam audiendo ac ope adimplendo. **Ca. I**

Iacobus dei et domini nostri ihesu christi servus. xij. tribubus que sunt dispersio salutem. Omne gaudium existimate fratres mei cum in tentationes

varias incideritis. scientes quod probatio fidei vestre patientiam operatur. Patientia autem operatur perfectum habeat ut sit perfectus in nullo deficientes. Si quis autem vestrum indiget sapientia postulet a deo qui dat omnibus affluenter et non inprobat: et dabitur ei. Postulet autem in fide nihil hesitans. Qui enim hesitat similis est fluctui maris qui a vento movetur et circumferretur. Non ergo estimet homo ille qui accipiat aliquid a domino. Vir duplex animo inconstans est in omnibus viis suis. Glorietur autem frater huius in exaltatione sua: dives autem in humilitate sua: quoniam sicut flos fenici transibit. Exortus est ei sol cum ardore. et arefecit seminum et flos eius decidit et decor vultus eius depijit. Ita et dives in itineribus suis marcescet. Huius viri qui suffert tentationes quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vite: quam repromisit deus diligentibus se. Ne cum tentatus dicat. quoniam a deo tentatus. Deus eius interpretator malorum est. Ipse autem neminem tentat. Unusquisque homo tentatus a concupiscentia sua. abstractus et illectus. Deinde concupiscentia cum ceperit parit peccatum peccatum vero cum consummatum fuerit generat mortem. Nolite itaque errare fratres mei dilectissimi. Deus datus optimus et omne donum perfectum desursus est. descendes a preluum. apud quem non est transmutatio. nec vicissitudo obubratio. Voluntate eius genuit nos homo veritatis ut simus imitium aliquid creature eius. Scitis fratres mei dilectissimi. Sit autem omnis homo velox ad audiendum tardus autem ad loquendum. et tardus ad iram. Ira eius viri iusticie dei non operatur. Propter quod abijcietes omnes immundicie et abudantiam malicie: in mansuetudine suscipite imitium verbum: quod potest saluare animas vestras. Estote autem factores verbi et non auditores. tamen fallentes vosmetipsos: quia si quis auditor est verbi et non factor habet operatur viro considerativum nativitate sue in speculo. Confide raut ei se et abijit: et statim oblitus est quoniam quis fuerit. Qui autem prospererit in lege perfecto libtatis et promiserit in ea non auditor obliuiosus factus est factus operis: sed verbum in factio suo erit. Si quis autem putat se religiosus non esse re frenas linguam suam sed seducens cor suum. huius una est religio. Religio munda et imaculata apud deum et patrem hoc est visitare pupillos et viduas in tribulatione eorum immaculatum se custodire ab hoc seculo.

L. S. Aplos docet non esse personarum acceptioez apud deum informat de opibus misericordie atque ostendit fidem sine opibus mortuam esse.

II Fratres mei nolite in personarum acceptioe habere fidem domini nostri ihesu christi glorie. Et cum si introierit in puertum vestrum vir aureum anulum habens in veste candida introierit autem et pauper in sordido habitu: et intendatis in cum qui indutus est veste preclara et dixeritis ei: tu sede hic bene pauper autem dicatis

i. Job. i. b

Roma. 11

Ecc. p. 11
Ecc. p. 11
i. Pe. 10
Iaco. 14

puer. p. 11
Ecc. 14

Roma. 11

Iaco. 11

B

Gen. 1. 1
Roma. 11. 1
Ecc. 1. 1
I. Pe. 1. 1
I. Pe. 1. 1

D

Gen. 1. 1
Roma. 11. 1
I. Pe. 1. 1
I. Pe. 1. 1

I. Pe. 1. 1

B

Epistola iacobi

tusta illic, aut sede sub scabello pedū meorū: nō
ne iudicatis apud vosmetipōs: et facti estis iudi
ces cogitationū iniquarū. Audite frēs dilectissimi
Nōne deus elegit paupes in hoc mūdo diuites i
fide et heredes regni: quōd repromisit de^o diligētib⁹
se: Vos autē ex honorastis paupem. Nōne diui
tes p^{er} potentia opprimit vos et ipi trahūt vos ad
iudicia: nōne ipi blasphemāt bonū nomē quōd in
uocātū ē sup^{er} vos? Si tñ legē p^{er}ficitis regalem
s^{ecundum} scripturas, diliges primū tuū sicut teipm bñ
facit, si at psonā accipitis pctm opamini redar
guti a lege q̄si trāsgressores. Quicūq; at totā le
gē huauerit: offendat at i vno fact⁹ ē oīus reus.
Qui em̄ dixit nō mechaberis dixit et nō occides
Quōd si nō mechaberis: occides at: fact⁹ es trans
gressor legis Sic loq̄mini et sic facite: sic p^{er} legē li
bertatis icipiētes iudicari. Iudiciū em̄ sine mise
ricordia illi q̄ nō facit misericōdiam. Superaltat at
misericōdie iudiciū. Quid pderit frēs mei si fidē q̄s
dicat se hēre: opa at nō hēat. Nūq; poterit fides
saluare eū. Si at frat^{er} et soror nudi sint et idigeāt
victu q̄tidiano, dicat at aliq; ex vob illis: ite in
pace calefacimī et saturamī: nō dederitis at eis
q̄ necessaria sūt corpi qd pderit. Sic et fides se
nō hēat opa: mortua ē i semetipā. Sed dicet q̄s
Tu fidē hēs et ego opa hēo. Qñde mihi fidē tuā
sine opib⁹ et ego oñdā tibi ex opib⁹ fidē meā: tu
credis qm̄ vn⁹ ē de⁹: bñ fac. Et demōes credūt et
p^{er}temiscūt. Vis at scire o hō inanis qm̄ fides si
ne opibus ociosa ē. Abraā p̄z n̄ nōne ex opib⁹
iustificat⁹ ē offerēs ysaac filiū suū super altare?
Vides qm̄ fides coopabat opib⁹ illi? et ex opib⁹
fides p̄sumata ē. Et suppleta ē scriptura dicēs
Credidit abraā deo et reputatū ē illi ad iusticiā:
et amicus dei appellat⁹ ē. Videtis qm̄ ex opib⁹
iustificat⁹ hō et nō ex fide tm̄. Sitr et raab mere
trix nōne ex opib⁹ iustificata ē suscipiēs nūcios
et alia via eiciens. Sicut em̄ corpus sine spiritu
mortuū est: ita fides sine opibus mortua est.

E. S. Dñdit apls mala ex vicio lingue pueni
tia tam in scientia q̄ in cōi vita, distinguens sciē
tiam mundanam et diuinam.

III
Nolite plures in g^{ra} fieri frēs mei sciētes
qm̄ manus iudiciū sumitis. In mltis em̄
offendim⁹ oēs. Si q̄s i vbo nō offendit
hic pfect⁹ est vir. Pōt etiā freno circūducere to
tū corp⁹. Si at eq̄s frena i ora mittim⁹, ad p̄sen
tiendū nob oē corp⁹ illoz circūferimus. Et ecce
naues cū magne sint et a ventis validis minent⁹
circūferunt aut a modico gubnaculo vbi ipctus
dirigentis voluerit. Ita et lingua modicū quidē
mēbz ē et magna exaltat. Ecce quantus ignis q̄
magnā siluā incēdit. Et lingua ignis ē vniuersi
tas inq̄tat. Lingua p̄stituit i mēbris n̄fis q̄ ma
culat totū corp⁹ et inflāmat rotā natiuitat. n̄e in

flāmata asgehēna. Dis enī natura bestiarū et vo
lucru et spentiū et ceteroz domāt et domita sūt
a natura hūana, linguā at null⁹ hōiuz domare
pōt. Inq̄etū malū plena veneno mortifero. In
ipā bñdicim⁹ deus et p̄zem, et in ipā maledicim⁹
hoies q̄ ad imaginē et similitudines dei facti sunt.
Ex ipō ore p̄cedit bñdictio et maledictio, nō op
tet frēs mei h ita fieri. Nunq; fōs de eodē fora
mine emanat dulcē et amarā aquā. Nunq; pōt
frēs mei sic⁹ vvas facere aut vitis sic⁹. Sic neq;
salsa dulcē pōt facere aquā. Quis sapiens et di
sciplinat⁹ iter vos? Dñdat ex bōa cōuersatōe
opatōz suā i māsuetudie sapie. Quōd si celū amaz
hētis et p̄tētōes sunt i cordib⁹ v̄ris: nolite gliari
et mēdaces eē aduers⁹ v̄ritatē. nō ē enī ista sapia
de sursū descēdēs a p̄ze luminū s; trena aīal dia
bolica. Vbi eī zel⁹ et p̄tētio, ibi icōstātia et oē op⁹
p̄raui. Que at de sursū ē sapia, p̄mū qdē pudis
ca ē: deide pacifica, modesta, suadibil⁹ bonis cō
sentēs, plena mīa et fructib⁹ bonis: iudicans
sine simulatōe. Fructus at iusticie in pace semi
natur facientibus pacem.

E. S. Prohibet bella et dissēsiōes apls monēs
nos a mūdo et dia bolo recedere atq; accedere
ad deū p dilectōez, itponēdo de dilectōe p̄xi
mi

III
Unde bella et lites in vob: Nōne
ex p̄cupiscētis v̄ris q̄ militāt i mēbris
v̄ris. Cōcupiscitis et nō habetis, occidi
tis et zelatis: et n̄ potestis adipisci. Litigatis et
belligeratis et n̄ hētis, p̄p̄t qd nō postulat. Pe
titis et nō accipitis eo q̄ male petat, vt in p̄cu
piscētis v̄ris insumat. Adulteri: nescit qz ami
cicia hui⁹ mūdi inimica ē dei. Quicūq; g^o volue
rit amic⁹ eē seculi h⁹: inimic⁹ dei p̄stituit. An pu
tatis qz inanis sc̄ptura dicat, ad iudiā p̄cupiscit
spūs q̄ hītat in vobis. Maiorez aut dat g^{ra}m,
p̄p̄t qd dicit. De⁹ supbis resistit: hūilib⁹ aut
dat g^{ra}m. Subditi g^o estote deo, resistite at dia
bolo: et fugiet a vob. Appropriate deo: et appro
pinq̄bit vob. Emūdate man⁹ pctōres et purifi
cate corda duplices aīo. Miseri estote et lugete
et plorate: risus v̄z in luctū p̄uertat et gaudiū in
merozē. Humiliamini in p̄spectu dñi et exaltabit
vos, nolite detrabere altitū frēs mei. Qui de
trahit fri aut q̄ iudicat frēm suū, detrahit legē et
iudicat legē. Si at iudicas legē, n̄ es factor legē
s; iudex. An⁹ ē enī legislator et iudex q̄ pōt p̄de
re et liberare. Tu at q̄ es q̄ iudicas, p̄mūz tuū.
Ecce nūc q̄ dicitis, hodie aut crastino ibim⁹ in
illā citatē, et faciem⁹ ibi qdē anuūz mercabimur
et lucz faciem⁹ q̄ ignorat qd erit i crastinū. Que
est em̄ vita v̄ra? Vapor est admodū parens et
deinceps exterminabit p̄ covt dicatis, si dñs vo
luerit, et si vix erimus faciem⁹ hoc aut illd. Nūc
autē exultatis in supbijs v̄ris, Omnis exultatio

et in

Leuiti. xix. c
Roma. ii. b
Eph. vi. b
Colo. iii. d
Iacobi. i. f
Iacobi. i. e

Scii. xv. b
Roma. iii. a
Eph. iii. a
Iosue. ii. b

Mat. xxi. a

i. Pe. v. b
Eph. iii. f

Joh. xvi. d

i. Pe. v. b

Roma. xlii.
a. z. b

Eplā Petri I

Zuce. i. f

talis maligna. Scienti igitur bonū facere et non facienti: peccatum est illi.

L.S. Inducit apłs malos ad bonū ex consideratione diuini iudicij atq; bonos ad patientiā dei reuerentiā per iuramenti deū imitationem: feruentem deuotionem: penitentie susceptionem ac primi correptionem.

Z

A Dite nunc diuites plorate ululantes in miserijs vris que aduenient vobis. Diuitie vestre putrefacte sunt. et vestimenta vestra a tineis comesta sunt. Aurū et argentū vestrū cruginauit et erugo eorū in testimoniu vobis erit et māducabit carnes vras sicut ignis thesaurizastis vob iras in nouissimis dieb. Ecce merces oparioꝝ qui messuerunt regiōes vestras q̄ fraudaca est a vobis clamat: et clamor eorū in aures dñi sabaoth introiuit. Epulati estis sup terram. et in luxurijs enutristis corda vestra. In die occisiōis adduxistis et occidistis iustū et non restitit vobis. Patientes igit estote frēs vsq; ad aduentū dñi. Ecce agricola expectat p̄ciosū fructū tre. patienter ferens donec accipiat tpaneū et serotinu. Patientes igit estote et vos et cōfirmate corda vestra. qm̄ aduentū dñi appropinq̄bit. Nolite ingemiscere fratres in alterutꝝ vt nō iudicemini. Ecce iudex ante ianuā assistit. Exēplum accipite fratres exitus mali et longanimitatis et laboris et patientie pphetas q̄ locuti sūt in noie dñi. Ecce beatificamus eos q̄ sustinuerunt. Sufferentiā iob audistis et fines dñi vidistis. qm̄ misericors est dñs et misator. An̄ oia aut fratres mei nolite iurare neq; p celum neq; per terrā neq; aliud q̄d cunq; iuramentū. Sit autem pmo vester est est: nō nō: vt nō sub iudicio decidatis. Tristat aut aliq; vestrū oret equo animo et psallat. Infirma q̄s in vob inducat presbyteros ecclie. et orent sup eū vnguentes eū oleo in noie dñi. Et oratio fidei saluabit infirmū. et alleuiabit eū dñs et si in pctis sit: remittentur ei. Cōfitemini ergo alterutꝝ pctā vestra. et orate p iuicem vt saluemini. Multū em̄ valet deprecatio iusti assidua. Helias hō erat filius nob passibilis. et oratiōe orauit vt nō plueret sup terrā. et nō pluit annos tres et menses sex. Et rursus orauit et celū dedit pluuiā et terra dedit fructū suū. Fratres mei si q̄s ex vob errauerit a v̄itate et cōuerterit q̄s eū. scire debet. qm̄ q̄ cōuerterit fecerit pctōre ab errore vie sue: saluabit aiām eius a morte. et operit multitudinem pctōꝝ.

B

C

Mst. v. f

D

in Reg. xvij a
Zuce. iij. d

L.S. Explicit eplā beati Jacobi apli. Incipit argumentū in eplam beati Petri p̄mam.

Discipulos saluatoris inuicti toto orbe diffusos et pegrinos in hoc seculo monstrat. et p̄terite vite penitere suadet et in nouā vitā pficere tota cum sollicitudine expo-

tatur simon petrus filius Iohānis puintie galilee vico bethasaida frater andree apostoli.

L.S. Explicit argumentum. Incipit Eplā beati Petri apostoli prima.

L.S. Regratiatur petrū de regeneratōe baptismali: et inducit regeneratos ad vite mundiciam.

Ca. I

P

etrus aposto-

lus iesu christi. electus aduenis dispersiōis pōti galatie capadocie asie et bythimie fm̄ p̄scientiā. dei p̄ris in sc̄tificatōem

spūs. in obediētiā et asp̄sionē sanguis iesu xp̄i gr̄a vob et pax mltiplicet. **B**ndict̄ p̄ dñi n̄ri ihu xp̄i: q̄ p̄ mias suā magnā regenerauit nos in spē viuā p̄ resurrectōis ihu xp̄i ex mortuis in hereditatē icorruptibile et icōtamiatā et imarcessibile p̄suatā in celis vob q̄ in v̄tute dei custodim̄ p̄ fidē in salutē patā reuelari in tpe nouissimo. In q̄ exultabit. modicū nūc si opz p̄tristari in varijs temptatōib; vt p̄batio v̄re fidei mltō p̄ciosior sit auro qd̄ p̄ ignē p̄bat̄ iueniat̄ in laudē et gl̄iaz et honore in reuelatōe ihu xp̄i. quē cū n̄ viderit̄ diligitis. In quē nūc q̄ n̄ vidētes credit̄. credētes at exaltabit̄ leticia icarrabili et gl̄ificata reportātes finē fidei v̄re salutē aiā v̄rā. De q̄ salute ex q̄siet̄ atq; scrutati sūt p̄p̄be q̄ d̄ fusa in vob gr̄a p̄p̄bauef̄ scrutātes in qd̄ v̄l̄ q̄le t̄ps significaret in eis spūs xp̄i p̄nūciās eas q̄ in xp̄o sunt passiōes et posteriores gl̄ias. q̄b; reuelatū ē. qz n̄ sibimet ip̄is. Vob aut. misrabāt ea q̄ nūc nūciata sunt vob p̄ eos q̄ euāgelizauerunt vob spūs cō misso de celo. in quē desiderāt āgeli p̄spicere. Propter qd̄ succicti lūbos mēt̄ v̄re sobrijs p̄fecti sp̄ate in cā q̄ offert̄ vob gr̄as in reuelatōis ihu xp̄i q̄si filij obediētie n̄ p̄figurati p̄orib; ignorātie v̄re desiderijs: p̄ seū q̄ vocauit vos sc̄m̄ vt et xp̄i in oī p̄uersatōe sci sit̄ qm̄ sc̄ptū ē. sc̄ti eritis: qm̄ ego sc̄tus suz. et si p̄f̄ez iuocatis eū q̄ sine acceptōe p̄sonay iudicat fm̄ vnuscuusq; op̄ in t̄iore icolat̄ v̄ri tpe p̄uersam̄. Sciētes q̄ nō corruptibilib; auro v̄l̄ argēto redēpti est̄ de vana v̄ra p̄uersatōe pat̄ne traditōis: s; p̄cioso sanguie q̄si agni imaculati xp̄i et icōtamiati p̄cogniti qd̄e an̄ mūdi cōstitutōz manifestati at nouissimis t̄pib; p̄p̄vob q̄ p̄ ip̄z fideles est̄ in deo q̄ suscitauit eū a mortuis: et dedit ei gl̄iaz vt fides v̄ra et spes cēt in deo: **A**ias v̄ras castificātes in obediētia charitat̄ in frañitat̄ amore simplici ex corde iuicē diligite attēt̄: renati n̄ ex semie corruptibili: s; icorruptibili p̄ v̄bū di et viuū p̄manēt̄ ic̄t̄nū. qz oīs caro vt fenū. et oīs gl̄ia ei? tāq; flos feni. Exaruit fenū et flos ei? decidit. v̄bū at̄ dñi manet in eternū. **D**ocet aut verbuz qd̄ euāgelizatū est in vos.

ij. Cor. iij. Ephe. iij.

B
Joh. xij.

Ephe. iij. Colo. iij. Rom. xij. Zuce. xij. c. Iud. iij. c.

Hee. ii. d. Roma. iij. Gala. v. c.

E

roma. xij.

E

roma. xij. c.

Leuit. xij. Deut. x. Colo. iij. d. Iud. iij. c. Rom. iij. Ephe. iij. hebre. iij. d. Apoc. iij. d.

Ephe. vi. a. Colo. iij. d. Iud. iij. c. Rom. iij. Ephe. iij. hebre. iij. d. Apoc. iij. d.

D

Ephe. iij. b. Joh. iij. a.

Ephe. iij. b.

Ephe. iij. b. Eccl. xij. Jaco. iij.

Epistola Petri II

Cristo igitur passo in carne et vos eadem cogitatione armamini, quia qui passus est in carne desinit a peccatis ut non iam desideris hominum: sed voluntate dei quod reliquum est in carne vivat spiritus. Sufficit enim preteritum tempus ad voluntatem gentium consummandam his qui ambulaverunt in luxuriis: desideris vinolentis: comestationibus: potationibus: ebrietatibus: et illicitis idolorum cultibus. In quo ammirantur non concurrentibus vobis in eandem luxurie confusionem blasphemantes qui reddent rationem ei: qui patens est iudicare vivos et mortuos. Propter hoc enim et mortuis evangelizatum est ut iudicentur quidem secundum homines in carne: vivat autem secundum deum in spiritu. Dies autem finis appropinquabit. Estote itaque prudentes et vigilate in orationibus: ante omnia autem temeritatem in vobismetipsis charitatem perpetuam habentes: quia charitas operit multitudinem peccatorum. Hospitales invicem sine murmuratione. Unusquisque sicut accepit gratiam in alterutrum illam administrat: sicut boni dispensatores multiformis gratie dei. Si quis loquitur quasi sermoes dei, si quis ministrat tanquam ex virtute quam administrat deus ut in omnibus honorificet deus per iesum christum: cui est gloria et imperium in secula seculorum amen. Charissimi nolite peregrinari in fervore qui ad temptationem vobis fit quasi novi aliquid vobis contingat, sed comunicantes christi passionibus gaudete ut et in revelatione glorie eius gaudeatis exultantes. Si exprobramini in nomine christi beati eritis, quoniam quod est honoris glorie et virtutis dei, et quod est eius spiritus super vos requiescet. Nemo autem vestrum patiatur quasi homicida aut fur aut maledicus: aut alienorum appetitor. Si autem ut christianus non erubescat, glorificet autem deum in isto nomine quoniam tempus est ut incipiat iudicium a domo dei. Si autem primum a nobis quis finis eorum qui non credunt dei evangelio. Et si iustus quidem vix salvabitur: impius et peccator ubi parebunt. Itaque et hi qui patiuntur secundum voluntatem dei fideli creatori commendant animas suas in benefactis.

L.S. Apostolus informat existentes in statu pastoralis ac statu iuvenili quo ad humilitatem et sobrietatem.

Seniores ergo qui in vobis sunt obsecro censemor et testis christi passionum qui et eius que in futuro revelanda est glorie communicato: Pascite qui in vobis est gregem dei pruden-
B dentes non coacte sed spontaneum secundum deum, neque turpis lucri gratia sed voluntarie, neque ut dominantes in cleris: sed forma gregis facta ex animo, et cum apparuerit princeps pastorum percipietis inaccessibilem glorie coronam. Sicut adolescentibus subditi estote senioribus: Dominus enim invicem humilitatem insinuate, quia dominus superbis resistit: humilibus autem dat gratiam. Humiliamini igitur sub potenti manu dei ut vos exaltet in tempore visitationis: omnem sollicitudinem vestram

percipientes in eum: quoniam ipsi cura est de vobis. Sobrii estote et vigilate: quia adversarius vestri diabolus tanquam leo rugiens circumit quos quem devoret. Cui resistite fortes in fide: scientes eandem passionem ei quam in mundo est vestre fraternitati fieri. Deus autem omnis gratie qui vocavit nos in eternam suam gloriam in christo iesu modicum passus ipse perficiet: confirmabit: solidabitque. Ipsi gloria et imperium in secula seculorum amen. Per silvanum fidelem fratrem vobis ut arbitror bre-
D viter scripsi obsecras et contestans hanc esse veram gratiam dei in qua statis. Salutat vos ecclesia que est in babilone collecta: et marcus filius meus. Salutate invicem in osculo sancto. Gratia vobis omnibus qui estis in christo iesu. Amen.

L. Explicit epistola beati Petri apostoli prima. Incipit argumentum in epistolam secundam.

Simon petrus per fidei huius mundo sapientes mortuos esse declarat: eiusdemque pietatis quanta sit magnitudo luce ipsa clarius manifestat.

L. Explicit argumentum. Incipit epistola secunda beati Petri apostoli.

L.S. Inducit apostolus credentes: ad firmius tenendum fidei veritatem ex doctoris certitudine. Ca. I

Simon petrus

Simon petrus et apostolus iesu christi his qui coequalem nobiscum sortiti sunt fidei in iusticia dei nostri salvatoris iesu christi. Gratia vobis et pax adimpleatur in cognitione dei et christi iesu domini nostri. Quomodo omnia nobis divine virtutis sue que ad vitam et pietatem donata sunt per cognitionem eius qui vocavit nos propria gloria et virtute: per quam maxima et preciosa nobis promissa donavit: ut per hoc efficiamini divine sortis nature fugientes eius qui in mundo est concupiscentie corruptionem. Vos autem curam omnium subinferetes ministrare in fide veram virtutem: in virtute autem sciam: in scientia autem abstinentiam: in abstinentia autem patientiam: in patientia autem pietatem: in pietate autem amorem fraternitatis: in amore autem fraternitatem charitatem. Nec enim si vobiscum affint et supent: non vacuos nec sine fructu vos constituent in domini nostri iesu christi cognitione. Cui enim non presto sunt hec: cecus est et manu temptans obliuionem accipiens purgationis veterum suorum delictorum. Quapropter fratres magis satagite ut per bona opera certam vestram vocationem et electionem faciatis. Nec enim facientes non peccabitis aliquando. Sic enim abundanter ministrabit vobis introitus in eternum regnum domini et salvatoris nostri iesu christi. Propter quod vos incipiam semper commone de his, et quidem scientes et confirmatos vos in presenti veritate. Iustum autem arbitror quod diu sum in hoc tabernaculo suscitare vos in commone: certus quod velocius deponam sitio tabernaculi mei secundum quod et dominus noster iesus christus

Ephe. iij. f
Jaco. iij. b

Prover. x. b
Roma. xij. c
hebre. xij. a
Phili. ij. b

Prover. xi. d

Jaco. iij. b
Ibidem. c
Luce. xij. c

Romb. xij. c
Jaco. iij. b

D

D

Lim. iij. d

B

B

B

B

B

E

D

D

Epistola Petri II

significauit mihi. Dabo autē sperāz frequēter habere vos post obitū meū vt horū oīm memoriā faciatis. Non em̄ indoctas fabulas secuti notā fecimus vobis dñi nri iesu xpi virtutē et p̄ sciētā: sed speculatores facti illi⁹ magnitudinis Accipiēs em̄ a deo p̄re honore et gloriā voce de lapsa ad eū huiusmodi a magnifica glia. h̄ est filius me⁹ dilectus in quo mihi cōplacui: ipsum audite. Et hāc vocē nos audiuim⁹ de celo allataz cū essem⁹ cū ipso in mōte sc̄to. Et habem⁹ firmiore p̄pheticus sermonē cui benefacitis attendētes q̄si lucerne lucenti in loco caliginoso donec dies elucescat et lucifer oriat̄ in cordib⁹ vestris hoc primū intelligētes q̄ oīs p̄phetia scripture p̄pria interpretatiōe nō fit. Nō em̄ volūtate hūana allata est aliqñ p̄phetia s̄ sp̄sctō in spirati locuti sunt sancti dei homines.

L.S. Excludit hereticorū falsitas. Atq̄ describit apls hereticorū maliciā: et eorū penā.

Herunt hor pseudo p̄pbe in p̄plo sicut et in vob erūt maḡi mēdaces q̄ introducēt sectas p̄ditionis: et eū q̄ emit eos deū negant supducētes sibi celerē p̄ditionē. Et multi sequēt eorū luxurias: p̄ quos via vitatis blasphemabit̄. et in auaricia fictis v̄bis de vob negociabunt. Quibus iudiciū iam olim nō cessat et p̄ditio eorū non dormitat. Si em̄ deus anglis peccātib⁹ nō peccit: sed rudētib⁹ inferni detractos in tartarū tradidit cruciādos in iudiciū reseruari: et originali mūdo nō peccit. sed octauū noe iusticie preconē custodiuit diluuiū mundo impiorū inducēs et ciuitates sodomorum et gomorreorū in cinerē redigēs euerisiōe dānauit exemplū eorū q̄ impie acturi sunt ponēs: et iustus loth oppressum a nephādoz iniuriā a luxuria sa p̄uersatōe eripuit. Aspectu em̄ et auditu iust⁹ erat: hitans ap̄d eos q̄ de die in diē aiām iustaz miqs opibus cruciabāt. Nouit deus pios de tēptatōe eripe: iniqs v̄o in die iudicij resuare cruciādos. Maḡi at̄ eos q̄ p̄ carnē in p̄cupiscētia imūditie ābulāt: dñationēq̄ cōtēnūt audaces sibi placētes. Sectas nō metuūt introducere blasphemātes. Vbi angli fortitudie et v̄tute cū sint maiores nō portāt aduersum se execrabile iudiciū. Vbi v̄o velut irrōnabilia pecora naturalit̄ in captōez et i p̄niciē i his q̄ ignorāt blasphemātes in corruptōe sua: p̄ibūt p̄cipietes mercedē i iusticie. Voluptatē existimātes diei delicias coiūgnatiōis et macule: delicijs affluētes i cōmūijs suis luxuriātes vobiscū oculos h̄ntes plenos adultērij et incessabilis d̄licti. pelliciētes aiās instabiles cor exercitatū in auaricia h̄ntes: maledictionis filij derelinq̄ntes rectā viā errauēnt secuti viam balaā ex bosoz: q̄ mercedē iniquitatis amant correctionē vero h̄nt sue vesanie. Subiugale mutūaial i hoīs voce loquēs p̄hibuit p̄phete

in sapiam. Vbi sunt fontes sine aqua et nebule turbidib⁹ exagitate. quib⁹ caligo tenebrarū reseruat̄. Supbia em̄ vanitatis loquētes pelliciūt in desiderijs carnis luxurie eos q̄ paululū effigiūt Qui in errore cōuersan̄t libertatē illis p̄mittentes cū ipsi sui sint corruptionis. A quo em̄ q̄s iupatus est hui⁹ et suus est. Si em̄ refugietes coiūgnationes mūdi in cognitiōe dñi nri et saluatoris iesu xpi: his rursus iplicati supant: facti sunt eis posteriora deteriora p̄orib⁹. Veli⁹ em̄ erat ill⁹ nō coḡscere viā iusticie: q̄ p̄ agnitiōnē retrosum cōverti ab eo qd̄ illis traditū est sc̄o mandato. Cōtingit em̄ eis illd̄ veri puerbij. **La.** nis reuersus ad suū vomitū et sus lota in volu tabro luti.

L.S. Docet apostolus p̄cauere maliciā q̄ pueniet in secūdo aduētū xpi. ac describitur aduentus eiusdem.

La. III

Hanc ecce vobis charissimi sc̄daz seribo epistolā in quib⁹ vestrā excitō in cōmōnitione sincerā mentē vt memores sitis eorū q̄ p̄dixi v̄boz a sc̄tis p̄phetis et ap̄toz v̄stroz p̄ceptoz dñi et saluatoris. Hoc p̄mū scientes q̄ veniet in nouissimis dieb⁹ in deceptiōe illuzores iuxta p̄prias cōcupias ambulātes dicentes. Vbi est p̄missio aut aduētus eius. Ex q̄ em̄ p̄res dormierūt oia sic p̄seuerant ab initio creature. Latet em̄ eos b̄ volētes q̄ celi erāt prius et terra de aqua et aquā cōsistens dei v̄bo p̄ q̄ ille tūc mūdos aqua inūdati p̄nt. Celi autē q̄ nūc sunt et terra eodē verbo repositi sunt igni reseruati in diē iudicij. p̄ditionis impiorū hoīm Vnū vero hoc nō lateat vos charissimi. qz vn⁹ dies apud dñm sicut mille āni et mille āni sicut dies vnus. Non tardat dñs p̄missionē suā. sicut quidā existimant. sed patient̄ agi p̄pter vos nolens aliquos p̄ire: sed oēs ad p̄niāz reuerti. Adueniet autē dies dñi vt fur. in quo celi magno impetu transient: elementa vero calore soluent̄: terra autē et oia q̄ in ip̄a sunt opa exurent̄. Luz igit̄ hec oia dissoluēda sunt quales oportet vos esse in sanctis cōuersationib⁹ et pietatib⁹ expectātes et p̄perantes in aduentū diei dñi p̄ quē celi ardentes soluent̄ et elementa ignis ardore tabescent. Nouos vero celos et nouā terrā et p̄missa ip̄i⁹ expectam⁹ in quib⁹ iusticia habitat. Prop̄ qd̄ charissimi b̄ expectātes. satagite imaculati et inuiolati ei inueniri in pace et dñi nri iesu xpi longanimitatē salutē arbitramini sicut et charissim⁹ frater noster paul⁹ s̄m datā sibi i sapiāz scripsit vob. sicut et in oib⁹ eplis loquēs i eis de his in quib⁹ sunt qd̄ā difficilia intellectu: q̄ indocti et instabiles deprauāt: sic et ceteras sc̄pturas ad suā ip̄soz perditōnē. Vos igitur frēs p̄scientes custodite ne insipientiū errore traducti ercidatis a p̄pria firmitate. Crescite vero in gr̄a et in

Joh. viii. d

puer. xvi. b

A

i. timo. iiii. a
ii. timo. iiii. a

B

Ezech. xii. f

i. Thes. v. s.
Apoca. iii. a

Apoca. xi. s

D

cognitioe dñi nři z saluatoris iesu xpi. Ipsi gloria z nūc z in diē eternitatis. Amen.

ExPLICIT eplā beati petri apostoli scda.
Incipit argumentuz in epistolam beati Iohannis apostoli primam.

Rationē hūc z qđ dē ipse sit caritas manifestat z susurrōes fratru nec deuz scire nec potius fieri posse eo vsqz dissertat vt esse cōprobet homicidas: eo qđ odium fit interfectionis occasio.

ExPLICIT argumētū. Incipit epistola beati Iohānis prima.

L.S. Excludit apostolus Iohānes a societate dei peccatores. Ac affirmat hoies imunes non esse a peccato nisi p cōfessionem. **Ca. I**

Quod fuit ab initio qđ audiui? qđ vidi? oculis nřis qđ pserim? z man? nostre cōtractauerūt de hūo vite: z vita manifestata est: z vidi? z testamur z annūciam? vob vitā eternā qđ erat apđ p̄z z appuit nob. Qđ vidi? z audiui? annūciam? vob: vt z vos societate hēat nobiscū z societas nřa sit cū p̄z z cū filio ei? ihu xpo. Et hec scribim? vob: vt gaudeatis z gaudiū vestrū sit plenū. Et h est annūciatio quā audiui? ab eo: z annūciam? vob qm de lux est: z tenebre in eo nō sunt vllē. Si dixerim? qm societate hēm? cū eo z in tenebris ambulem?: z vitatē nō facimus. Si at in luce ambulam? sicut z ipse ē in luce societate hēm? ad inuicē: z sanguis ihu xpi filij ei? emūdat nos ab oī pctō. Si dixerim? qm pctm nō hēm?: ipsi nos seducim? z vitas i nob nō ē. Si p̄fiteamur pcā nřa fidelis ē z iust? vt remittat nob pctā nřa. z emūdet nos ab oī iniquitate. Si dixerim?, qm nō peccauim?: mēdacē facimus eum z verbū eius non est in nobis.

L.S. Inducit apls hoies ad op? meritorius. Ac disuadet cupiditate: z heresim. **Ca. II**

Filioli mei hec scribo vob vt nō peccetis. Sed z si qđ peccauerit aduocatū habemus apđ p̄z. Iesus xps iustū. Et ipse est ppiciatio p pctis nřis. nō p nřis aut tm: sed etiā p toti? mūdi. Et in h scim? qm cognouim? eū si mādata ei? obfuiam?. Qui dicit se nosse eū z mādata ei? nō custodit: mēdax est: z in eo veritas nō est. Qui aut fūat hūc ei? hē in h caritas dei pfecta est. In hoc scimus qm in ipso sumus. Qui dicit se in xpo manere: dz sicut ille ambulat z ipse ambulare. Carissimi nō mandatū nouum scribo vob: sed mandatū vetus qđ hūistis ab initio. Mādatū vetus est: verbū qđ audistis. Iterū mandatū nouū scribo vob qđ verū est z in ipso z in vob: qđ tenebre transferūt z verū lumen iam luget. Qui dicit se in luce esse. z fratres

suum odit: in tenebris est vsqz adhuc. Qui diligit frēz suū. in lumie manet. z scandalū in eo nō est. Qui aut odit frēm suū in tenebris est: z in tenebris ambulat: z nescit quo eat: qđ tenebre obcecauerūt oculos eius. Scribo vob filioli qm remittunt vobis pctā ppter nomē ei?. Scribo vobis p̄z: qm cognouistis eū qđ ab initio ē. Scribo vob adolecētes. qm vicistis malignū. Scribo vobis infantes: qm cognoui p̄z. Scribo vobis iuuenes qm fortes estis: z hūc dei manz in vob z vicistis malignū. Nolite diligere mūdū neqz ea qđ in mūdo sūt. Si qđ diligit mūdū nō ē charitas pris in eo. Qm oē qđ in mūdo p̄cupiscentia carnis est z cōcupiscentia oculoz z supbia vite que nō est ex p̄z s; ex mūdo est. Et mūdus trāsit z cōcupiscentia eius. Qui aut facit voluntates dei manet in eternū: filioli nouissima hora est. Et sicut audistis. qđ antixps venit: nūc antichristi multi facti sunt. Unde scimus qđ nouissima hora est. Ex nobis pdierūt: sed nō erāt ex nob. Nā si fuissent ex nobis. pmāssent vtiqz nobiscū. Sed vt manifesti sint: qm nō sunt oēs ex nobis. Sed vos vnctionē hētis a sc̄o: z notis oia. Nō scripsi vob qđ ignozātibz vitates sed qđ sciētibus eaz: z qm oē mendaciū ex vitate nō est. Quis eū mēdax nisi is qđ negat: qm iesus nō est xps. Hic est antixps qui negat patres z filiū. Omis qui negat filiūz nec patrē hz: qui cōfitef filiū z patrē hz. Vos qđ audistis ab initio in vobis pmaneat. qđ si in vobis pmanerit qđ audistis ab initio. z vos in filio z p̄z manebitis. Et h ē repromissio quā ipse pollicit? ē nob vitā eternā. Hec scripsi vobis de his qđ seducūt vos. z vos vnctionē quā accepistis ab eo maneat in vob. z nō necesse habetis vt aliqs doceat vos. sed sicut vnctio eius docet vos de oib? z verū est: nō est mēdaciū. Et sicut docuit vos manete in eo. Et nūc filioli manete in eo: vt cū apparuerit hēamus fiduciā z nō cōfundamur ab eo in aduētū eius. Si scitis qm iustus est: sci tote qm z ois qui facit iusticiā ex ipso natus est.

L.S. Dñdit apls d societate hoim in patria describēdo ei? pfectionē. z hortaf ad pluritatē mētis ac fraternā charitatē. **Ca. III**

Videte qualē charitatē dedit nob pat vt filij dei noiemur: z sim?. Propter hoc mūdus nō nouit nos: qđ nō nouit eum: Charissimi nūc filij dei sum?: z nō dū appuit qđ erim?. Scimus qm cū appuerit: filies ei erimus qm videbim? eū sicuti est: Et ois qui habet hāc spem in eo: sanctificat se sicut z ille sanctus est. Omis qđ facit pctm z iniquitatē facit. Et pctm ē iniquitas. Et scitis qđ ille appuit vt pctā tollerz z pctm in eo nō est. Ois qui in eo manet nō peccat. Et ois qđ peccat nō vidit eū nec cognouit eū filioli nemo vos seducat. Qui facit iusticiāz iu

Joh. xvi. e
 in. Joh. i. d

Debe. ir. d
 Apoca. i. b
 in. Reg. viij. e
 q. Pe. vi. s

Intra. iij. d

Joh. xij. s
 Intra. iij. d

Zent. iij. c
 Intra. iij. c

Joh. iij. b

Joh. xv. c

Joh. xix. s. ii. b

Joh. xv. b

Joh. xvij. f

Joh. xvij. f

Joh. xv. c
 Intra. iij. c

Joh. xvij. f

Joh. xvij. f

Joh. xvij. f

Joh. xvij. f
 i. Pe. iij. b
 Apo. iij. c

Epistola Johannis I

stus est. sicut et ille iustus est. Qui facit peccatum ex diabolo est: quoniam ab initio diabolus peccat. In hoc apparuit filius dei ut dissoluat opera diaboli. Omnis qui natus est ex deo peccatum non facit: quoniam semine ipsius in eo manet. et non potest peccare: quoniam ex deo natus est. In hoc manifesti sunt filii dei et filii diaboli. Omnis qui non est iustus. non est ex deo: et qui non diligit fratrem suum. Quoniam hoc est annuntiatio quam audistis ab initio ut diligatis alterutrum. Non sicut cayn qui ex maligno erat et occidit fratrem suum. Et propter quod occidit eum: Quoniam opera eius maligna erant: fratres autem eius iusti. Nolite mirari fratres si odit vos mundus. Nos scimus quoniam translatus sumus de morte ad vitam: quoniam diligimus fratres. Qui non diligit manet in morte. Omnis qui odit fratrem suum: homicida est. Et scitis quoniam omnis homicida non habet vitam eternam in se manentem. In hoc cognovimus charitatem dei: quoniam ille animam suam pro nobis posuit: et nos debemus pro fratribus animas ponere. Qui habuerit subas huius mundi: et viderit fratrem suum necesse habere. et clauserit viscera sua ab eo quoniam charitas dei manet in eo. Filioli mei: non diligamur verbo neque lingua sed opere et veritate. In hoc cognoscimus quoniam ex veritate sumus: et in conspectu eius suadebimus corda nostra. Quoniam si reprehenderit nos cor nostrum maior est deus corde nostro et novit omnia. Charissimi si cor nostrum non reprehenderit nos fiduciam habemus ad deum et quicquid petierimus accipiemus ab eo quoniam mandata eius custodimus: et ea que sunt placita coram eo facimus. Et hoc est mandatum eius ut credamus in nomine filii eius iesu christi. et diligamus alterutrum sicut dedit mandatum nobis. et qui fuerit mandata eius in illo manet et ipse in eo. Et in hoc scimus quoniam manet in nobis de spiritu quem dedit nobis.

C. S. Apertus de verbi incarnatione: adiungens de falsis prophetis et antichristo: et describit perfectionem charitatis. ac hortatur ad eandem.

III

Charissimi. Nolite omni spiritui credere sed probate spiritus si ex deo sint: quoniam multi pseudo prophete exierunt in mundum. In hoc cognovimus spiritum dei. Omnis spiritus qui confitetur iesum christum in carne venisse: ex deo est. Et omnis spiritus qui solvit iesum ex deo non est: et hoc est antichristus de quo audistis: quoniam venit et nunc iam in mundo est. Vos ex deo estis filioli et vicistis eum quoniam maior est qui in vobis est quam qui in mundo ipsi de mundo sunt: ideo de mundo loquuntur. et mundus eos audit. Nos ex deo sumus. Qui novit deum audit nos: qui non est ex deo non audit nos. In hoc cognoscimus spiritum veritatis et spiritum erroris. Charissimi diligamus nos invicem: quoniam charitas ex deo est. Et omnis qui diligit. ex deo natus est: et cognoscit deum. Qui non diligit non novit deum: quoniam deus charitas est. In hoc appuit charitas dei in nobis quoniam filium suum unigenitum misit deus in mundum ut vitam per eum. In hoc est charitas non quasi nos dilexerimus deum: sed quoniam ipse prior dilexit nos et misit filium suum pro peccatis nostris. Charissimi si deus dilexit nos et nos debemus alterutrum

diligere. Deum nemo vidit unquam. Si diligamus invicem. deus in nobis manet: et charitas eius in nobis perfecta est. In hoc cognoscimus quoniam in eo manemus et ipse in nobis: quoniam de spiritu sancto suo dedit nobis. Et nos vidimus et testificamur: quoniam pater misit filium suum salvatorem mundi. Quisquis confessus fuerit quoniam iesus est filius dei: deus in eo manet. et ipse in deo. Et nos cognovimus et credimus charitatem quam habet deus in nobis. Deus charitas est et qui manet in charitate in deo manet: et deus in eo. In hoc perfecta est charitas dei nobiscum ut fiduciam habeamus in die iudicii: quoniam sicut ille est et nos sumus in hoc mundo. Timor non est in charitate: sed perfecta charitas foras mittit timorem quoniam timorem quoniam timor pena habet. Qui autem timet: non est perfectus in charitate. Nos ergo diligamus deum: quoniam deus prior dilexit nos. Si quis dixerit quoniam diligo deum et fratrem suum oderit medax est. Qui enim non diligit fratrem suum quem videt: deum quem non videt quomodo potest diligere. Et hoc mandatum habemus a deo ut qui diligit eum diligat et fratrem suum.

C. S. Continuando de dilectione primi agit de emanatione ubi et de eius manifestatione: ac de fiducia habenda in deum.

Omnis qui credit quoniam iesus est christus: ex deo natus est. Et omnis qui diligit eum qui genuit: diligit et eum qui natus est ex eo. In hoc cognoscimus quoniam diligimus natos dei cum deum diligamus: et mandata eius faciamus. Nec enim est charitas dei. ut mandata eius custodiamus. et mandata eius gravia non sunt. Quoniam omne quod natum est ex deo vincit mundum: et hec est victoria quoniam vincit mundum fides nostra. Quis est autem qui vincit mundum nisi qui credit quoniam iesus est filius dei. hic est qui venit per aquam et sanguinem iesus christus. Non in aqua solum: sed in aqua et sanguine. Et spiritus est qui testificatur quoniam christus est veritas. Quoniam tres sunt qui testimonium dant in celo. pater. verbum et spiritus sanctus et hi tres unum sunt. Et tres sunt qui dant testimonium in terra. spiritus. aqua. et sanguis. et hi tres unum sunt. Si testimonium hominum accipimus testimonium dei maius est. Quoniam hoc est testimonium dei quod maior est: quoniam testificatus est de filio suo. Qui credit in filium dei. habet testimonium dei in se. Qui non credit filio. mendacem facit eum quoniam non credit in testimonium quod testificatus est deus de filio suo. Et hoc est testimonium quoniam vitam eternam dedit nobis deus: et hoc vita in filio eius est. Qui habet filium dei habet vitam: quoniam non habet filium dei: vitam non habet. Nec scribo vobis ut sciatis quoniam vitam habetis eternam qui creditis in nomine filii dei. Et hec est fiducia quam habemus ad deum: quoniam quodcumque petierimus finem voluntatem eius audit nos. Et scimus quoniam audit nos quicquid petierimus ab eo. Qui scit fratres suos peccare peccatum non ad mortem petat et dabitur ei vita peccanti non ad ad mortem. Est peccatum ad mortem. non pro illo dico ut roget quis. Omnis iniquitas peccatum est et est peccatum ad mortem. Scimus quoniam omnis qui na-

enfr.

Joh. viii. e

Joh. iiii. b

Joh. xv. e

Joh. xix. d
s. ii. b

Joh. xv. b

Joh. xvii. b

Joh. xvi. f

Joh. xv. c
Joh. iiii. c

Joh. viii. f

Joh. viii. f

Joh. viii. f

D

s. ii. a. r. e
Joh. xiii. d

B

B

Joh. iii. e

E

tus est ex deo non peccat: sed generatio dei conseruat eum. et malignus non tanget eum. Scimus quoniam ex deo sumus et mundus totus in maligno positus est. Et scimus quoniam filius dei venit et dedit nobis sensum ut cognoscamus deum verum. et simus in vero filio eius. Hic est verus deus et vita eterna. Filiioli castigate vos a simulacris.

Explicit Epistola beati Johannis apostoli prima. Incipit argumentum in epistolam eiusdem secundam.

Quod adeo ad sanctam feminam scribit ut eandem dominam non dubitet litteris appellare eiusdemque filijs testimonium quod ambulent in veritate perhibet.

Explicit argumentum. Incipit epistola beati Johannis apostoli secunda.

Epistola. Hortatur Johanes electam ad bonum persequendum et malum precauendum. ac ponit cauendi modum cum excusatione de breuitate.

Senior electe domine et natis eius quos ego diligo in veritate et non ego solus: sed et omnes qui cognouerunt veritatem propter veritatem que permanet in vobis: et vobiscum erit in eternum. Sit vobiscum gratia misericordia patris a deo patris et a christo iesu filio patris in veritate et charitate. Gauius sum valde: quoniam inueni de filiis tuis ambulantes in veritate. sicut mandatum accepi mus a patre. Et nunc rogo te domina non tanquam mandatum nouum scribes tibi sed quod habuimus ab initio: ut diligamus alterutrum. Et hec est charitas ut ambulemus secundum mandata eius. Hoc enim est mandatum: ut quem admodum audistis ab initio in eo ambulatis: quoniam multi seductores exierunt in mundum qui non profitentur. Iesum christum venisse in carne. Hic est seductor et antichristus. Videte vosmetipsos ne perdatis que operati estis: sed ut mercedem plenam accipiatis. Quis qui recedit et non permanet in doctrina christi deum non habet. Qui permanet in doctrina: hic pater et filium habet. Si quis venit ad vos et hanc doctrinam non affert: nolite recipere eum in domum. nec aue ei dixeritis. Qui enim dicit illi aue conuocet opibus eius malignis. Ecce perdidisti vobis ut in die domini non confundamini. Plura habens vobis scribere: nolui per cartam et atramentum. Spero enim me futurum apud vos et os ad os loqui ut gaudium vestrum plenum sit. Salutant te filij sororis tue electe.

Explicit epistola beati Johannis apostoli secunda. Incipit argumentum in epistolam eiusdem tertiam.

Quia pietatis causa extollit atque ut in ipsa pietate maneat exhortatur. diotrepem impietatis et supbie causa obiurgat demetrio aut bonum testimonium perhibet cum fratribus vniuersis.

Explicit argumentum. Incipit epistola beati Johannis apostoli tertia.

Epistola. Monet gaium apostolus: ut in pietate permaneat ut a malo declinet cum adiuncta salutatio. Ca. I

Senior gaio charissimo quem ego diligo in veritate. Charissime de omnibus orationibus facio prospere te ingredi et valere sicut prospere agit anima tua.

Gauius sum valde venientibus fratribus et testimonium perhibentibus veritati tue: sicut tu in veritate ambulas. Maiorem horum non habeo gratiam quam ut audiam filios meos in veritate ambulare. Charissime. fideliter facis quicquid operaris in fratres et in peregrinos qui testimonium reddiderunt charitati tue in conspectu ecclesie quos beneficies deducens. digne deo. Pro nomine enim eius profecti sunt: nihil accipientes a gentibus. Nos ergo debemus suscipere homines ut cooperatores simus veritatis. Scripsissem forsitan ecclesie: sed is qui amat primatum gerere in eis diotrepes non recipit nos. Propter hoc si venero comoneam eius opera que facit: verbis malignis garris in nos. Et quasi non ei ista sufficiant neque ipse suscipit fratres et eos qui suscipiunt perhibet et de ecclesia eicit. Charissime me noli imitari malum sed quod bonum est. Qui benefacit ex deo est qui male facit: non videt deus. Demetrio testimonium redditur ob omnibus et ab ipsa veritate: sed et nos testimonium perhibemus: et nosti quoniam testimonium nostrum verum est. Multa habui tibi scribere: sed nolui per atramentum et calamus scribere tibi. Spero autem potius te videre. et os ad os loquamur. Pax tibi. Salutant te amici. Saluta tuos amicos nominatim.

Explicit epistola beati Johannis apostoli tertia. Incipit argumentum in epistolam beati Jude apostoli.

Judas apostolus: frater de corruptoribus veritatis ita informat: ut illicitum esse differret de sub iugo semel erutos fuitutis de nullo operam suam officijs nouare seruilibus.

Explicit argumentum. Incipit epistola beati Jude apostoli.

Epistola. Confirmat apostolus Judas fideles contra hereticorum deceptioes per scripturas figurales. et similitudines naturales. atque fideles in veritate confirmat. Ca. I

Judas iesu christi frater autem Iacobi: his qui sunt in deo patris dilecti et christo iesu conseruati et vocati. Quia vobis et pax et charitas adimpleat. Charissimi. omnes sollicitudinem facies scribendi vobis de communi vestra salute necesse habui scribere vobis de periculis supercertari semel tradite sanctis fidei. Subintroieit enim quidam homines qui olim prescripti sunt in libro iudicium ipsius domini nostri gratias transferentes in luxuriam et sole dominatore.

Joh. xvi. f
1. Joh. i. b

Limbo. i
Thi. in
q. de. in. a

Limbo. i
Eccl. ij. a

mar. xvii

Epistola Jude Prologus

et dñs nřs iesu xp̄s negātes. **E**dmoneat vos vo
lo sciētes semel oia: qm̄ ibs ppl̄s d̄ tra egypti sal
uās: sc̄do eos q̄ credidit pdidit. **A**ngelos n̄o q̄
n̄ suauert suū p̄ncipatū: s̄z dereliquit suuz domi
ciliū: i iudiciū magni dei vicul̄ etnis sub caligie
refuauit. **S**ic sodoma et gomorra et finitie cit̄
tes filii mō exornicate: et abeūtes p̄ carnē alēas
facti sūt exēplū ignis etni penā sustinētes: filii et
hi carnē q̄dē maculat̄ dñatōez at̄ spernūt. maie
statē at̄ blasphemāt. **E**ū michael archāgel̄ cum
diabolo disputās alfcaret̄ d̄ moȳsi corpe: nō est
ausus iudiciū iferre blasphemie: s̄z dixit. **I**mpet
tibi de. **H**i at̄ q̄cūq; q̄dē ignorāt blasphemāt: q̄
cūq; at̄ naturāl̄ tāq; muta aīalia norunt: in his
corrūpūt. **N**e illis qui i via cayn abiērt: et erro
re balaā mercede r̄fusi sūt et i p̄tradictōe chore
abierūt. **H**i sūt i epulis suis macule p̄uiuātes si
ne tiore. semetip̄os pascētes. nubes q̄ sine aq̄ q̄
a vētis circūferūt arbores autūnales infructuo
se: bis mortue eradicatē: fluct̄ feri maris despu
mātes suas p̄fusiōes. sidera errātia q̄b; p̄cella te
nebray p̄uata est i eternū. **P**rophetauit aut̄ et de
his septimus ab adam. enoch̄ dicens. **E**cce ve
nit dñs i sc̄tis milib; suis facere iudiciū p̄ oēs et
arguere oēs ipios de oib; opib; ipietatis eozuz
q̄b; ipie egerūt: et de oib; duris q̄ locuti sunt con
tra deū pctōres ipij. **H**i sunt murmuratores q̄ru
losi p̄m desideria sua ābulātes et os eoz loq̄t su
pbiā mirātes p̄sonas quest; cā. **V**os aut̄ charis
simi memores estote n̄boz q̄ p̄dicta sūt ab apl̄is
dñi nři iesu xp̄i q̄ dicebāt vob. **Q**m̄ i nouissimis
tpib; veniēt illusores p̄m desideria sua ābulātes
in ipietatib;. **H**i sunt q̄ segregant semetip̄os: aīa
les sp̄m nō h̄ntes. **V**os aut̄ charissimi sup̄edifi
cātes vosmetip̄os sc̄tissime nře fidei. in sp̄sctō
orātes vosmetip̄os in dilectōe dei p̄uate expectā
tes misericōdiaz dñi nři iesu xp̄i in vitā eternam. **E**t
hos q̄dē arguite iudicatos: illos n̄o saluate de
igne rapiētes. **A**lij at̄ miseremini i timore odien
tes et eā q̄ carnalis est maculatā tunicā. **E**i autē
q̄ potēs ēvos p̄suare sine pctō: et p̄stituere ante
p̄spectū gl̄ie sue imaculatos in exultatiōe. in ad
uētū dñi nři iesu xp̄i: soli deo saluatori nřo p̄ ie
sus xp̄m dñm nřm gl̄ia et magnificētia impiuz et
ptās an̄ oia sc̄la: et nūc et i oia sc̄la sc̄loz. Amen.

Expl̄cit epla bti Jude apl̄i. **I**ncipit ploḡ
in apocalipsim beati Jobānis apostoli.

Ones qui pie volūt viuere i xp̄o si
cut ait apl̄s. p̄secutiōez patient;: in
illud. **F**ili accedēs ad p̄uitatē dei sta
in timore et p̄para aīaz tuā ad tēpta
tionē. **T**ēptatio nāq; est vita homis
sup̄ terrā. **N**e aut̄ fideles deficiāt in his. cōsolat̄
eos dñs atq; p̄firmat dicēs. **V**obiscū sūvsq; ad
p̄sumatiōez sc̄li et nolite timere pusill; grez. **P**ro

pterea vidēs de p̄ tribulatōes q̄s passura erat
ecclia ab apl̄is fūdata supra petrā xp̄m vt mun
timeat̄ disposuit vno cū filio et sp̄sctō eas reue
lare. **R**euelauit at̄ tota trinitas xp̄o p̄m h̄uani
tatē. **C**hr̄st; n̄o iohāni p̄ angelū Jobānes ecclie
de q̄ reuelatōe h̄uc libz cōposuit. **U**n̄ et liber iste
Apocalipsis d̄. i. reuelatio: qz hic p̄tinent q̄ de
reuelauit iohāni. et iohānes ecclie. q̄nta. s. ecclia
passa sit i tpe p̄mitiuo: et nūc patiat; et nouissime
tpib; antixpi passura sit. qm̄ tanta erit tribulatio
vt si fieri posset etiā moueāt electi. **E**t q̄ p̄ his et
nūc in futuro p̄mia sit suscepturavt q̄s denūcia
ta supplicia terrēt p̄missa p̄mia letificēt. **I**ō iste
liber int̄ reliqs̄ scripturas noui testamēti p̄p̄bie
noie censet̄ q̄ alijs est excellētior p̄p̄betijs. **S**icut
em̄ nouū testamētū p̄stat veteri. euāgelīū legi. ita
h̄ p̄p̄betia p̄p̄betijs veteris testamēti qz de xp̄o
et ecclia maḡ ex pte iā adīpleta sacramēta denun
ciat. **N**el etiā iō qz cū alijs vnipharia. isti tripha
ria data ē p̄p̄betia fil. s. p̄terito et p̄nti et futuro.
Ad cui; p̄firmādā auctoritatē occurrit iā aucto
ritatis mittēt; deferēt; et accipiētis. **O**mittētis. s.
trinitatis. et deferētis. s. āgeli. et accipiētis. s. ioh
bānis. **E**ū at̄ iohāni h̄ i visioe fuerūt reuelata: et
sūt tria ḡna visionū. sub q̄ ḡne p̄tineat̄ vidēdū ē
Visio em̄ alia corpāl. qm̄ vicz corpāl; ocul; ali
qd̄ vidēt;. **A**lia sp̄ualis seu ymaginaria cū vicz
dormiētes vel vigilātes ymagies rez cernimus
q̄b; aliqd̄ signat̄. sic vidit p̄barao spicas et moy
ses rubuz ardere ille dormiēs iste vigilās. **A**lia
intellectual; qm̄ vicz sp̄sctō reuelante intellectui
mētis v̄itatē mysterioz. sic est capim;: quō vidit
iohānes q̄ i h̄ libro referunt;. **N**ō em̄ figuras tm̄
spū vidit s̄z et eaz significata mēte intellerit. **V**i
dit at̄ iohānes et scripsit in pathmos insula rele
gatus a domiciano i exilio p̄ncipe ip̄ssimo. hac
eū ad scribēdū cōpellēte cā. qz dñi exul teneret a
domiciano in pathmos insula: i eccl̄ijs q̄b; p̄e
erat m̄tra pullulat̄ atq; inoleuēt vitia atq; di
uerse hereses. **E**rāt em̄ qdā heretici ibi dicētes
xp̄m nō fuisse an̄ mariā. qz t̄palit̄ de ea nat; erat
q̄s iohānes i p̄ncipio euāgelij sui redarguit di
cēs. **I**n p̄ncipio erat n̄bū. **E**t i h̄ libro cū dicit al
pha et o. i. p̄ncipiū et finis. **D**icebāt etiā qdā ec
clesiā pōdere tribulationū an̄ diē seculi desiturā
et p̄ labore nō p̄miū eternū susceptur;. **H**oz ḡ er
rores volēs destruere iohes on̄ dit xp̄m p̄ncipiū
esse et finē. **U**n̄ esa. **A**nte me nō est format; de; et
post me nō erit. **E**t eccl̄iaz p̄ exercitiū tribulatio
nū nō desinere s̄z p̄ficere: et p̄ his braniū eternuz
recipe. **S**cribit at̄ iohānes septē eccl̄ijs asie et ea
rū septē ep̄is de p̄dictis instrues et i eis p̄ eā to
tā generalē eccl̄iaz docēs. **E**st itaq; materia ioh
bānis in h̄ ope stat; specialit̄ asiane ecclie: nec nō
et toti; vicz q̄ in p̄nti patiat; et i futuro receptura
Aa i

Ep̄. i. b;
Apoca. i. b;
Limo. iij. d
Limo. iij. c
Limo. iij. a
Limo. iij. a
Limo. iij. c
Limo. iij. a
Limo. iij. d

Joh. i. a
Esai. xliij. b

Apocalipsis

fit. Intētio hō ei⁹ est monere ad patiētā q̄ suan
da ē: tū qz breuis labor: tū qz p̄m̄iū magnū. Do-
dus tractādi talis. primo p̄mittit plogū et salu-
tationē vbi reddit auditores benignos et atten-
tos: q̄ p̄missō accedit ad narratiōes. Ante narra-
tionē hō oñdit xpm̄ esse ab eterno sine p̄ncipio
et fine. Inducēs ip̄m loquētē. Ego suz alpha et
o. id ē p̄ncipiū et finis. Postea accedēs ad nar-
ratiōes distiguit septē visiōes q̄b⁹ termiat̄ iste
liber p̄sumat. P̄mittit at̄ plogū dicēs. Apoca-
lipsis iesu xpi. subaudis hic ē sicut in alijs. visio
esaeie hec est. et p̄bole salomonis hec sunt.

Item alius plogus in apocalipsim.

Iohānes ap̄ls et euāgelista a xpo elect⁹
atqz dilect⁹. in tāto amore dilectiōis vbe-
rior habit⁹ est: vt in cena supra pecc⁹ ei⁹
recumberet. et ad crucē astāt̄i soli matrē ppriā cō-
mēdasset. vt quē nubere volētē ad āplexū v̄gini-
tatis ascinerat: ip̄i etiā custodiendā v̄ginē tradi-
disset. Dic itaqz cū p̄pter v̄bū dei et testimoniū
iesu xpi in pathmos insulā sortiret̄ exilium: illic
ab eo eodē apocalipsis p̄ostensa describit̄. vt sic
in p̄ncipio canonis. i. libri genesios. incorrupti-
bile p̄ncipiū p̄notat̄: ita etiā incorruptibilis fi-
nis p̄ virginē in apocalipsi reddet̄ dicētis. Ego
sum alpha et o. initū et finis. Dic est iohānes q̄
sciēs supuenisse sibi diē egressiōis de corpe. con-
uocatis i epheso discipulis descēdit in defossus
sepulture sue locū: oratōe qz cōpleta reddidit sp̄m̄
tam a dolore mortis fact⁹ extrane⁹: q̄ a corrupti-
one carnis nosc̄it̄ alien⁹. Cur tñ scripture dispo-
sitiō vel libri ordinatiō id a nob p̄ singula nō ex-
ponit̄: vt nescientib⁹ inquirēdi desiderū collo-
cetur: et querentib⁹ laboris fructus et deo aagi-
sterij doctrina seruetur.

Explicit plogus. Incipit argumentū in Apo-
calipsim beati Iohannis apostoli.

Apocalipsis iohānis tot habet sacramē-
ta quot v̄ba. Parū dixi et p̄ merito volu-
minis laus ois inferior est. In v̄bis sin-
gulis multiplices latent intelligentie.

Explicit argumentū. Incipit liber Apocali-
psis beati Iohannis apostoli.

C. S. Iohānes sc̄psit septē ecclesijs i asia de
testimonio de his q̄ oportet fieri cito. q̄ vidit septē
cādelabra aurea. ac i medio cādelabroy silem si-
lio hois: ac ponit̄ iohānis trepidatio. I

Apocalipsis iesu
xpi quā dedit illi de⁹ palā face-
re suis suis q̄ oportet fieri ci-
to et significauit mittēs p̄ age-
lum suū suo suo Iohāni q̄ te-
stimoniū p̄buit v̄bo dei: et testimoniū iesu xpi
q̄cūqz vidit. **B**ūs q̄ legit et audit v̄ba p̄phetie

hui⁹ et suat ea q̄ i ea septa sūt. **T**ps em̄ p̄pe ē. Iohā-
nes septē ecclesijs q̄ sūt in asia. **B**ea vob et pax
ab eo q̄ ē. et q̄ erat. et q̄ vētur⁹ est. et a septē spiriti-
b⁹ q̄ in p̄spectu throni ei⁹ sūt. et a iesu xpo q̄ est te-
stis fidel⁹ p̄mogenit⁹ mortuoy et p̄nceps regū ter-
re: q̄ dilexit nos et lauit nos a pecc̄tis n̄ris i sangui-
ne suo. et fecit nos regnū et sacerdotes deo et p̄ri-
suo. **I**psi gl̄ia et ip̄ius i sc̄la sc̄loy. **A**mē. **E**cce vē-
nit cū nubib⁹: et videbit eū ois ocul⁹. et q̄ eū pu-
pugēt. et plāgēt se sup eū oēs trib⁹ t̄re. etiā amē
Ego sum alpha et o. p̄ncipium et finis dicit dñs
de⁹ q̄ ē et q̄ erat et q̄ vētur⁹ est ōps. **E**go Iohā-
nes frater v̄r et p̄iceps i tribulatiōe et regno et
patiētia i iesu xpo sui i insula q̄ appellat̄ pathmos
p̄pter v̄bū dei et testimoniū iesu. **S**ui i sp̄i i dñica
die. et audiui p̄ me vocē magnā tāq̄ tube dicen-
tis. **Q**uid vides scribe i libro: et mitte septē ecclesijs
q̄ sūt i asia epheso et smyrne et p̄gamo et thyaty-
re et sardis et philadelphie et laoditie. **E**t cōuer-
sus suz vt viderē vocē q̄ loq̄bat̄ mecū. et p̄uersus
vidi septē cādelabra aurea et i medio septē cāde-
labroy aureoy silem filio hois vestitū p̄dere: et
p̄cinctū ad māmillas zona aurea. **C**aput at̄ ei⁹ et
capilli erāt cādidi velut lana alba: et tāq̄ nix. **E**t
oculi ei⁹ tāq̄ flāma ignis: et pedes ei⁹ siles auri
calco sicut i camino ardēt̄. et vorilli⁹ tanq̄ vor-
aqrū multarū: et habebat i dextera sua stellas se-
pte. **E**t de ore ei⁹ gladi⁹ v̄traqz pte acut⁹ eribat
et facies ei⁹ sic sol lucet i virtute sua. et cū vidisset
eū cecidi ad pedes ei⁹ tāq̄ mortu⁹. et posuit dex-
terā suā sup me dicēs. **N**oli timere. **E**go sum pri-
mus et nouissim⁹ et viu⁹ et fui mortu⁹ et ecce suz
viuēs in sc̄la sc̄loy: et hēo clauēs mortis et infer-
ni. **S**cribe g⁹ q̄ vidisti et q̄ sūt et q̄ optz fieri post
hec. **S**acr̄z septē stellas q̄s vididi i dextera mea
et septē cādelabra aurea septem steile angli sūt:
septē ecclesiay: et cādelabra septē: septē eccle-
siay. **C. S.** Informat ap̄ls ecclesiay ephesinā ac eccle-
siā smyrnēsē et deide ecclesiay p̄gamēsē atqz eccle-
siā thiatirēsē: ac p̄oif discretio bonoy a mal. **I**
Et angelo ephesi eccleie scribe. **H**ec dicit q̄
tenet septē stellas i dextera sua q̄ ābulat
i medio septē cādelabroy aureoy. **S**cio
opa tua et laborē et patiētā tuā et qz nō potes su-
stinere malos. et tēptasti eos q̄ se dicūt ap̄los eē
et nō sūt. et inuenisti eos mēdaces. **E**t patiētā ha-
bes et sustinuisti p̄pter nomē meū et nō defecisti.
Sz hēo aduersus te pauca qz charitatē tuā p̄mā
reliq̄sti. **M**emor esto itaqz vñ excideris. et age
pniam et p̄ma opa fac. **S**in at̄ venio tibi et mo-
uebo cādelabz tuū de loco suo: nisi pniam egeri
Sz h̄ habes: qz odisti facta nicolaitay q̄ et ego
odi. **Q**ui hz aures: audiat. q̄ d sp̄s dicat: ecclesijs
vincēt̄i dabo edere de ligno vite qd ē in paradiso
dei mei. **E**t angelo smyrne eccleie scribe. **H**ec di-

Apoca. xxi. e

Apoca. i. a

Joh. xii. f
Ibidem. xii. e

Joh. ii. a

Apoca. xxi. e

Infra. xxi. b

Infra. xxi. e
B

hebre. it. e
i. Joh. i. d

Esai. iiii. e
mar. xxi. d
Iude. i. e
Infra. xxi. e

E

Infra. iiii. a

Infra. iiii. e
D

Infra. xii. e
Mar. xv. a

Esai. xliiii. a
Infra. xxi. e

Esai. xliiii. f
Joh. xii. e
Infra. iiii. b

A

Zuce. xliiii. a

i. Joh. v. i. p. iii. c

